Proletarci vseh dežel, združite se! ... Ljubljana, četrtek, dne 19. maja 1960 ● Leto II. ● Štev. 136 ● Cena 10 din

DELO

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA SLOVENIJE, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK RUDI JANHUBA — ODGOVORNI UREDNIK IVAN ŠINKOVEC

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

DRUGI DAN ZASEDANJA LJUDSKE SKUPŠČINE SLOVENIJE

Osebni dohodki po delu

V razpravi o razdeljevanju osebnih dohodkov po delu in o strokovnem izobraževanju proizvajalcev je sodelovalo 26 poslancev — Na ločenih sejah obeh zborov so sprejeli dva zakona in dva odloka s kmetijskega področja — Poročilo o nadaljnji reformi visokošolskega študija

LJUBLJANA, 18. maja. Oba zbora Ljudske skupščine sta danes dopoldne nadaljevala razpravo o problematiki razdeljevanja osebnih dohodkov po delu in o strokovnem izobraževanju proizvajalcev. Razprava je trajala vse dopoldne. Sodelovali so ljudski poslanci Jože Bergant, Vinko Hafner, Ivan Kovač, Alojz Koder, Ivo Janžeković, Nerino Gobbo, Ivanka Kukovec, Jožę Bonta, Janko Lukan, Nada Božič, Štefan Pavšič, Pepca Jež, Maks Dimnik, Jože Marolt, Ivan Kranjčič, Anton Seljak, Francka Bevk, Ivan Žmahar, Jože Slavič, Maks Vale, Ivan Videnič, Mirko Rovšček, Franc Šebjanič. dr. Jože Vilfan, Stane Kavčič in Jože Ingolič.

Potem so obravnavali predlog resolucije v zvezi s to problematiko ter ga hkrati z dvema amandmajema sprejeli. Razen tega so na skupni seji sprejeli še sklep o razrešitvi oziroma imenovanju nekaterih sodnikov. Ob 11.30 je bila skupna seja zaključena. Nato sta imela oba zbora ločeni seji.

Na ločenih sejah so obravnavali predloge zakonov in odlokov s področja kmetijstva, in sicer zakon o ukrepih za napredek živinorejske proizvodnje, zakon o hidromelioracijskih sistemih in o izkoriščanju kmetijskega zemljišča v območju teh sistemov, odlok o osnovnih načrtih in o ekonomsko-tehnični dokumentaciji za izkoriščanje kmetijskega zemljišča ter odlok o določitvi odstotka zemljišč pri arondaciji. Obrazložitev Izvršnega sveta v Republiškem zboru o vseh teh predlogih je dal predstavnik Sveta *Jože Ingolič*, v Zboru proizvajalcev pa *Matija Maležič*. Predložene zakone in odloke sta zbora sprejela. Republiški zbor je sprejel še odlok o novi določitvi krajevnih območij nekaterih okrajnih sodišč v Sloveniji. Ob poročilu odbora za prosveto in kulturo o nadaljni reformi visokošolskega študija na fakultetah univerze v Ljubljani sta bila na seji tudi predsednik univerzitetnega sveta Jože Pernuš in rektor univerze dr. Dolfe Vogelnik.

Skupščinsko zasedanje je bilo zaključeno ob 14. uri.

velike politične in gospodarske rezultate. To najbolje dokazuje nenehna rast produktivnosti, ki se je od leta 1955 do 1959 povečala letno povprečno za 4%, lani za 7.4%, letos v prvem četrtletju pa že za 10%. Najnovejši podatki, ki upoštevajo tudi april, očitno kažejo težnjo po še občutnejšem povečanju produktivnosti, tako da smemo pričakovati, da bo letošnji družbeni plan zagotovo izpolnjen, verjetno pa tudi presežen.

Nato je govoril o nekaterih družbenih značilnostih, ki se pojavljajo ob razvijanju oblik razdeljevanja osebnih dohodkov. Poudaril je, da je bilo pred letom dni uvajanje spodbudnih oblik razdeljevanja osebnih dohodkov sprožено z vrha, to je od republiških političnih in državno-družbenih činiteljev. Razumljivo, da so skraja nekatera vodstva delovnih kolektivov hotela bolj izvesti akcijo z administrativnimi načini, ki so kajpak preprostejša. Pri tem so nastali tudi zapetljaji. Toda čim so bili doseženi rezultati, se je pričel proces po svoji logiki razvijati tako, da je danes nasprotno kot pred letom dni. Delovni kolektivi so zamisel, ki je bila sprožena z vrha navzdol, sprejeli in jo razvijali dalje. Pri tem so jo že tako močno izpopolnili, da imamo danes predvsem mnogo posla z zahtevo delavcev, da se tam, kjer je bil ta sistem uveden, dalje razvija, izpopolnjuje, oziroma, kjer ga še ni, da se čimprej uvede. Razvoj gre celo tako naglo, da operativa zaostaja tako tehnično kot strokovno pri uresničevanju družbenih načel nagrajevanja po delu. To kajpak pomeni, da nadaljnjega razvoja sedanjega socialističnega sistema razdeljevanja osebnih dohodkov ne ovira nekakšna mezdna miselnost delavcev, temveč ga nasprotno ovirajo predvsem ostanki administrativnega sistema, administrativnih pojmovanj v vodstvih podjetij pa vse do zveznih organov ter v zveznih predpisih.

Tovariš Kavčič je podrobneje obravnaval odnose med delovnimi kolektivi in občinskimi organi oblasti in uprave. V vseh primerih, ko omenjeni organi niso razumeli razvoja v družbenih kolektivih, so nastajale težave in kritika njihovega dela. Prav na področju komun, ki imajo sicer splošno pravilno orientacijo in so tudi prizadevni, nastajajo določeni konflikti z nekaterimi državnokapitalističnimi koncepcijami. Pri tem nedemokratično ravnanje ob-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Včeraj opoldne je predsednik Ljudske skupščine Miha Marinko v prostorih skupščine sprejel tunizijsko parlamentarno delegacijo. Gostje so si potem ogledali skupščinske prostore in nekaj časa prisostvovali seji skupščine. Pozdravil jih je predsednik Republiškega zbora inž. Pavel Žaucer. Predsednik Marinko je gostom priredil kosilo, na katerem so bili tudi sekretar gospodarskega odbora Zvezne ljudske skupščine Todor Vujasinović, predsednik odbora Zvezne ljudske skupščine za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler, podpredsednik Izvršnega sveta Slovenije dr. Joža Vilfan, podpredsednik republiške skupščine dr. Heli Modic in drugi. Vodja tunizijske delegacije Mohamed Šakrun in predsednik Marinko sta si med kosilom izmenjala zdravici.
Dopoldne so bili gostje v Kranju, kjer so se na okraju zanimali za naš komunalni sistem in si potem ogledali mesto. Popoldne so bili v muzeju NOB v Ljubljani. Zvečer pa so se vrnili v Beograd. Na sliki: gostje pri predsedniku naše skupščine. (Foto: S. Busić)

STANE KAVČIČ:

ŠE VEČJA SPROŠČENOST v razdeljevanju osebnih dohodkov

V razpravi o razdeljevanju osebnih dohodkov po delu in o strokovnem izobraževanju proizvajalcev je sodeloval tudi tovariš Stane Kavčič, ki je uvodoma poudaril, da smo kljub sorazmerno kratkemu času, odkar delujejo spodbudne oblike razdeljevanja osebnih dohodkov, že dosegli

OB SPREJEMU ŠTAFETE MLADOSTI V LJUBLJANI

Po poti bratstva in enotnosti

20.000 ljudi na sprejemu zvezne štafete — Danes bo štafeta nadaljevala pot skozi Novo mesto proti Zagrebu

Ljubljana, 18. maja. Tekači zvezne štafete in treh republiških, ki so krenile iz Šentilja, Lendave in Črnomlja, so danes popoldne prispele v Ljubljano. Štafeto, ki nosi čestitke predsedniku republike tovarišu Titu za njegov 68. rojstni dan, je prisrčno pozdravilo več kot 20.000 gledalcev. Med njimi so bili tudi tovariši Franc Leskošek-Luka, Franc Kimovec-Žiga, Mitja Ribičič, Ivan Lokovšek-Jan, Franc Popit, Marijan Jenko, Leopold Krese in drugi politični ter družbeni delavci, zastopniki JLA ter člani tunizijske parlamentarne delegacije.

Palico zvezne štafete je izročil predsedniku CK LMS Stanetu Kranjcu znani slovenski športnik **Stanko Lorger**, palice republiških štafet pa **Slavko Pavlin, Rado Hvar** in **Viktorija Himdolist.**

Pri sprejemu so sodelovali združeni mladinski pevski zbor (pod vodstvom Radovana Gobca je zapel pesmi »Lepo je v naši domovini biti mlad« in »Dvigni se pesem«) ter godbi Ljudske milice in Jugoslovanske ljudske armade. S sprejema so mladinke in mladinci poslali tovarišu Titu posebno pismo, ki ga objavljamo v sosednem okviru. Po govoru predsednika Staneta Kranjca je **Letom Pintar** v spremstvu članov Avtomoto zveze Slovenije in tekačev odpeljal štafetno palico s čestitkami predsedniku Titu na okrajni komite LMS.

Štafeta bo prenočila v Ljubljani, jutri pa bo nadaljevala pot skozi Novo mesto proti Zagrebu.

Zvečer je bila v veliki unionski dvorani akademija, na kateri so sodelovali mladinski pevski zbor RTV Ljubljane in zabavni orkester iz Zagorja. V. Č.

Čestitka Ho Ši Minhu

Beograd, 18. maja (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku DR Vietnama Ho Ši Minhu tole brzojavko:

»Tovariš predsednik, prisrčno Vam čestitam za obletnico rojstva in izražam najlepše želje za napredek vietnamskega ljudstva in za Vašo osebno srečo.«

Predsednik republike Josip Broz Tito je prejel brzojavko predsednika prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Leonida Brežnjeva, ki se mu zahvaljuje za čestitko ob izvolitvi za **predsednika republike.**

Mladina predsedniku Titu

Naša mladost je bila v gozdovih trdo izbojevana; naša mladost je let ptic pod svobodno nebo, je listje bréz v nežnem dotiku majskega vetra, je vsaka ped zemlje, ki smo jo prehodili, vsak naš predor, vsak naš most do človeka. Naša mladost je ena sama, večna cesta »Bratstva in enotnosti«, naša mladost se je začela s Tvojo začetnico, s Tvojim imenom, dragi Maršal.

Naša mladost je zato mladost nas vseh, lepa in večna; polna ponosa in sreče v očeh, sreče, ki je razcvetena. Ob Tvojem rojstnem dnevu in ob našem Dnevu mladosti Ti mladinke in mladinci iz Slovenije skupaj z vsemi prijatelji, znanci in mladimi ljudmi iz vseh dolin, velemest in naselij naše dežele zagotavljamo, da dajemo današnjim ljudem in stvarem njihova prava imena. Ne polepšujemo jih in nič ne dodajamo. Ne ljubimo velikih besed in še vedno premagujemo: vse kar je zastarelo, slabo in zaostalo.

V svobodni domovini gradimo novo v družbi in v človeku; učimo se, ker si nam dal zgled za smela dejanja, za odkrito besedo, da je zdaj naše delo, naš polet del resničnega ideala prihodnosti.

Zato naj bo ta dan za smeh in ljubezen; za iskren in topel stisk roke ljudi, ki Ti, dragi Maršal, voščijo k rojstnemu dnevu, Dnevu mladosti. Ta dan se lahko vedro ozremo na pot, ki smo jo prehodili pod Tvojim vodstvom in na opravljeno delo, o katerem neradi in malo govorimo, ker se v nas že razcvetajo uspehi naših rok, našega učenja in majskega Dneva mladosti.

SLOVENSKE MLADINKE IN MLADINCI

Ob prihodu zvezne štafete v Ljubljano je naš znani atlet Stanko Lorger izročil štafetno palico predsedniku CK LMS Stanetu Kranjcu. (Foto M. Švabić)

ODMEVI NA IZJAVO PREDSEDNIKA TITA

Pozornost po svetu

BEOGRAD, 18. maja (Tanjug). Izjavi predsednika republike Josipa Broza Tita o konferenci štirih predstavnikov v Parizu posvečajo po svetu zelo veliko pozornost. Današnji listi v številnih državah, svetovne agencije in radijske postaje so objavile posamezne dele predsednikove izjave in poudarile zlasti tiste, kjer predsednik Tito pravi, da bo OZN morala nekako ukrepati in da se stvari, za katere gre, ne tičejo samo nekaterih držav, ampak da po svojih posledicah neposredno prizadevajo tudi vse druge države. Prav tako poudarjajo predsednikovo obsodbo vdora ameriškega letala v zračni prostor Sovjetske zveze in njegove besede, da to vendarle ne more biti povod za tako veliko nesoglasje.

Agencije France Presse, Reuter, Associated Press, DPA in druge svetovne agencije so izjavo predsednika Tita objavile že včeraj popoldne. Francoska časopisna agencija poudarja med drugim predsednikove besede, da se vprašanja, ki jih je treba urediti, po svojih posledicah tičejo vseh držav, in da je zato danes še bolj jasno, da je naloga in dolžnost vseh držav, prizadevati si, da bi premagali sedanje težave, poravnali mednarodne odnose in zagotoviti mir na svetu. Agencija navaja, da je predsednik Tito izrazil upanje, da bodo odgovorni državniki vendarle prevideli, da zdaj ne gre za prestiž, in da je izrazil prepričanje, da bo prevladal zdrav razum.

Z izjavo predsednika Tita so bili seznanjeni številni tuji opazovalci že sinoči v Parizu. V vzdušju, polnem negotovosti, je pomenila predsednikova izjava mnogim ohrabritev in spodbudo k razmišljanju.

Agencija Reuter je objavila med drugim tudi del izjave predsednika Tita, v katerem je rečeno, da zdaj ne bi bilo bolj nevarno, kot če bi se v takšnem položaju sedanji prepad še bolj poglobil. To bi bil najbolj tragičen dogodek in ne bi ustrezal miroljubnim težnjam človeštva. Reuter dodaja, da je predsednik Tito obsodil vdor ameriškega letala v sovjetski zračni prostor, toda da ta incident ne sme biti razlog za tolikšno nesoglasje, katerega posledica bi lahko bila obnovitev »hladne vojne«.

Današnji kairski list »Gumhurija« objavlja izjavo predsednika Tita na prvi strani in poudarja, da je predsednik Tito dejal, da vesti o neuspehu pariške konference vzbujajo zaskrbljenost in vznemirjenje na svetu.

Glasilo italijanskih krščanskih demokratov »Popolo« objavlja na prvi strani obširen odlomek iz Titove izjave. List poudarja, da je predsednik Tito pozval OZN, naj poišče izhod iz zagate, v katero so zašla pogajanja štirih predsednikov. Današnji »Messaggero« objavlja pod naslovom »Poziv Tita OZN, naj posreduje med Vzhodom in Zahodom« del predsednikove izjave o zaskrbljenosti narodov na svetu spričo negativnega začetka konference v Parizu.

Titovo izjavo so objavili tudi današnji tržaški »Piccolo«, levičarski »Paese«, ki izhaja v Rimu, kot tudi italijanske radijske postaje.

Predsednikovo izjavo so objavili tudi listi v Avstriji, Grčiji, Libanonu, Zahodni Nemčiji in v drugih državah.

Grški listi »Krikis«, »Katimerini«, »Vima«, »Elefteria«, »Avgi« in drugi objavljajo posamezne dele Titove izjave. Vladni »Kiriks« poudarja med drugim predsednikove besede, da se države, kot je Jugoslavija, ki ne sodelujejo na pred-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Nagrada in spodbuda

Najbolj množična akcija Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije — priprave na celjski festival mladinskih pevskih zborov, bodo v dneh od 20. do 22. dosegle svoj kvalitetni vrh. Z nastopom na festivalu bodo počaščeni najboljši izmed množic zborov, ki so sodelovali v pripravah, zadnji dan festivala pa bodo v manifestaciji bratstva in enotnosti jugoslovanske mladine nastopili predstavniki republik.

Glavni pomen celjskega festivala ni v zaključnem nastopu najboljših, ampak v izredno uspelih občinskih in okrajnih revijah, ki so razgibale vse slovenske otroške in mladinske pevske zbore in veliko mladinskih instrumentalnih skupin. Marsikomu so odkrile presenetljivo bogastvo mladinske glasbene poustvarjalnosti, opozorile so na bogate možnosti nadaljnjega širjenja glasbene kulture med mladino, marsikje so uspelo povezale prosvetna društva s šolskimi pevskimi zbori, kar pomeni velik obet za nadaljnje uspešno delo.

Vse priprave na celjski festival so izredno prepričljivo ovrgle različne nazadnjaške in črnoglede ocene o pripravljenosti naše mladine na kulturno udejstvovanje. Pokazale so ravno nasprotno: mladina je željna sodelovati pri različnih kulturnih prireditvah, čuti močno veselje do kulturnega udejstvovanja in ovira pri nadaljnjem širjenju te dejavnosti ni nepripravljenost mladine, ampak pomanjkanje kadrov, ki bi bili sposobni in pripravljeni voditi mladinske kulturne skupine.

Razgovori ob revijah so hkrati pokazali tudi nekatere slabosti in pomanjkljivosti, ki jih bo treba odpraviti, ker lahko postanejo občutna ovira nadaljnjega razvoja. Večino slabosti bo z sistematičnejšim delom mogoče odpraviti že v bližnji bodočnosti, kajti ravno ti razgovori so odkrili vrsto izredno prizadevnih vodij in organizatorjev mladinskega glasbenega udejstvovanja, ki spričo tradicionalnejših oblik amaterskega udejstvovanja pogosto niso bili deležni niti skromnega priznanja za svoje izredno pomembno delo.

Osrednji problem, ki pa ga bo mogoče rešiti šele v daljšem razdobju, je pomanjkanje strokovno usposobljenih pevovodij, saj vodijo ogromno večino zborov pevovodje-amaterji, ki se delu posvečajo z velikim veseljem in prizadevnostjo, lahko pa bi pri tem dosegli še znatno večje uspehe, če bi razpolagali s solidnejšim glasbenim znanjem. Ravno zato se kaže potreba po možnosti izrednega glasbenega študija na višji pedagoški šoli kot osrednji problem in možnost najkonkretnejše in uspešnejše pomoči nadaljnjemu razvoju mladinskega petja in glasbenega udejstvovanja.

Nadalje smo ugotovili, da ne smemo biti zadovoljni z dosedanjimi velikimi uspehi mladinske glasbene dejavnosti, ampak da moramo glasbeno vzgojo mladine postaviti na širšo osnovo in pri tem smotrno izkoriščati velike možnosti sodobne tehnike pri plemenitenju glasbenega okusa mladine. Izogibati se ne smemo nobeni možnosti širjenja glasbene kulture, vsajati moramo v mlada srca ljubezen do glasbe, odkrivati moramo njene lepote, ki bodo pomagale oblikovati lepo, humano osebnost, dovzetno za vse bogato, plemenito, kar je ustvarilo človeštvo na področju kulture.

Priprave na celjski festival so odkrile vrsto problemov, nakazale obilo spodbud za nadaljnje delo. Izkušnje letošnjih priprav kakor tudi izkušnje samega festivala bodo lahko zelo solidna osnova nadaljnjega poglobljenega dela z mladino na glasbenem področju, hkrati pa bodo spodbuda vsem prizadevnim mladinskim zborovodjem, ki so vložili v priprave obilo ljubezni, na tisoče ur trdega dela. Doseženi uspehi so najbolj dragocena nagrada za njihovo delo, ki bo po trdno zastavljenih korakih v bodoče še uspešnejše.

Vinko Trinkaus

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

Str. 3 – Ekonomske enote in obratni delavski sveti v gozdarstvu
– Še letos druga vez v Kopru
Str. 5 – Težave pred neodvisnostjo
Str. 6 – Mladina poje ob 15-letnici osvoboditve
Str. 7 – Najdihojca
Str. 9 – Prenaporna dirka

VREME

Napoved za četrtek: Še toplo in pretežno oblačno vreme, pozneje v zahodnih krajih postopoma nekaj padavin. Nočne temperature nekaj čez 10, dnevne okoli 20 stopinj C.

Gostoljubno Celje ob mladinskem pevskem festivalu

Danes bodo začeli prihajati v Celje mladinski pevski zbori. Za njihov sprejem, prenočišče, prehrano so Celjani poskrbeli tako, pravzaprav še bolje, kakor bi poskrbeli za svoje otroke. In je tudi prav, da za goste bolje poskrbš. V pripravah na festival v Celju je ponovno prišla do izraza zlasti gostoljubnost mladih pevcev, šolarjev in njihovih staršev, ki so izrazili željo, da bi sprejeli po enega ali več gostov. Tako bo večina otrok stanovala pri svojih starih in novih celjskih prijateljih.

Na lep sprejem pa se ne pripravljajo samo prireditelji in sodelujoči na festivalu. Vsi Celjani so te dni gostitelji. O tem nam je predsednik občinskega ljudskega odbora Franc Rupreht povedal naslednje:

»Pevska kultura ima pri nas že tradicijo. Naše prebivalstvo je ponosno na uresničeno iniciativo naših glasbenikov in zato bodo vsi, ki bodo prišli k nam, toplo sprejeti. Zavedamo se, da je tako kulturno dogajanje izredno pomembno za mladino, za oblikovanje mentalitete mladih ljudi. Prav zaradi tega podpirata festival tako ljudski odbor kakor tudi vsa naša javnost.

Prisrčno pozdravljam vse pevce in goste na festivalu ter jim želim, da bi se pri nas dobro počutili.«

REPUBLIŠKA ŠTAFETA MLADOSTI V ZASAVJU

Prisrčen pozdrav revirja

Trbovlje, 18. maja. Danes dopoldne je tekla republiška štafeta mladosti skozi revirje. Ob vsej poti so jo prisrčno pozdravljali pionirji, mladinci in člani delovnih kolektivov. Naselja so okrasili z zastavami in slikami maršala Tita. V Zidanem mostu je štafeto, ki je prišla iz Rimskih Toplic pričakalo okoli 50 ljudi in železniška godba na pihala. Ob Savi je potekala nadalnja pot v Hrastnik, kjer je na slavnostnem sprejemu ob približno 1500 Hrastničanov govoril predsednik občinskega odbora SZDL Franc Grešak.

Preko Čeč so nosilci štafete krenili na Čebine in dalje proti Trbovljam, kjer se ji je pridružilo tudi več stranskih štafet. Na Trgu revolucije je več kot 1500 Trboveljčanov navdušeno pozdravilo prihod štafete. V Zagorju je nekaj nad tisoč ljudi sprejelo nosilce štafete pred novim delavskim domom.

V revirjih je tudi letos teklo nad 30 lokalnih štafet, predvsem iz raznih znanih partizanskih krajev. V njih je sodelovalo več sto mladincev, članov ZB in delovnih kolektivov. F. K.

Pozdravi iz celjskega okraja

Celje, 18. maja. Danes v zgodnjih jutranjih urah je nadaljevala iz Slovenskih Konjic pot glavna republiška štafeta skozi Celje, Laško in Rimske Toplice do Zidanega mosta. Tekači so bili deležni v vseh krajih navdušenega sprejema več tisočglave množice. Mladina je prenašala z dvajset lokalnih prog do glavne proge pozdrave in čestitke maršalu Titu iz vseh šol, pôdjetij in družbenih organizacij. Zlasti lep sprejem je bil v Slov. Konjicah in v Laškem. Tudi tekači druge glavne republiške proge so v dopoldanskem času tekli skozi celjski okraj. J.

Na poti po Šaleški dolini

Velenje, 18. maja. V obeh večjih središčih Šaleške doline, v Velenju in Šoštanju, je dopoldne dočakala republiško štafeto več tisoč mladine in odraslih. Ob zvokih godbe je v Velenju pozdravil štafeto predstavnik mladine in prebral pozdravno brzojavko tovarišu Titu. Pisana kolona fizkulturnikov in motoristov z zastavami se je nato ob 11 ustavia pred občinskim poslopjem v Šoštanju. Tu jo je pozdravil predsednik občinskega komiteja LMS. Razen glavne štafete je bilo tako v Velenju kot v Šoštanju tudi več lokalnih štafet. —v

Visoka proizvodnja tudi v aprilu

Industrija Slovenije je v prvih štirih mesecih presegla lansko proizvodnjo za 15,8 odstotka

LJUBLJANA, 18. maja. Letošnji izredno dinamični razvoj industrijske proizvodnje v Sloveniji se je po najnovejših podatkih nadaljeval tudi v aprilu. Mesečni indeks proizvodnje, ki se je v marcu povzpel od 103,9 na 114,4, je v aprilu sicer popustil na 113,3, vendar je to običajni pojav, ki je bil letos manj občuten kakor lani. Industrijska proizvodnja je bila namreč v preteklem mesecu za dobrih 17% večja kakor lani, medtem ko je bila v marcu za 16% večja. S tem pa je narasla tudi stopnja povečanja proizvodnje za prve štiri mesece v primerjavi z enakim obdobjem lani na 15,8% nasproti 15,2% za prve tri mesece. Pri tej stopnji povečanja industrija znatno presega planirano 11-odstotno povečanje za vse letošnje leto.

K temu dinamičnemu razvoju je pripomoglo zboljšanje raznih činiteljev, ki vplivajo na gibanje proizvodnje. Preskrba z električno energijo in premogom je bila dobra, zboljšala se je tudi preskrba z domačimi surovinami, zaradi pomanjkanja surovin iz uvoza pa ima večje težave še približno 8% podjetij. V nekaterih strokah je občutno tudi pomanjkanje delovne sile. To velja zlasti za nekvalificirane delavce v nekaterih premogovnikih in v industriji gradbenega materiala.

V primerjavi z marcem je v aprilu narasla proizvodnja električne energije, čeprav je bila še nekoliko pod lansko ravnijo, nadalje proizvodnja industrije nekovin, gradbenega materiala, usnja in obutve in zlasti gumarske industrije, kjer se je z rekonstrukcijami precej povečala tudi zmogljivost.

V večini industrijskih strok se giblje letos proizvodnja nad planirano ravnijo. To velja na primer za črno in barvasto metalurgijo. V prvih štirih mesecih so železarne izkazale za 12,5% večjo proizvodnjo kakor lani v enakem obdobju medtem ko je za vse leto planirana stopnja 7%. Podobno je proizvodnja v barvasti metalurgiji narasla za 15% nasproti planirani stopnji 4%. Tudi kovinska industrija, ki je v Sloveniji najmočneje zastopana zaznamuje povečanje kar za 22% nasproti 12% po planu. Isto velja za elektroindustrijo, ki izkazuje za štiri mesece 35% povečanje nasproti planiranim 23%, in za lesno industrijo, ki zaznamuje za 29% večjo proizvodnjo v primerjavi s planirano stopnjo 14%. Stopnjo povečanja po planu presegajo v prvih štirih mesecih tudi v industriji nekovin, v tekstilni, gumarski, živilski industriji, usnjarsko obutveni in grafični industriji. fš

Veliko zanimanje za razstavo o poklicih

Novo mesto, 18. maja. Za razstavo o poklicih v Novem mestu je po vsej republiki veliko zanimanje. V treh dneh si jo je ogledalo več kot 10.500 ljudi, predvsem mladine. Številne šole so organizirale kolektivni obisk razstave. Tako so včeraj prispeli s posebnim vlakom učenci višjih razredov osnovnih šol iz Kranja. Skupen obisk so doslej organizirale tudi šole v Domžalah, Kočevju, Ivančni gorici in drugih krajih. Dopoldne si je ogledalo razstavo nad pet sto otrok iz Bele Krajine.

Gospodarsko sodelovanje Avstrijo

Plitvice, 18. maja. (Tanjug). Na Plitvicah se je sestal jugoslovansko-avstrijski odbor za gospodarsko sodelovanje. Na sestanku obravnavajo možnosti pospeševanja gospodarskega sodelovanja med Jugoslavijo in Avstrijo. Jugoslovansko delegacijo vodi predsednik jugoslovanskega dela mešanega odbora generalni direktor podjetja »Centrotekstil« Stevan Živanović, avstrijsko trgovinsko delegacijo pa svetnik Rudolf Schmidthuber.

Izvolili so nov delavski svet

Maribor, 18. maja. V Tovarni železniških vozil »Boris Kidrič« v Mariboru so danes izvolili izmed 103 kandidatov 70-članski delavski svet, ki se bo moral takoj po začetku svoje mandatne dobe ukvarjati z razširitvijo podjetja. Sindikalna podružnica je razpisala tekmovanje med posameznimi volišči v volilni udeležbi, okrasitvi volišč in v pravočasnem poročanju.

V Tovarni avtomobilov bodo v soboto izvolili 70-članski centralni delavski svet in 8 obratnih delavskih svetov, ki bodo šteli od 10 do 20 članov. M. K.

Cejlonski gost v Makedoniji

Skopje, 18. maja (Tanjug) — Sekretar Socialistične stranke Cejlona Punija Lia Nage, ki se mudi v Makedoniji kot gost SZDLJ, je govoril danes s predstavniki Socialistične zveze Makedonije. Razgovorov so se udeležili člani predsedstva Glavnega odbora SZDL Makedonije Elisije Popovski, Kata Lantova in Dare Džambas ter podpredsednik Republiške zadružne zveze Nazim Firuz.

Reorganizacija javne uprave

naj omogoči racionalnejšo organizacijo dela in znižanje števila uslužbencev pri ljudskih odborih

BEOGRAD, 18. maja. (Tanjug). Tu se je začelo posvetovanje o reorganizaciji uprave ljudskih odborov in njenem nadaljnjem zboljšanju. Na njem sodelujejo predstavniki republiških sekretariatov za splošno upravo in zakonodajo ter sekretarji ljudskih odborov okrajev in nekaterih večjih občin in raznih služb, ki imajo opraviti z upravnimi posli. Delo posvetovanja spremlja tudi član Zveznega izvršnega sveta Vlado Popović.

O sadovih reorganizacije ljudskih odborov je poročal pomočnik zveznega sekretarja za splošno upravo Mijuško Šibalić. S koncentracijo poslov bo mogoče število organov uprave znižati v okrajnih ljudskih odborih za 41.3%, v občinskih pa za 45.6%. Od aprila 1959 do februarja 1960 se je število organov uprave v okrajnih ljudskih odborih že zmanjšalo za kakih 16%, v občinskih pa približno za 4%.

Pomočnik zveznega sekretarja za zakonodajo in organizacijo Milorad Vučković je govoril o ureditvi cestne službe, o organizaciji posredovanja dela in o zavodih za socialno zavarovanje, ki naj se bolj približajo komuni in urede kot ustanove z družbenim upravljanjem.

V tretjem referatu je direktor zavoda za javno upravo dr. Lavoslav Kadelburg med drugim dejal, da se je treba lotiti reorganizacije uprave ljudskih odborov ter proučiti spodbudne oblike nagrajevanja, ki vplivajo na organizacijo služb.

DRUGI DAN ZASEDANJA LJUDSKE SKUPŠČINE SLOVENIJE

Plodna razprava

(Nadaljevanje s 1. strani)

činskega ljudskega odbora in uprave često zbuja nezadovoljstvo delovnih kolektivov in drugih ljudi. Tovariš Kavčič je posebej razpravljal o intervencijah organov oblasti oziroma uprave pri delovnih kolektivih. Intervencija je lahko koristna, če to pomeni res demokratično razgovarjanje in privede do demokratičnega sklepanja združenih proizvajalcev. To velja zlasti v primerih, ko neki kolektiv nepravilno gospodari ipd. Seveda so še druge intervencije, ki so pa družbeno škodljive, zlasti administrativne, ko na primer načelnik za gospodarstvo po telefonu pokliče tega ali onega referenta v podjetju, mu naroča, od njega zahteva ipd. Toda kdo more jamčiti, da so vse zamisli posameznih organov ali tovarišev, katerim sicer moramo priznati prizadevnost in tudi gospodarsko sposobnost, res zmerom pravilne? Prav zategadelj bi morali biti osnovna družbena intervencija v območju komune skupni množični demokratični dogovori tam živečih ljudi oziroma proizvajalcev.

Zatem je tovariš Kavčič razpravljal o standardu. Ta postaja čedalje bolj pomemben element vsega družbenega razvoja in njegov napredek je neločljivo povezan z razvojem proizvajalnih sil. To velja zlasti v primerih odločnejšega nagrajevanja po delu. Tedaj namreč naglo rastejo tudi nove zahteve in v razpoloženju delavcev se pojavljajo popolnoma nove težnje glede nadaljnjega razvoja. To zlasti velja za nekatera območja v Sloveniji, posebno za kmetijska. Z uvajanjem modernega kmetijstva se oblikuje tudi sodobni kmetijski delavec, katerega standard pa občutno zaostaja za razvojem proizvajalnih sil v kmetijstvu. Podobno je tudi v gradbeništvu in gozdarstvu in, če ne bomo pri teh odločneje spremenili razmere družbenega in življenjskega standarda, se bomo v prihodnjih letih znašli v dokaj težavnem položaju.

Velikega pomena za nadaljnji razvoj spodbudnih oblik nagrajevanja so tudi odnosi skladov podjetja in skladov osebnih dohodkov. Pri tem nastaja pereče vprašanje, ali se takšen odnos med temi skladi še naprej ohrani hkrati z nenehnim povečevanjem produktivnosti. Zlasti je to čedalje bolj pereče v odnosu teh skladov do amortizacije. Dejstvo je, da je v Sloveniji stalno blokiranih 30 milijard amortizacije, hkrati se pa nenehno nadaljuje pritisk na delovne kolektive, naj čimbolj razširijo sklade za investicije, za vzdrževanje, in sicer na račun osebnih dohodkov. To bi bilo nedvomno povsem razumljivo, če ne bi proizvajalec razmišljal, čemu so potem blokirana amortizacijska sredstva, ki so zbrana prav za te namene.

Ko je razpravljal o politiki zaposlovanja, pa je tovariš Kavčič dejal, da smo se vedno zavzemali za takšno zaposlovanje, ki je družbeno oziroma ekonomsko upravičeno. Čim bolj gremo v nagrajevanje po delu naprej, tem bolj je zaposlovanje z omenjenega stališča utemeljeno. Seveda je pa nesmiselna vsaka administrativna oblika zaposlovanja, ki ekonomsko ni utemeljeno. Zaradi tega bi bil vsak predpis teritorialnega organa v smislu kvotiranja delovne sile odveč.

V vsej razpravi številnih poslancev je bilo očitno enotno gledanje in prepričanje, da smo z uvajanjem spodbudnih oblik razdeljevanja osebnih dohodkov po delu dosegli ogromne politične in gospodarske uspehe. Seveda pa so posamezni diskutanti obravnavali tudi izkušnje in slabosti teh oblik, četudi je minulo komaj leto dni, odkar smo jih začeli uvajati.

Večji del razprave je zavzemal obravnavanje razdeljevanja osebnih dohodkov po delu, ostali del pa strokovnega izobraževanja proizvajalcev. — Mnogo poslancev je s konkretnimi primeri dokumentiralo številne oblike in sisteme, ki so jih kolektivi uvedli na področju nagrajevanja po delu. Opozorili so na nekatere skrajnosti v razdeljevanju podjetij na ekonomske enote, ne da bi bila hkrati proučena tudi individualna merila za posamezna delovna mesta. — Druga skrajnost je bila v tem, da so se zavzemali le za klasične oblike meril, kot so norme in akordi. Redki so primeri, ko so vskladili merila ekonomskih enot in individualna merila. Veliki uspehi so bili doseženi z nagrajevanjem po delu v tistih delovnih kolektivih, ki so spodbudne oblike razdeljevanja osebnih dohodkov skrbno proučili.

Več poslancev je razpravljalo tudi o pomenu ustrezne organizacije dela. Nove oblike razdeljevanja osebnih dohodkov terjajo namreč tudi vrsto organizacijskih sprememb, čemur se pa ponekod upirajo nekatere kategorije zaposlenih, zlasti pa računovodski kader, ki meni, da jih nove oblike razdeljevanja osebnih dohodkov samo obremenjujejo.

Tudi o tarifnih postavkah in o njih razponih je razpravljalo več poslancev. Vsi so menili, da so v dobro izdelanih sistemih razdeljevanja osebnih dohodkov samo še relativnega obračunskega pomena. V zvezi s tem so postavili tudi zahtevo, da se odpravi določilo o tarifnih sporazumih, ki imajo nedvomno administrativni značaj.

Vsi, ki so razpravljali o strokovnem izobraževanju, so ugotovili, da je tesno povezano z uvajanjem spodbudnih oblik razdeljevanja osebnih dohodkov in z nadaljnjim povečevanjem produktivnosti dela. Izobraževanje za delovno mesto in na njem postaja čedalje bolj pomembno ne samo za večjo produktivnost dela, temveč tudi, ker vzbuja in razvija sposobnost proizvajalca za teoretično povezovanje ekonomskega in tehnološkega procesa proizvodnje. Za strokovno izobraževanje bodo zlasti pomembni izobraževalni centri v gospodarskih organizacijah. Za njihovo uspešno delo pa bo pomembno, če bo to izobraževanje vsklajeno z zahtevami proizvodnje in če bo tudi dovolj usposobljen kader, ki bo vodil izobraževanje v podjetju.

V prizadevanjih za uveljavljenje najboljših načinov izobraževanja, ki nam bi zagotovili tudi najhitrejšo pot za pridobivanje novih kadrov za gospodarstvo, pa se pojavljajo ovire. Zastarela miselnost, ki se naslanja na ustaljeno posredovanje znanja, pomeni nedvomno najobčutnejšo oviro za hitrejše uveljavljanje prožnejših oblik izobraževanja proizvajalcev.

Nekateri poslanci so omenili tudi ovire v razvijanju oblik nagrajevanja po delu, ki so izven delovnih kolektivov. Nagli tempo proizvodnje zahteva čedalje več surovin in energije. Pomanjkanje le-teh lahko v določeni meri ovira sedanji tempo proizvodnje. Proizvodnjo, ki se povečuje prav zaradi uvajanja spodbudnih oblik nagrajevanja, lahko ovira tudi poslovanje gospodarskih ustanov, kot so banke in podobno. Močnejši gospodarski razvoj bo namreč terjal tudi več obratnih sredstev ali kreditov, pri čemer bi morale biti banke mnogo bolj prožne in ekspeditivnejše.

Obsežno skupščinsko razpravo kajpak ni mogoče zajeti v teh skromnih vrsticah. Vse poglavitne ugotovitve iz razprave in iz gradiva Izvršnega sveta ter Republiškega sveta Zveze sindikatov, na podlagi katerega so razpravljali, so bile obrazložene v resoluciji, ki jo je skupščina sprejela po zaključeni debati. Z resolucijo bomo naše bralce še posebej seznanili. vr

Med včerajšnjim zasedanjem Ljudske skupščine Slovenije. (Foto M. Švabić)

Izvoz izdelkov strojne industrije

Beograd, 18. maja (Tanjug) V prvem četrtletju letos je bil plan izvoza izdelkov strojne industrije presežen za 33%. Njegova vrednost je znašala v tem obdobju 2,4 milijarde deviznih dinarjev. Skupna vrednost letošnjega izvoza bo znašala po planu 7,8 milijard deviznih dinarjev.

Znanstveno sodelovanje z ZDA

na področju miroljubne uporabe jedrske energije

Beograd, 18. maja (Tanjug). Na povabilo vlade FLRJ se je od 3. do 16. maja mudila v naši deželi komisija za jedrsko energijo ZDA pod vodstvom pomočnika za mednarodne posle generalnega direktorja komisije dr. Johna Halla. Med obiskom v Jugoslaviji si je delegacija ogledala atomske institute v Beogradu, Vinči, Zagrebu in Ljubljani ter se seznanila z delom na področju znanstvenih raziskav in uporabe jedrske energije.

V zvezni komisiji za jedrsko energijo so člani delegacije ZDA govorili o sodelovanju med obema deželama na torišču raziskovalnih reaktorjev, tehnologije, atomskih elektrarn, znanstveno raziskovalnega dela, jedrskih surovin ter uporabe radioaktivnih izotopov in sevanja v medicini.

V pogovorih so poudarili pomen mednarodne agencije za jedrsko energijo za pospeševanje mednarodnega sodelovanja na torišču uporabe jedrske energije v mirnodobne namene in potrdili pripravljenost zvezne komisije za jedrsko energijo in atomske energije ZDA, da uporabita vse možnosti v nadaljnjem sodelovanju.

8,5 milijona zavarovancev

Pri Zavodu za socialno zavarovanje pripravljajo popolnejšo ureditev otroških dodatkov

Beograd, 18. maja (Tanjug) V Domu sindikatov se je začela danes skupščina Zveznega zavoda za socialno zavarovanje. O lanskem delu službe socialnega zavarovanja je govorila Mara Naceva. V socialnem zavarovanju je bilo lani zajetih 8,4 milijona prebivalcev ali 500.000 več, kakor predlanskim. Zato se je povečal tudi obseg poslovanja v vseh panogah socialnega zavarovanja. Skupni izdatki so znašali lani nad 233 milijard (4,4% narodnega dohodka) več kakor v kateremkoli prejšnjem letu. Na dolgoročno zavarovanje je odpadlo kakih 127,5, na zdravstveno pa 98 milijard.

V zdravstvenem zavarovanju smo posvetili lani posebno pozornost organizacijskim pomanjkljivostim zdravstvene službe, ekonomični razširitvi omrežja zadravstvenih ustanov in ekonomični uporabi sredstev. Kakovost zdravstvene zaščite še zmerom ne ustreza investiranim sredstvom. —

Lani je bilo čutiti neskladnost med sredstvi za kurativno in preventivno zaščito. Od 98 milijard smo porabili za preventivo 2,8 milijardi. Izdatki za invalidsko zavarovanje so znašali 23 milijard (19 odstotkov, več kakor predlanskim), in sicer v glavnem zaradi zvišanja invalidskih pokojnin in večjih investicij za rehabilitacijo invalidov dela. Na pristojnem mestu pripravljajo predpise, s katerimi bo urejen nov sistem otroških dodatkov v smislu njihovega nadaljnjega diferenciranja.

OBČNI ZBOR OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA V LJUBLJANI-CENTER

V odnosih med komuno in podjetji ne sme biti birokratskega ravnanja

Ljubljana, 18. maja. Današnji občni zbor občinskega sindikalnega sveta Ljubljana-Center je z dokajšnjo širino zajel pestro problematiko te gospodarsko močne in v ljubljanskem okraju največje občine. V njej so lani dosegli več kot 28 milijard narodnega dohodka, kar je 21% več kot leto dni prej, in produktivnost je bila večja za okoli 10%.

Na občnem zboru so se najdlje zadržali pri razpravi o tistih činiteljih, ki so bistveno prispevali k temu napredku. Najpomembnejše, za kar so se še zlasti vneto zavzemale sindikalne organizacije, je nedvomno novo nagrajevanje po učinku dela. Splošna ocena na občnem zboru je bila, da je to nagrajevanje že v dosedanji praksi dokazalo velike prednosti v razvijanju pobud za boljše delo in gospodarjenje. Ta sistem bo treba v prihodnje še izpopolnjevati in iskati bo treba še boljša merila za ocenjevanje ne le v industrijskih obratih, temveč tudi v gostinstvu, trgovini in komunalnih podjetjih, ki jih je veliko prav v občini Center.

Z odobravanjem so delegati in gostje sprejeli pobudo tovariša Hočevarja iz »Megrada«, ki je opozoril na možnosti hitrejše in cenejše gradnje stanovanj. Menil je, da ovira gradbena podjetja v njihovem delu predvsem to, da so samo izvajalci raznih del, ne pa samostojni proizvajalci, čeprav bi bilo gradbeno dejavnost moč zasnovati enako kot delo v industrijskem podjetju. Če bi imela gradbena podjetja začetna obratna sredstva, da bi samostojno gradila stanovanja in jih nato prodajala koristnikom, bi bilo možno sprejeti realne perspektivne plane in potem bi odpadle anomalije, kakršne se pojavljajo sedaj, ko ni moč naprej planirati nabave materiala, delitve dela glede na ugodnosti posameznih sezon in podobno.

Podpredsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Jože Borštnar se je v svoji razpravi med drugim zadržal pri odnosih med komuno in podjetji. Ti odnosi v občini Center v marsičem niso bili vedno idealni. Vodilni uslužbenci občine n. pr. odklanjajo razpravljanje na LO o raznih življenjsko važnih problemih, hkrati pa pritiskajo na podjetja z raznimi zahtevami, ki zmanjšujejo samostojnost njihovih samoupravnih organov. Tovariš Borštnar je navedel razne težave, s katerimi se dnevno srečujejo občani: pomanjkanje stanovanj, hotelov, šolskih prostorov, lokacijo skladišč itd. ter hkrati omenil, da ima občina precejšnja nerazporejena denarna sredstva, s katerimi bi bilo moč marsikaj urediti. Kolektivi se upravičeno upirajo birokratskemu ravnanju, birokratskim odlokom in poseganju v njihovo operativo. Vse drugačno bi bilo sodelovanje med njimi in komuno, če bi kolektivom predložili podrobne načrte, jih dali v javno razpravo ter jih nato skušali realizirati s skupnimi močmi. M. N.

OBRATNA NEZGODA

Celje, 18. maja. Davi je v celjski Cinkarni eksplodiral kalup s tekočim cinkom in hudo poškodoval Janka Mastnaka. Nesreča se je pripetila, ko je Mastnak z grabljicami gladil vrhnjo skorjo cinka v kalupu. Zakaj je kalup eksplodiral še raziskujejo. —ši

Delavsko upravljanje v gozdarstvu

Ekonomske enote in obratni delavski sveti

na območju Gozdnega gospodarstva Celje bodo že čez kakšna dva meseca imeli obratne delavske svete — Ekonomska enota, osnovna proizvodna celica — Gozdnim gospodarstvom naj bi zaupali več sredstev iz gozdnega sklada

Gospodarjenje z gozdnim bogastvom sodi nedvomno med zelo pomembne veje narodnega gospodarstva in mu zato tudi gre ustrezna skrb bodisi v obliki načrtnega izkoriščanja, pogozdovanja, varstva in nege ter podobno. — Večino teh nalog dokaj uspešno opravljajo kolektivi gozdnih gospodarstev in sicer v obsežnih gozdovih splošnega ljudskega premoženja. Ko smo se pred kratkim mudili na obisku v enem teh kolektivov — v Gozdnem gospodarstvu Celje, smo imeli priložnost seznaniti se med drugim še z zanimivimi dejstvi, kot so ekonomske enote, problemi delovne sile, priprave za snovanje delavskih svetov po ekonomskih enotah in drugem, o čemer še vse premalo slišimo in pišemo.

Celjsko gozdno gospodarstvo s 530 zaposlenimi (za območje Savinjske doline, južnega Pohorja, Rogaške Slatine in Laškega), obsega 14 tisoč hektarov gozdov SLP. Pet gozdnih obratov v Celju, Slovenskih Konjicah, Jurkloštru, Vitanju in v Rogaški Slatini tvori samostojne ekonomske enote z ustreznim operativnim načrtom, ki izhaja iz okrajnega družbenega načrta. Prav tako sta režijska gradbena skupina ter avtopark z mehanično delavnico samostojni ekonomski enoti. Delitev operativnega načrta gospodarstva na posamezne obrate, seveda z njihovo soglasnostjo, nadalje specificiran načrt stroškov in drugi momenti so nedvomno prispevali, da so se posamezne enote začele vživljati v svojo ekonomsko problematiko. Če je prej bilo vseeno, kdo, oziroma točneje, kateri gozdni obrat je dosegel večji uspeh, sedaj to ni več. Pri delitvi dela ustvarjenega dohodka prej ni bilo dovolj objektivnosti, vtem ko sedaj ekonomski uspeh in prihranek na stroških v posamezni ekonomski enoti daje dovolj objektivno sliko, kdo več prispeva in kdo mora za to tudi več prejeti. Žal seveda v minulem letu zaradi tesne finančne realizacije vsi ti činitelji niso mogli dovolj učinkovito nastopiti. Razumljivo, gozdno gospodarstvo ima strogo začrtan obseg proizvodnje, les morajo prodajati po evidentiranih cenah predvsem na svojem območju, omejena pa je tudi participacija iz gozdnega sklada, tako da je s tem tudi obseg dohodka bolj ali manj vezan. Gospodarstvo pač ne more dovolj svobodno razvijati svoje dejavnosti in s tem povečevati tudi dohodka.

Če se ponovno vrnemo k ekonomskim enotam, moramo omeniti, da so kolektivi po enotah redno seznanjeni s finančnim stanjem obrata, za kar skrbi direkcija. Vsako tromesečje posebej obravnava vsaka enota tromesečni obračun in dá tudi svoje pripombe delavskemu svetu podjetja. Posamezni obrati — ekonomske enote imajo le pomožno knjigovodstvo.

V gozdarski proizvodnji se med drugim srečujejo tudi z nizom problemov, kot je na primer uvajanje mehanizacije, odpiranje še neizkoriščenih gozdov ipd. S časom bo slišati zmeraj manj odmevanja sekir in monotonega petja ročnih žag, ker bodo le te zamenjali stroji. Z žičnicami bo moč povsod tja, kjer bi gradnja gozdnih cest terjala prevelike investicije. Za delno rešitev tega namerava Gozdno gospodarstvo Celje najeti 130 milijonov dinarjev investicijskega posojila. K temu sili ne nazadnje tudi pomanjkanje gozdnih delavcev. Povprečna starost delavca Gozdnega gospodarstva Celje je 42 let. Mladih ljudi pride v gozdove zelo malo in če, tedaj je začasno, dokler si ne poiščejo dela v industrije. Ostajajo le stari.

Kajpada bodo ti in podobni problemi slej ko prej neštetokrat na dnevnih redih bodočih obratnih delavskih svetov, ki jih bodo čez kakšna dva meseca ustanovili v vseh ekonomskih enotah Gozdnega gospodarstva. Za novo obliko delavskega upravljanja je med delavci v vseh obratih veliko zanimanja. In njihove pristojnosti, naloge...? Vsekakor je vnaprej težko natančneje razčleniti, zato le nekaj okvirnih zamisli.

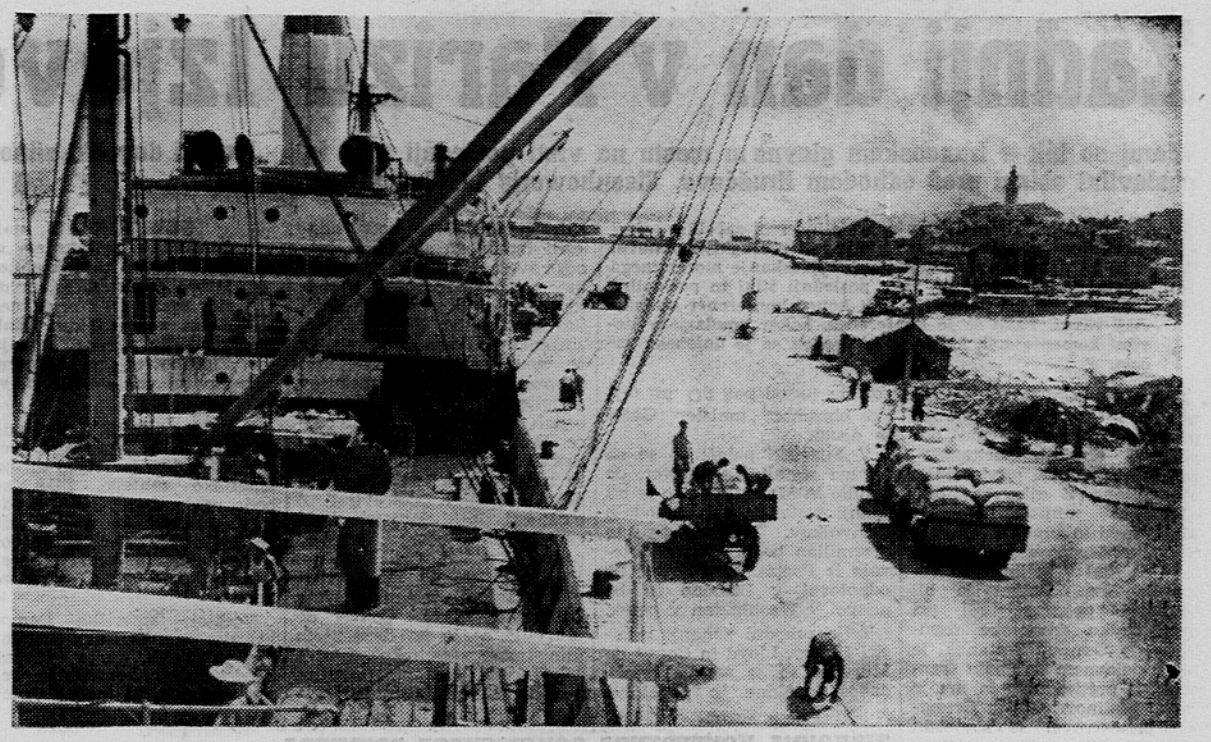
Obratni delavski sveti po ekonomskih enotah, kot só si jih zamislili v Gozdnem gospodarstvu Celje, naj bi obravnavali dnevne, tekoče probleme, neposredneje bi skrbeli za pravilnejšo individualno stimulacijo iz deleža čistega dohodka, prav tako pa bo obratnim delavskim svetom na voljo del sredstev iz sklada za prosto razpolaganje. Ta sredstva naj bi pač porabili po svojem prevdarku za tiste potrebe, ki so najboli nujne v kraju, kjer kolektiv ustvarja in živi.

Spričo dinamike razvoja družbeno ekonomskih odnošov je neposredno uveljavljanje demokratičnih pravic in njihovo širjenje tudi v slednji, še tako odmaknjen gozdni obrat, logično in nujno. Ob taki rasti naj bi gozdarskim kolektivom sprostili v mejah zakonitih predpisov tudi več finančnih sredstev.

F. Krivec

Proizvodnja traktorjev v Kruševcu

Tovarna »14. oktober« v Kruševcu bo začela še pred koncem letošnjega leta sama izdelovati srednje in težke traktorje - goseničarje (imeli bodo 60, 100 in 180 KS), in sicer po licenci italijanske tovarne »Vender«. Razen traktorjev bo izdelovala tudi srednje in težke bagre, prikladne za graditev naprav za umetno namakanje.

V koprski tovorni luki — Kjer stoji traktor, je sedaj konec operativne obale. Do letošnjega Dneva republike bo podaljšana (v isti smeri) za 140 m, tako da bosta ob njej lahko obenem pristajali 2 veliki čezoceanski ladji (do 12.000 BRT). Morski bazen, ki ostane desno od sedanje obale, bodo zasuli. — (Foto: Darko Likar).

NADALJNJIH 140 M OPERATIVNE TOVORNE OBALE V KOPRU

Še letos druga vez

V prvih štirih mesecih in pol je doseglo koprsko pristanišče lanski promet — Letna skupščina Združenja pomorskih pristanišč letos v Portorožu

Pred nekaj dnevi so se Koprčani radovedno spraševali, čemu neki bo služil veliki lesení plot, s katerim so delavci oddelili velik del ploščadi v stari koprski potniško-tovorni luki. Čas je, da njim in drugim bralcem naš»ga »Dela« povemo, da pripravlja podjetje »Gradis« za tem plotom betonarno, v kateri bodo njegovi delavci izdelovali 100 ton (5 m x 3,20 m x 2,40 m) težke betonske bloke, ki jih bodo potrebovali pri gradnji nadaljnjih 140 m operativne tovorne obale. Gradnja je izjicitirana, pogodba je sklenjena, rok dograditve je določen (29. november 1960) in financiranje je tudi urejeno. S tem se bo nova koprska tovorna luka povečala tako, da bosta ob njeni operativni obali lahko obenem pristajali dve veliki čezoceanski ladji, skratka koprska luka bo dobila, kot pravimo, še drugo vez.

Gradnja bo nekoliko drugačna, kot je bila predlanskim pri prvih 135 m operativne obale. Tedaj so pravokotno na obalo zgradili najprej nosilne stebre, nato pa so čeznje položili prečne nosilce in zabetonirali ploščad. Tokrat bodo istočasno betonirali v podaljšku sedanje obale pod vodo nosilne temelje in že omenjene betonske bloke, nakar bodo te položili na temelje ob pomoči že starega koprskega znanca — plovnega žerjava »Velega Jožeta«. Tudi z njim je pogodba že sklenjena in pride na to delo v Koper proti koncu avgusta. — Vsega skupaj bo potrebnih 180 blokov. Na dan jih bodo izdelali po dva, polaganje pa bo šlo hitreje od rok: dnevno jih bodo položili vsaj pét.

K delom, ki jih je prevzel »Gradis«, spada še kamniti zasip na notranji strani nove obale, tako da bo znašal skupni obseg del (betonskih blokov in zasipa) okrog 27.000 kub. metrov. Morski bazen, ki ostane po teh delih v smeri do sedanjega kopnega, bo zasipal investitor sam, t. j. podjetje »Pristanišča - Koper«. Omenimo naj le še to, da je izkop morskega dna ob črti podaljšane obale letos že opravil drugi dobri koprski znanec, namreč sesalni bager »Peter Klepec«.

Druga vesela novica je ta, da je podjetje »Pristanišča - Koper« do sredine tega meseca opravilo blagovni promet, ki je celo nekoliko večji od vsega lanskoletnega prometa. Letošnjih prvih 4,5 mesecev je torej enakih vsakemu lanskemu letu. Glede na letošnji plan pa predstavlja ta promet skoraj 60 odstotkov. Torej ni nobene bojazni, da letošnjega plana ne bi bilo mogoče izpolniti in to je bilo primerno poudarjeno tudi na nedavni seji občinskega zbora proizvajalcev, ki je razpravljal o izpolnjevanju letošnjega družbenega plana koprske komune v prvem četrtletju.

Za konec naj omenimo še to, da bo letna skupščina Združenja pomorskih luk Jugoslavije letos meseca junija v Portorožu. To bo velik dogodek za našo obalo in potrjuje pomen in ugled, ki si ga je pridobila v kratkem času v našem pomorskem prometu. Dve leti nazaj je bila koprska luka po blagovnem prometu na 10. mestu v državi, lani je že zasedla 8. mesto, letos pa se ji obeta že šesto ali vsaj sedmo mesto.

F. M.

Zirovske perspektive

Žirovska občina — šteje vsega 3.600 prebivalcev — je menda najmanjša v Sloveniji. Žirovci pravijo, da jim je komuna potrebna, ker so sfisnjeni med hribe, predaleč od ostalih središč. Najtrdnejši materialni temelj predstavlja »Alpina«, iz majhnih podjetij pa raste nova industrija, ki daje slutiti razveseljive žirovske perspektive.

Nisem poklican, da bi razglabljal o perspektivah Žirov s stališča, ali ima občina pogoje za nadaljnji obstoj ali ne. Namen tega sestavka je, razgrniti pred bralce prizadevanja Žirovcev za hitrejši, vsestranski napredek. »Alpina« ni več osamljena. Pridružila so se ji nekatera druga podjetja, ki zaenkrat resda še ne nosijo imena industrije, postajajo pa iz dneva v dan pomembnejša.

Mizarstvo zaposluje komaj 38 delavcev, čez leto, dve pa bo kolektiv štel že okrog 100 ljudi. Povečanje zaposlenih bo omogočil prehod na serijsko proizvodnjo. — Podjetje »Kladivar«, ki ima zdaj samo 12 delavcev, bo čez pol leta, ko bo začelo izdelovati šestila za tovarno »Niko« v Železnikih, zaposlevalo že 50 ljudi. Nova opekarna, zgrajena lani, bo omogočila gradbenemu podjetju podvojitev števila zaposlenih. Nedolgo tega ustanovljeno obrtno podjetje »Trakotkalnica« zaposluje za začetek samo 9 ljudi, čez nekaj let pa bo prišlo na 50 zaposlenih. Tudi obrat ljubljanskega podjetja »Modna oblačila« bo do konca leta toliko razširil svojo dejavnost, da bo lahko povečal število zaposlenih od sedanjih 65 na 100.

Žirovski primer kaže, da tudi iz malega nekaj nastane. Če bi se Žirovci zanašali samo na velike industrijske objekte, bi najbrž še dolgo čakali, medtem bi jim pa ušle možnosti za ustanavljanje ali pa razširitev manjših obratov. Konec leta bo v žirovski občini prišlo na prebivalca že nad 170.000 din narodnega dohodka, deloma zaradi začete mehanizacije »Alpine«, deloma pa zaradi razširjene dejavnosti ostalih podjetij.

V Žireh je zadnje čase bolj razgibano kulturno-prosvetno življenje, ker imajo zanj tudi večje možnosti, kot so jih imeli prej. Prvega maja so izročili namenu novo dvorano, bržčas najlepšo v kranjskem okraju. Nad dvorano so uredili klubske prostore, ki bodo, če bo v njih organizirano bogato, koristno življenje, pritegnili ljudi, zlasti mladino iz zakajenih gostiln. Doslej pa se zaradi pomanjkanja prostorov človek ni imel kam dati in mu je bila gostilna zatočišče, kjer je našel nekaj bornega razvedrila.

Tovarna »Alpina« dograjuje stanovanjski blok, zgradila pa bo še enega. Tudi občinski ljudski odbor namerava zgraditi stanovanjsko hišo, ker se zaveda, da bo dobil tako potrebne kadre le, če jim bo lahko nudil primerne pogoje za življenje.

Stanovanjska graditev pomeni letos prelomnico. Usmerjenost v gradnjo samo malih stanovanjskih hišic se je naposled umaknila spoznanju, da bi Žiri pri taki gradnji postajale vedno bolj in bolj razvlečena vas, v kateri tudi pri večjem narodnem dohodku nikoli ne bi bilo dovolj sredstev za ceste, elektriko, kanalizacijo, vodovod in druge potrebe, ki jih ima vsako delavsko naselje. Prihodnost Žirov mora biti sodobno naselje, kjer bo zaradi strnjenosti laže reševati komunalne in druge probleme.

F. Šetinc

Ukrepi za h gienski promet z živili

Zagrebški potrošniki so se neredko pritoževali zaradi slabe kvalitete kruha in mesnih izdelkov ter nad nehigienskim ravnanjem s temi živili. Kritika je bila v glavnem izrečena na račun proizvajalcev. Tržni in sanitarni inšpektorat sta na podlagi pritožb sklicala posvetovanja s predstavniki podjetij za predelavo mesa in proizvajalci kruha, na katerih je bila potrjena upravičenost kritike potrošnikov in ugotovljeno tudi, da se potrošniki glede na razna odkritja niso mogli pritožiti direktno na proizvajalca ali pa tega prijaviti na merodajne forume, ker ni bilo na izdelkih zaznamovano njegovo ime.

Na podlagi teh ugotovitev je bila sprejeta odločba, po kateri so proizvajalci mesnih izdelkov in kruha v Zagrebu dolžni vse svoje proizvode označiti s signaturo.

Odločba bo začela veljati 1. junija letos. Signatura na mesnih izdelkih mora vsebovati razen imena proizvajalca in imena izdelka tudi čas trajanja. V trgovinah so mnogokrat prodajali pokvarjene salame in so bili tako potrošniki oškodovani zaradi nepravilne manipulacije proizvajalca. Glede signature kruha mora le-ta vsebovati poleg imena proizvajalca tudi vrsto moke in stopnjo njene vlage. Razen tega morajo prodajati kruh, kar je v odločbi še posebej poudarjeno, v higienskih vrečicah.

E. K.

Slovesnost na gradbišču beograjskega letališča

Na gradbišču novega beograjskega letališča pri Surčinu so začeli danes graditi letališka poslopja. Slovesnosti so se udeležili sekretar ZIS za promet in zveze Peko Dapčević, predsednik Izvršnega sveta Srbije Miloš Minić, komandant jugoslovanskega vojnega letalstva generalni polkovnik Zdenko Ulepić in drugi.

Svečanost je začel direktor civilnega letalstva Batrić Jovanović, ki je dejal, da lahko pričakujemo, da bo letališče dograjeno v predvidenem roku, do konca leta 1961. Peko Dapčević je vzidal v temelje novega letališkega poslopja skupaj s prvimi količinami betona tudi listino, v kateri je izražena hvaležnost predsedniku Titu, ki je dal pobudo za zgraditev novega letališča.

Rak na želodcu med najhujšimi problemi zdravstvene službe

V zadnjem času umre v Sloveniji letno nad pet sto oseb za rakom na želodcu, izmed katerih je vsaka tretja mlajša kot 60 let. Pravtako, kot raste pogostnost nekaterih drugih oblik raka, posebno hitro rak na pljučih, opažamo pri želodčnem raku sicer bolj počasno, vendar vztrajno povečevanje števila obolenj.

Slovenija je po smrtnosti te bolezni nekako v sredini med Japonsko, kjer je želodčnega raka največ, in ZDA, kjer ga je najmanj. Značilno je, da je bolj pogost v deželah, ki so bolj oddaljene od ekvatorja.

O vzrokih nastanka te bolezni ne vemo nič. Znano je, da je bolj pogosta med osebami s hudo malokrvnostjo in pri osebah s pomanjkanjem želodčne kisline. Vemo tudi, da se nagnjenje k tej bolezni do neke mere podeduje. Mnogo so pisali o slabem vplivu zelo pregrete masti, čezmernega uživanja močnih alkoholnih pijač, uporabi tekočega parafina kot odvajalnega sredstva in o kajenju. Vendar vseh teh hipotez še niso dokazali.

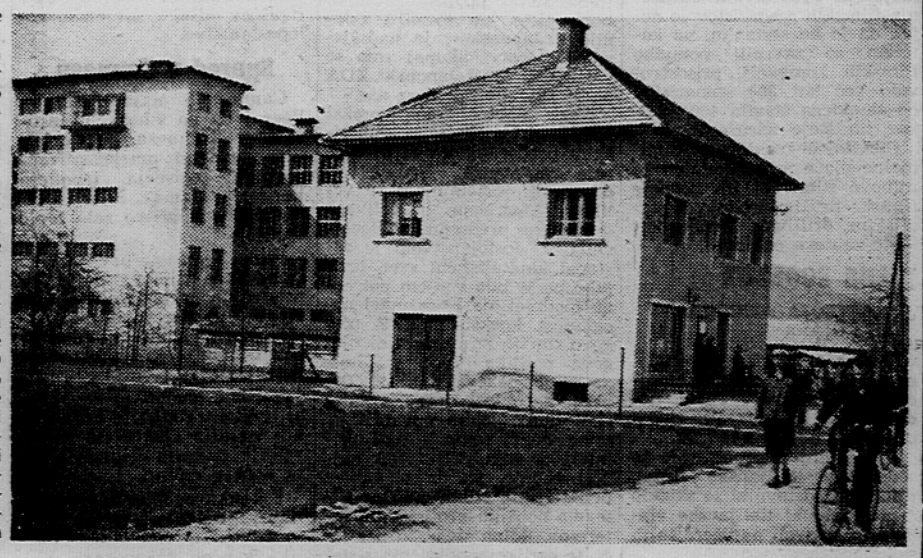
V svetovni epidemiološki sliki želodčnega raka pa je v zadnjih desetletjih nastala velika sprememba, ki pa se je pokazala v izraziti obliki predvsem v ZDA. Želodčni rak, ki ga je bilo pred tridesetimi leti tam še prav toliko kot v Angliji, se je v zadnjih letih glede števila takih bolnikov zmanjšal za več kot polovico. Še več, te bolezni je tem manj, čimboljše ekonomske pogoje imajo osebe, ki jih opazujemo. Tako je v ZDA polovico večja smrtnost med črnci kot med belci; med belci pa najnižja ravno med osebami z zelo visokim življenjskim standardom.

Izmed vseh teorij, ki poskušajo razjasniti vzroke te bolezni, bo verjetno še najbolj držala tista, ki govori o odločilni vlogi prehrane. Seveda pri tem ne mislijo na direktni škodljivi vpliv določenih jedil, pač pa na celotno škodljivo delovanje hrane slabe kvalitete, ki znižuje obrambne sile organizma.

V ZDA, kjer je umrljivost za rakom na želodcu najnižja in še nadalje hitro upada, so se izvršile v zadnjih desetletjih občutne spremembe v prehrani prebivalstva. Zelo je narastla poraba pomaranč, ki so v jedilnikih bogatih družin že izpodrinile jabolka in drugo sadje. Zelje in podobno zelenjavo slabe kvalitete je izpodrinila solata, povečala se je poraba paradižnikovega soka in drugih visokokvalitetnih rastlinskih sokov. Čedalje več uživajo govedine in mleka, vedno manj pa krompirja in kruha. To pomeni, da prav tistih jedil ne jedo več, od katerih živi v marsikateri drugi državi večina prebivalstva. Nihče ne trdi, da je znižanje umrljivosti za rakom na želodcu posledica izboljšanja prehrane, vendar so raziskovalci posvetili vso potrebno pozornost analizi prehrane v najrazličnejših delih sveta in njeni zvezi z rakom na želodcu.

V Sloveniji so razlike med prizadetostjo posameznih področij. Prednjači hriboviti del Prekmurja, Goričko, kjer je te bolezni največ, nato sledé gorata področja alpskega dela Slovenije, deli Pohorja in Posavja, nato ravninski kraji in končno kraški predeli, kjer je raka na želodcu najmanj. O vzrokih tega pojava ne vemo še mnogo, vendar bodo analize pojavljanja te bolezni v zvezi s prehrano prebivalstva, v primerjavi s podobnimi analizami drugod po svetu, verjetno nakazale pot za nadaljnja raziskovanja in privedle do izdelave uspešnih preventivnih ukrepov.

Dr. J. K.

Žirovski motiv (Foto: F. Šetinc)

Ali poznate svoje pravice in dolžnosti

Turistične takse niso dolžni plačevati lastniki letnih hišic v turističnih krajih

Na podlagi uredbe o pravici ljudskih odborov, da lahko predpisujejo občinske takse, je občinski ljudski odbor v nekem turističnem kraju s svojim odlokom predpisal, da morajo plačevati turistično takso tudi lastniki počitniških hišic in njihove družine. Veliko ljudi si je namreč postavilo v turističnih krajih svoje počitniške hišice, ki jim služijo za oddih med dopustom, ob nedeljah in ob podobnih prilikah. Ljudski odbor jih je zato smatral za osebe, ki kot turisti ali potniki samo začasno bivajo v teh turističnih krajih. Izdal jim je odločbe, na podlagi katerih so dolžni plačati turistično takso zase in za člane svoje družine za 30 dni bivanja letno v počitniški hišici. Plačila takse za nad 30 dni pa po veljavnih predpisih ni mogoče predpisati. Zoper tako odločitev občinskega ljudskega odbora so se prizadeti pritožili na tajništvo za finance pristojnega okrajnega ljudskega odbora, ki pa je njihove pritožbe zavrnilo.

V upravnem sporu je Vrhovno sodišče LRS ugodilo tožbam lastnikov letnih hišic in odpravilo izpodbijane odločbe. Res ni v nobenem predpisu predvidena oprostitev plačila turistične takse za lastnike zgradb v turističnih krajih, če tu prebivajo le začasno. Dejstvo pa je, da plačujejo za to nepremično premoženje ustrezni davek in so zaradi tega izenačeni s stalnimi prebivalci v teh krajih, čeprav v letnih hišicah ne prebivajo stalno. Po pravilniku o prijavljanju stalnega in začasnega bivališča lastniki letnih hišic in njihovi svojci tudi niso dolžni prijavljati začasnega prebivališča. Zaradi tega po mnenju senata za upravne spore Vrhovnega sodišča LRS ni mogoče šteti lastnika letne hišice za turista, pa čeprav prebiva v tej hišici letno le okoli 30 dni.

Glede na to, da so pri upravnih sporih upravni organi vezani na sodbe pristojnega vrhovnega sodišča, bo moral ljudski odbor upoštevati odločitev sodišča in izdati novo ustrezno odločbo.

Zadnji dan v Parizu

Včeraj so bili v francoskem glavnem mestu na vrsti poslednji stiki in poslovilni obiski pred odhodom Hruščeva, Eisenhowerja in Macmillana

PARIZ, 18. maja. (Tanjug). Po burnem začetku s preliminarnimi razgovori v ponedeljek in včerajšnjem dnevu, ki je bil določen za »razmišljanje« in iskanje morebitnega izhoda, so bili danes na vrsti poslednji stiki in poslovilni obiski, ki hkrati pomenijo tudi konec konference na najvišji ravni. Tako se je konferenca, kakor poudarjajo številni komentatorji, končala, še preden se je dejansko začela.

Današnji stiki in obiski so bili le še formalni. Sovjetski premier Hruščev je danes dopoldne obiskal britanskega ministrskega predsednika Macmillana. Z njim sta bila obrambni minister maršal Malinovski in zunanji minister Gromiko. Hruščev je Macmillana obiskal v britanskem veleposlaništvu. Potem je bil sovjetski premier tudi pri predsedniku francoske republike de Gaullu. Sestanek je bil v delovnem kabinetu francoskega predsednika in mu je razen Malinovskega in Gromika prisostvoval še sovjetski veleposlanik v Parizu Vinogradov.

Kakor se je zvedelo, bo Hruščev jutri dopoldne odpotoval iz Pariza in se bo na poti v Moskvo ustavil v Berlinu.

Predsednik Eisenhower je danes kosil pri francoskem predsedniku de Gaullu. Na kosilu v Elizejski palači so bili francoski premier Michel Debré, zunanja ministra Herter in Couve de Murville, ameriški obrambni minister Gates in drugi.

V Elizejski palači so se ob 17. uri sestali Eisenhower, de Gaulle in Macmillan. To je bil zadnji sestanek treh zahodnih državnikov. Eisenhower in Macmillan bosta jutri odpotovala iz Pariza. Eisenhower bo odpotoval v Lizbono in bo prispel v Washington v petek.

Trije zahodni zunanji ministri Herter, Lloyd in Couve de Murville so se sestali sinoči, danes dopoldne in popoldne. Jutri dopoldne se bodo udeležili izrednega sestanka stalnega sveta Atlantske zveze, na katerem bodo poročali o zadnjih dogodkih v zvezi s pariško konferenco. Na sinočnjem sestanku so se sporazumeli, da se mora ženevska konferenca o opustitvi atomskih poskusov nadaljevati ne glede na neuspeh predsedniške konference. Francoski predstavnik za tisk je novinarjem izjavil, da so trije ministri na dopoldanskem sestanku razpravljali o možnosti, da bi Sovjetska zveza sklenila ločeno mirovno pogodbo z Vzhodno Nemčijo. Predvsem pa so razpravljali o jutrišnjem sestanku sveta Atlantske zveze. Couve de Murville se je po današnjem ministrskem sestanku sestal z zahodnonemškim zunanjim ministrom von Brentanom.

Izjave politikov v svetu

Pariški dogodki silno odmevajo po vsem svetu — Številni državniki in politiki izražajo svoje mnenje o neuspehu konference na vrhu

NEW YORK, 18. maja. (Reuter). Po neuspehu pariške konference pričakujejo v OZN, da bi Sovjetska zveza in ZDA lahko kaj ukrenile. Tako sodijo glede na nedavno izjavo ministrskega predsednika Hruščeva, da bo Sovjetska zveza pri Varnostnem svetu sprožila vprašanje incidenta z ameriškim letalom U-2. Kar zadeva morebitne ameriške ukrepe, omenjajo pri tem načrt predsednika Eisenhowerja o »odprtem nebu«, vštevši predlog o ustanovitvi enote OZN za varstvo pred nenadnim napadom.

Tukajšnji krogi sodijo, da ne kaže, da bi Varnostni svet sprejel bodisi sovjetsko ali pa ameriško zahtevo. ZDA se bodo uprle sovjetskemu predlogu, medtem ko menijo, da bo Sovjetska zveza, če bo potrebno, stavila veto k ameriškemu predlogu o »odprtem nebu«.

Voditelj ameriške Demokratske stranke Adlai Stevenson je izjavil, da je neuspeh predsedniške konference resen dogodek, ki močno vznemirja ves svet. Dejal je: »Vsi, ki menijo, da je treba neutrudno težiti za mirom v tem atomskem stoletju, se morajo združiti, da bi našli pot k zboljšanju položaja in odnosov.«

Generalni sekretar italijanske Socialistične stranke Pietro Nenni je menil, da bi bilo napačno misliti, da je neuspeh konference v Parizu povzročil izključno incident s sestreljenim ameriškim letalom. Nenni pravi v izjavi, ki jo objavlja »Avanti«, da je pariška konferenca doživela neuspeh tudi zaradi nepopustljivega stališča zahodnih držav glede Berlina. Prav tako pravi, da bi bila zelo nevarna vsaka enostranska pobuda Sovjetske zveze o nemškem vprašanju, ki bi prizadela koristi drugih.

Danski zunanji minister Krag je izjavil, da sta danska vlada in ljudstvo z največjim obžalovanjem sprejela vesti o neuspehu pariške konference. Rekel je, da je podoba, da so bili meseci pogajanj in priprav zaman in da so se pričakovanja narodov izjalovila. Izrazil je željo Danske, da bi bili čimprej obnovljeni prekinjeni stiki med Vzhodom in Zahodom.

Norveški zunanji minister Lange je odpovedal svoj obisk v Moskvi, napovedan za konec tega meseca. Po vesteh poučenih krogov je ta sklep posledica novega položaja v zvezi z neuspehom pariške konference.

Kanadski delegat na paritetni konferenci o razorožitvi v Ženevi general Burns je danes izjavil, da možnosti za nadaljevanje razgovorov na razorožitveni konferenci zdaj niso zelo velike. (Paritetna konferenca desetih držav o razorožitvi v Ženevi je prekinila delo 29. aprila zaradi predsedniške konference in bi se morala nadaljevati 7. junija).

Kakor poročajo iz Bonna, se je zahodnonemška vlada danes dopoldne sestala na redni seji, na kateri so v glavnem razpravljali o položaju po prekinitvi predsedniške konference. Govor kanclerja Adenauerja je slonel na obširnem pismenem poročilu zunanjega ministra von Brentana iz Pariza. Prvo uradno reagiranje vlade pričakujejo danes popoldne, ko bo državni sekretar von Eckart, eden zahodnonemških opazovalcev na pariški konferenci, govoril domačim in tujim novinarjem. Pričakujejo, da bo nocoj po radiu in televiziji govoril tudi kancler Adenauer. Zunanji minister pa je zaenkrat ostal v Parizu, kjer bo skušal danes s tremi zahodnimi zunanjimi ministri izmenjati gledišča o nastalem položaju.

Novozelandski ministrski predsednik Walter Nash, ki se je v Londonu udeležil konference ministrskih predsednikov Commonwealtha, je danes na londonskem letališču izjavil, da je vzlic »nerazumljivi« prekinitvi predsedniške konference še vedno prepričan, da bo prišlo do te konference. Po njegovem mnenju mora priti do konference na najvišji ravni, če »prenehamo govoriti slabe stvari drug o drugem«. Dejal je: »Tedaj bomo lahko začeli urejati berlinsko in nemško vprašanje.« Izrazil je prepričanje, da bo v naslednjih letih dosežena razorožitev. Kar zadeva incident z ameriškim letalom »U-2«, je menil, da tiči za neuspehom pariške konference globlji vzrok, kot pa je ta incident.

Vršilec dolžnosti indonezijskega zunanjega ministra Leimena je izrazil obžalovanje zaradi prekinitve v Parizu. Dejal je, da bi morali biti prihodnji sestanki vodilnih državnikov Vzhoda in Zahoda pod okriljem OZN. Zaradi neuspeha v Parizu ni hotel obsoditi nobene strani, poudaril je, da si je treba nadalje prizadevati, da bi dosegli razumevanje med velesilami zaradi ohranitve miru na svetu.

Pomočnik madžarskega zunanjega ministra Janos Peter je v članku, ki ga objavlja glasilo Socialistične delavske partije Madžarske »Nepszabad sag«, izrazil prepričanje, »da dela Hruščev v korist miru in vsega človeštva.« Janos Peter pozdravlja »pogumna dejanja Hruščeva, ki razkrinkava in obsoja provokativne namere ZDA«.

Kitajska agencija Hsinhua objavlja izjave raznih kitajskih voditeljev, ki so podprli stališče sovjetskega ministrskega predsednika Hruščeva. Razen tega so ostro obsodili ameriški imperializem. Predsednik Vsekitajske sindikalne federacije Liu Ning Ji je med drugim dejal, da se bosta kitajsko in sovjetsko ljudstvo »še bolj združila in nadaljevala boj do konca proti ameriškemu imperializmu, za svetovni mir.« Predsednik Kitajskega komiteja za mir Ku Mo Džo je dejal, da »ameriški imperializem nikakor noče ohranitve miru« in da »nikoli ne bo opustil svojih zarotniških priprav na nove vojne«.

V Moskvi je na skupni seji Akademije znanosti ZSSR govoril njen predsednik Nesmejanov, ki je med drugim dejal, da sovjetski znanstveniki izražajo »najglobljo nezadovoljstvo zaradi provokatorske dejavnosti ZDA, ki ni usmerjena v podžiganje hladne, ampam ‚vroče vojne'«. Sovjetski znanstveniki izražajo v pozivu znanstvenikom sveta prepričanje, da znanstveniki sveta, tudi ameriški, ne morejo ostati ravnodušni spričo nevarnih akcij militaristov in da bodo združili svoje napore ter »ukrotili vojne blazneže«.

V sovjetskih podjetjih nadalje prirejajo zborovanja, na katerih podpirajo stališče ministrskega predsednika Hruščeva (Ta zborovanja so se začela eno uro po govoru Hruščeva v ponedeljek. Op. ur.) Tudi v bolgarskih tovarnah, podjetjih in ustanovah, organizirajo sestanke in zborovanja, na katerih »z ogorčenjem obsojajo izdajalsko ravnanje ameriške vlade«.

TISKOVNA KONFERENCA SOVJETSKEGA PREMIERA

Hruščev pred novinarji

»Obtožujejo nas,« je dejal Hruščev, »da smo povzročili neuspeh konference, ker se je nismo hoteli udeležiti, čeprav je krivda na ameriškem ravnanju« — Sovjetski premier je izjavil, namerava ZSSR skleniti mirovno pogodbo z Vzhodno Nemčijo in da bo sam določil datum sklenitve

PARIZ, 18. maja. (AFP). Sovjetski ministrski predsednik Hruščev je danes na sestanku z novinarji v palači Chaillot, na kateri je najprej prebral kratko, vnaprej pripravljeno izjavo, dejal, da bi se voditelji štirih držav lahko ponovno sestali v šestih do osmih mesecih, »ko bodo zahodne države ustvarile neogibne pogoje«. Pripomnil je: »Ta trenutek je lahko blizu.« Na tiskovni konferenci so bili tudi obrambni minister maršal Malinovski, zunanji minister Gromiko in sovjetski veleposlanik v Parizu Vinogradov.

Sovjetski ministrski predsednik je izjavil: »Ponavljamo, da je Sovjetska zveza za miroljubno koeksistenco, za razgovore in za sporazume, sprejemljive za ves svet. Mi smo tako delali in radi bi verjeli, da bodo tudi druge države delale v tem smislu.«

»Obtožujejo nas, da smo povzročili neuspeh konference vodilnih predstavnikov s tem, da se je nismo hoteli udeležiti.« je dejal Hruščev, »čeprav je krivda na ameriškem ravnanju.«

»Še vedno nismo prepričani, da se ameriški vohunski poleti ne bodo ponovili. Hertejeva izjava z dne 11. maja je bila arogantna. Eisenhower naj bi jo drugega dne potrdil. Toda predsednik ZDA potrjuje, da so vohunski poleti ustavljeni in da jih ne bodo obnovili. Ta zadnja izjava predsednika Eisenhowerja je morda lahko zadovoljila hlapce imperializma. Ko je predsednik Eisenhower 16. maja izjavil, da agresivnih poletov ne bodo obnovili, dokler bo on opravljal svoje predsedniške funkcije, to ne pomeni, da so se dokončno odrekli poletom, marveč samo da bi bili začasno ustavljeni do januarja 1961. Mednarodni odnosi ne morejo sloneti na trajanju predsedniškega mandata.«

Sovjetski ministrski predsednik je tudi izrazil zahvalo predsedniku de Gaullu za vlogo, ki jo je odigral in za njegova prizadevanja, da bi se konferenca na najvišji ravni začela tako, kakor je bilo v načrtu. »Ko sem se danes sestal z njim, da bi se pozdravila,« je pripomnil Hruščev, »sva se strinjala, da bova nadaljevala prizadevanja za razvijanje odnosov in za ublažitev napetosti.«

Potem ko je izrazil zahvalo predsedniku de Gaullu, se je premier Hruščev zahvalil tudi predsedniku britanske vlade Macmillanu za takšne poskuse. Pripomnil je: »Toda ne morem si kaj, da ne bi hkrati izrazil tudi določenega obžalovanja, da predsedniku francoske republike in britanskemu premieru ni uspelo, da bi proučevala stvari z dovolj objektivnosti, in da sta bila prezaposlena z obveznostmi svojega zavezništva.«

Ko je Hruščev govoril o incidentu z ameriškim letalom »U-2«, je dejal, da bo Sovjetska zveza, če bi Američani radi opravljali polete nad sovjetskim ozemljem, ustrezno sprejemala njihova letala in jih uničevala, kakor bo uničila tudi oporišča, iz katerih vzletijo.

»Kaže,« je nadaljeval, »da so dežele, ki dajejo svoja ozemlja na voljo drugim, da bi organizirali agresivne polete proti Sovjetski zvezi, zdaj prisiljene, da se ne strinjajo z ameriško politiko in da začenjajo razumevati, da je takšna politika nevarna.«

Hruščev je potem odgovarjal na vprašanja novinarjev. Na neko vprašanje je odgovoril, da bo Sovjetska zveza še nadalje sodelovala na ženevskih razgovorih o razorožitvi in o opustistvi atomskih poskusov. Sporazum o opustitvi poskusov je po njegovem mnenju možen, če se Američanom odpro oči. Toda »če Eisenhower sklene obnoviti poskuse, potem bomo to storili tudi mi«. Pripomnil pa je, da je prepričan, da bo na koncu moč skleniti sporazum.

»Imamo vtis,« je nadaljeval, »da naši sobesedniki dejansko nočejo razorožitve, ampak kontroliranje oboroževanja, to je špijonažo v naši državi. Nasprotno pa mi želimo razorožitev s kontrolo, tako da bi preprečili, da bi se države na skrivnem oboroževale. Kakor smo ugotovili, se v Ženevi stvar počasi razvija, in če se bo tako nadaljevalo, se bomo obrnili na OZN in bomo rekli, da naši nasprotniki nočejo razorožitve, ter bomo zahtevali od Generalne skupščine, naj vprašanje prouči.

Glede Berlina je Hruščev dejal, da še nadalje vztraja pri predlogu, da mora zahodni Berlin postati svobodno mesto, kar ima za »edino pametno rešitev«. Zahodni Berlin, kjer vlada kapitalistični sistem, je sredi DR Nemčije, socialistične države, in to mora nujno izzvati spopad. Najboljša rešitev je torej, ustanoviti svobodno mesto, tuje čete pa naj se umaknejo iz njega ter bodo njegovi prebivalci lahko sami po svoji želji izbrali politični in socialni režim.

Hruščev je pripomnil, da namerava Sovjetska zveza skleniti mirovno pogodbo z Vzhodno Nemčijo in da bo sam določil datum sklenitve. »Naši načrti so pripravljeni in jih je treba samo podpisati. Storili bomo tisto, kar so ZDA sklenile z Japonsko«, je nadaljeval Hruščev. »Skupaj smo se vojskovali proti Japonski, ZDA pa so sklenile mir brez nas.«

Neki novinar je vprašal Hruščeva, s katerim ameriškim predsednikom bi se najraje razgovarjal. Hruščev je odgovoril: »Spominjam se velikega Američana in velikega državnika predsednika Roosevelta. Z dostojanstvom je zastopal kapitalistični svet, prav tako pa je bila v njem potrebna modrost, da je razumel neogibnost koeksistence. Z njegovo smrtjo je umrla tudi njegova politika. Toda mislimo, da bodo nekega dne v ZDA prišli na oblast ljudje, s katerimi bomo lahko navezali ne samo dobre, ampak tudi prijateljske stike. Tisto, kar najbolj želimo, je, da bi bili v prijateljskih stikih z ZDA. Nimamo nobenih protislovnih interesov. Edina stvar, ki nas loči, je razlika v političnih sistemih. Če prihodnji predsednik ZDA ne bo razumel neogibnosti koeksistence, lahko Sovjetska zveza počaka tudi tretjega predsednika.«

Novinarju, ki ga je vprašal, kaj si je obetal, ko je prišel v Pariz, je sovjetski ministrski predsednik odgovoril; »Prišli smo v Pariz očitno vedoč, kakšno je stališče ZDA v zvezi z letalom »U-2«. Prišel sem, ker sem mislil, da se bodo Američanom v zadnjem trenutku odprle oči.« Rekel je, da je namen lekcije, ki so jo dobili v zvezi s prvomajskim incidentom in ki se bo ponovila, če bodo Američani »spet pomolili nos na naše ozemlje,« doseči, da bodo ZDA razumele, kje so meje Sovjetske zveze. Toda ni treba nadaljevati s tem, ampak je treba »normalizirati odnose, tako da bi živeli v miru in v prijateljstvu. Prepričan sem, da tudi de Gaulle misli tako, vendar je njegov položaj težaven.«

Hruščev je nadaljeval, da je de Gaulle človek načel, da pa ima opraviti z zaveznikom, ki se ima za vodilnega. Toda »ko bi eden naših zaveznikov storil nekaj podobnega, bi mu rekli, da nima prav in da se mora opravičiti«.

Hruščeva so vprašali, kako bo razvoj dogodkov v Parizu vplival na sovjetsko-francoske odnose. Odgovoril je: »Mislim, da to ne bo imelo nobenega vpliva. Rekel sem že, da sem se danes razgovarjal z generalom de Gaullom, in rekel sem, da sem bil zelo zadovoljen s tem sestankom. Čutil sem, da general de Gaulle želi, da bi se nadalje zboljšali odnosi med našima dvema državama.

Do Francije, francoskega ljudstva in njegove kulture gojimo največje spoštovanje,« je nadaljeval. »Osebno gojim največje spoštovanje do generala de Gaulla. Ko odhajam iz Francije, sodim, da se naši odnosi gotovo ne bodo poslabšali, ampak se bodo nasprotno zboljšali.«

Hruščev je potem dejal, da bi rad zaključil tiskovno konferenco. Izrazil je zahvalo francoski vladi in Parižanom ter dejal:

»Potrjujem, da namerava Sovjetska zveza nadalje uveljavljati politiko koeksistence med socialističnimi in kapitalističnimi državami in politiko miru. Sodimo, da je treba mednarodna vprašanja urejati s pogajanji, ne pa z vojno, toda trdno se bomo držali politike obrambe našega ozemlja.«

Tiskovna konferenca predsednika sovjetske vlade je trajala dve uri in 20 minut. Iz palače Chaillot je predsednik Hruščev odšel v sovjetsko veleposlaništvo.

Spored v Cannesu

Cannes, 18. maja (AFP). — Včeraj so na filmskem festivalu v Cannesu predvajali film nedavno umrlega francoskega režiserja Jacquesa Beckerja »Jama«. Film je festivalsko občinstvo zelo toplo sprejelo.

Film »Jama«, prvi izmed francoskih filmov, ki je bil predvajan na festivalu, občinstvo že pozna, vendar so hoteli izbiralci filmov tako izkazati zadnjo čast njegovemu ustvarjalcu.

V filmu nastopajo nepoklicni igralci. Zgodba je brez vsakih vnanjih efektov in pripoveduje o petih ujetnikih, ki se hočejo rešititi.

V konkurenci za nagrado so sinoči predvajali še en francoski film: »Nenavadna Amerika v očeh Francoza«.

Lippmannovo mnenje

NEW YORK, 18. maja. (Tanjug). Vprašanje, ob katerem je propadla pariška konferenca, je vohunska naloga letala »U-2« ali točneje povedano stališče, ki sta ga zavzela ameriški predsednik in njegova vlada, piše komentator Walter Lippmann v »New York Herald Tribune«.

Ne smemo pozabiti, piše Lippmann, da je Hruščev, ko je bilo letalo zajeto, začel napad, ki bi lahko pomenil za predsednika Eisenhowerja diplomatski izhod. Vsekakor je Hruščev vedel, da je Eisenhower moral dati dovoljenje za splošen načrt poletov, še bolj pa bi rad prepustil predsedniku možnost, da zanika dovoljenje konkretno za ta polet. Diplomatski odgovor bi bil v tem, da bi organizirali anketo o incidentu. Namesto tega je Eisenhower odgovoril, da je odgovoren, da so takšni poleti potrebni in je bil v javnosti ustvarjen vtis, čeprav to ni bilo izrecno rečeno, da se bodo podobni poleti nadaljevali. To je zaprlo vrata, ki so bila odprta.

Neprijeten položaj, ustvarjen z vohunsko operacijo, se je pretvoril s tem v neposredno ogrožanje suverenosti Sovjetske zveze, piše Lippmann. Obotavljanje predsednika ZDA, da bi uporabil diplomatske konvencionalnosti in priznal napako, je bila usodna zmota, ker je omogočila Hruščevu iti mimo afere. Če bi Hruščev to napravil, bi se znašel v položaju, da bi pred svetom in sovjetskim ljudstvom priznal, da odstopa ZDA pravico do kršitev sovjetskega ozemlja. Noben državnik ne more živeti v nobeni državi po takšnem priznanju, piše Lippmann.

Ko opozarja na nadaljnji potek dogodkov, zlasti na to, da se je ameriška vlada umaknila, oziroma da je predsednik Eisenhower v Parizu sporočil, da se poleti nad Sovjetsko zvezo ne bodo nadaljevali, piše Lippmann: »Ta umik je prišel prepozno in ni zadostoval.«

Sprejem pri Aleksandru Rankoviću

Beograd, 18. maja. (Tanjug). Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta in predsednik Zvezne komisije za jedersko energijo Aleksander Ranković je sprejel generalnega sekretarja Nacionalnega komiteja za jedrske raziskave Italije prof. ing. Felice Ipolita, ki vodi prvo uradno delegacijo tega komiteja, ki se mudi v naši deželi kot gost Zvezne komisije za jedrsko energijo. V enournem pogovoru je predsednik Ranković z italijanskim znanstvenikom obravnaval možnosti za poglobitev sodelovanja med obema deželama na področju mirnodobne uporabe jedrske energije.

Revizija pariških sporazumov?

Pariz, 18. maja. (AP). Sodeč po izjavah uradnih predstavnikov Atlantske zveze bodo v prihodnjih nekaj tednih bistveno revidirali pariške sporazume iz leta 1953, s katerimi je bila omejena proizvodnja orožja v Zahodni Nemčiji. Tako bodo najprej odobrili neko staro zahtevo Zahodne Nemčije, da sme graditi vojne ladje, v glavnem rušilce s tonažo do 6000 ton. Bonnska vlada je v svojih zahtevah trdila, da morajo imeti moderne ladje z raketno oborožitvijo tonažo najmanj 5000 ton.

Nova država v Afriki

Port Lemi, (Čad), 18. maja. (Reuter). — Predsedniki vlad Konga, Centralne afriške republike in Čada so sinoči objavili, da bodo ustanovili novo afriško državo, Ekvatorialno unijo.

Republika Gabon se ni hotela pridružiti novi uniji. Ekvatorialna unija in Gabon bosta konec junija zahtevali popolno neodvisnost v okviru Francoske skupnosti kot dve posebni državi.

Ta sklep je bil sprejet na konferenci štirih dežel.

Beograd, 18. maja. V Beograd je danes prispel novi libanonski poslanik v Jugoslaviji Naim Amiouni. Na beograjskem letališču ga je sprejel in pozdravil namestnik šefa protokola državnega sekretariata za zunanje zadeve Miodrag Marković.

Delegacije in obiski

Beograd, 18. maja. — Delegacija Federacije britanske industrije pod vodstvom Petra Rangea, ki je včeraj prispela v Beograd kot gost Zvezne industrijske zbornice, je davi obiskala predsednika zbornice Nikolo Džuverovića. Ob tej priložnosti je bil prvi sestanek, na katerem so se predstavniki Zvezne industrijske zbornice razgovarjali s člani delegacije na splošno o sodelovanju med industrijskimi podjetji obeh držav in o razširitvi medsebojne izmenjave. Delegacijo je dopoldne sprejel sekretar ZIS za industrijo Hasan Brkić, opoldne pa so bili gostje na kosilu pri Nikoli Džuveroviću.

Današnji londonski »Times« opozarja v zvezi z obiskom britanske delegacije v Jugoslaviji na rastoče zanimanje Velike Britanije za razvoj trgovinskih odnosov z Jugoslavijo. List piše, da to potrjuje tudi dejstvo, da bo na letošnjem zagrebškem velesejmu urejen tudi britanski paviljon. »Times« poudarja, da je Jugoslavija po lanski obilni žetvi sprostila znatna sredstva za nakup industrijske opreme.

Beograd, 18. maja. — Iz Beograda je danes dopoldne odpotoval generalni sekretar Združenja bivših borcev Liberije in član generalnega sveta Svetovne federacije bivših borcev Jarloth Wolo, ki se je pri nas mudil več kot teden dni kot gost centralnega odbora Zveze borcev. Razen Beograda in Kragujevca je obiskal tudi nekatera mesta v Sloveniji. Na razgovorih, ki jih je imel s predstavniki Zveze borcev, so bila izmenjana obvestila o delu in sodelovanju organizacij borcev Liberije in Jugoslavije.

Beograd, 18. maja. — Bagdadski župan Abdul Maid Hasan, ki se je kot gost Stalne konference mest mudil pri nas teden dni, je danes odpotoval iz Beograda. Bil je tudi v Banji Luki, kjer je prisostvoval letni skupščini Stalne konference mest.

NOVICE S PETIH CELIN

CIPER

TEŽAVE NA OTOKU

Nikozija, 18. maja (AFP) — Ciprski nadškof Makarios davi ni hotel prisostvovati seji začasne vlade, ki jo je sklical ciprski guverner Foot. Na dnevnem redu seje so bila razna vprašanja, med njimi tudi brezposelnost.

V uradnih krogih ne komentirajo te Makariosove geste. Politični krogi v Nikoziji pa spravljajo stališče ciprskega nadškofa v zvezo z razgovori o britanskih bazah na otoku. Ti razgovori so obstali na mrtvi točki.

ZAHODNA NEMČIJA

LEMMER V BERLINU

Bonn, 18. maja — DPA — Zahodnonemški minister za splošna nemška vprašanja Lemmer bo jutri odpotoval v Berlin. Ta sklep so sprejeli v sporazumu s kanclerjem Adenauerjem na današnji seji zahodnonemške vlade.

DPA poudarja, da bo Lemmer vodil svoje ministrstvo iz pisarne v Zahodnem Berlinu v času, ko bo premier Hruščev v Berlinu.

TURČIJA

ŠTUDENTOVSKE DEMONSTRACIJE

Izmir, 18. maja (Reuter) — Sinoči je policija razgnala kakih 500 študentov, ki so v Izmiru demonstrirali proti politiki turške vlade. Študenti so manifestirali skozi mesto, prepevali nacionalne pesmi in vpili proti vladi. Pred guvernerjevo palačo jih je zaustavila policija. Študenti so zahtevali ostavko turške vlade. Ob tej priložnosti jih je sedem zaprla.

ZDA

STAVKA V HOLLYWOODU

Hollywood, 18. maja AP — Hollywoodski scenaristi so včeraj zavrnili zadnjo ponudbo filmskih družb, ki je imela za cilj, da bi se končala stavka scenaristov, ki traja že od 16. januarja. Predstavnik združenja filmskih scenaristov je dejal, da je na sestanku, na katerem so zavrnili ponudbo filmskih kompanij, prisostvovalo več kot 300 scenaristov od skupnega števila 450, kolikor jih šteje združenje.

Stavkujoči zahtevajo minimalne plače in odškodnino za njihove filme, ki jih pozneje filmske družbe prodajo televizijskim družbam. Producenti so te zahteve odklonili.

JUŽNA RODEZIJA

NAJVEČJA AFRIŠKA CENTRALA

Kariba, 18. maja (AP) - Včeraj so izročili namenu hidrocentralo Kariba v Južni Rodeziji, ki je največji hidroelektrični objekt v Afriki.

Pri gradnji hidrocentrale so sodelovale italijanske firme; njihovi predstavniki so skupno s predstavniki italijanske vlade prisostvovali na včerajšnjih slovesnostih.

Odmevi na Pariz

Ves svetovni tisk obširno komentira neuspeh pariške konference šefov in predsednikov vlad štirih velikih sil; kot je znano, se je konferenca razšla, še preden se je začela. Komentarji se lotevajo vprašanja, kje je krivda za neuspeh, in kakšne so perspektive za prihodnost.

FRANCOSKI TISK

Pariz, 18. maja (AFP). V komentarju o neuspehu konference v Parizu meni pariški »Libération«, da sta notranji razvoj v ZDA in želja Sovjetske zveze ugotoviti, kdo dejansko vodi politiko v ZDA, tista vzroka, ki sta onemogočila konferenco na vrhu. Po mnenju lista se je namreč v zadnjih mesecih pokazalo, da obstojita dve ameriški politiki, politika popuščanja napetosti in politika čvrste smeri.

Razen glasila KP Francije trdi danes pariški tisk, da je za neuspeh konference odgovorna Sovjetska zveza. »Aurore« meni, da kaže ta neuspeh težave v sporazumevanju med Vzhodom in Zahodom,« ker se ZSSR ni odrekla poizkusom razbiti zahodno zvezo«.

Zmerni »Paris jour« poudarja, da so se zahodni zavezniki dobro držali pred napadi, katerih namen je bil napraviti razkol med njimi. »Zahod je danes bolj združen kakor preteklo soboto, ko je prispel Hruščev v Pariz,« piše list.

Glasilo KP Francije »Humanité« pa piše, da je prva ugotovitev, ki se vsiljuje, da politika miroljubne koeksistence v nobenem primeru ni ogrožena. List poudarja, da je svet šel skozi dramatično etapo boja za mir in poudarja, da je ogorčenje razumljivo, da pa bi bil obup neoprostljiv. »Humanité« zaključuje, da mora biti sedaj vsemu svetu jasno, da grožnje z vojno ne vplivajo na Sovjetsko zvezo.

BRITANSKI TISK

London, 18. maja (Reuter). Britanski tisk je komentiral davi konferenco v Parizu z mešanim nezadovoljstvom nad stališčem sovjetske delegacije in z ugibanji o možnostih mednarodnega razvoja po neuspehu v Parizu. Razočaranje je grenko — ugotavlja »Times« — in je mogoče, da se bo obnovila živčna vojna iz preteklosti«. Po mnenju tega lista je edino zdravilo proti nezaželenemu razvoju v mednarodnem položaju nedvoumno poudarjanje pripravljenosti za pogajanja, kadarkoli se bo pokazala resna priložnost. Po mnenju tega neodvisnega londonskega dnevnika se mora Zahod bolj kakor kdaj prej zavedati svoje odgovornosti, ker je zamisel o konferenci na vrhu že dobila korenine in se lahko ponovno razcvete.

Neodvisni »Manchester Guardian« je mnenja, da vzbuja sedaj pozornost obisk ministrskega predsednika Hruščeva v Vzhodnem Berlinu, kar lahko prinese prve »hladne valove« v mednarodnih odnošajih. Po mnenju lista je Sovjetska zveza priborila pomembno koncesijo in uspeh z izjavo predsednika Eisenhowerja da se bodo končali ogledni poleti nad sovjetskim ozemljem.

Kakor laburistični »Daily Herald« tudi vsi konservativni listi zvračajo v celoti odgovornost za neuspeh konference na sovjetskega ministrskega predsednika.

AMERIŠKI TISK

New York, 18. maja (Reuter). Ameriški listi zvračajo danes odgovornost na sovjetskega ministrskega predsednika Hruščeva za neuspeh konference. Po mnenju »New York Timesa« konferenca ni nikdar imela upanja v uspeh, toda odgovornost za njen neuspeh »pada nedvomno na človeka, ki je do nedavnega najbolj glasno razglašal zamisel o njenem sklicanju.« List trdi, kakor tudi ostali ameriški tisk, da pojasnila za ta neuspeh ni treba iskati v incidentu z ameriškim ogledniim letalom, temveč v nekaterih mednarodnih in notranjih sovjetskih elementih razvoja.

»Chicago Tribune« presoja dogodke v Parizu v luči incidenta z ameriškim letalom in piše, da je ameriška kršitev sovjetskega zračnega prostora »našla primeren odmev« v izjavi sovjetskega premiera, da bi se lahko konferenca sestala z večjim uspehom po šestih ali osmih mesecih. List je mnenja, da pomeni ta izjava poizkus vplivati na ameriške predsedniške volitve in zaradi tega tudi »poizkus vmešavanja v notranje zadeve ZDA«.

SOVJETSKI TISK

Moskva, 18. maja (Tass). Ko komentira neuspeh pariške konference, opozarja moskovska »Pravda« danes na upanje narodov iz vsega sveta v konferenco, na kateri bi morali začeti reševati najvažnejše mednarodne probleme. V uvodniku poudarja, da se je Sovjetska zveza dolgo in resno pripravljala na sestanek s svojimi zahodnimi tekmeci in proučevala vrsto važnih predlogov za ohranitev miru in mednarodno sodelovanje.

»Ko pa se je približeval dan začetka konference,« piše list, »je postalo jasno, da se desničarski krogi ZDA ne nameravajo resno baviti z reševanjem najvažnejših mednarodnih problemov. Začeli so gonjo za izpodkopavanje konference na vrhu, ter vere v možnost mirne koeksistence držav«.

List vprašuje, kako bi mogli koristno razpravljati in obravnavati probleme, ko je eden izmed udeležencev pogajanj — ZDA — naravnost izjavlja, da je njegova uradna politika vdiranje na ozemlje drugega udeleženca konference ZSSR — z vohunsko diverzantskimi nameni. List meni, da je bila v takih okoliščinah konferenca najvišjih zastopnikov že vnaprej obsojena na neuspeh.

»Pravda« opozarja na zahtevo ZSSR, da bi morale ZDA, ako so se odločile obsoditi vdore ameriških vojaških letal v zračni prostor Sovjetske zveze, izreči javno obžalovanje zaradi tega. Dokler pa to ne bo uradno storjeno, pristavlja list, se sovjetska vlada ne more koristno pogajati na konferenci najvišjih zastopnikov.

Ko omenja izjavo predsednika Eisenhowerja od 16. maja, poudarja »Pravda«, da se v njej vidi namen ZDA, da bi ob pomoči OZN vodile politiko zavestnih provokacij namerno surovega teptanja mednarodnega prava in suverenosti držav. Eisenhower je obljubljal, da bo predlagal »uvedbo letalskih poletov za odkrivanje naprav za napad«. »Pravda« piše, da žele krogi v Pentagonu s tem dejansko legalizirati zbiranje vohunskih podatkov pod prikrivanjem »mednarodnih sil«.

Po pisanju lista podpira svetovna javnost v celoti pravično zahtevo sovjetske vlade proti vladi ZDA. Izpolnitev teh zahtev bi omogočila pogajanja za ureditev mednarodnih problemov. Kar se tiče sovjetske vlade bo storila še nadalje vse, kar lahko pripomore k zmanjšanju mednarodne napetosti in ureditvi problemov, ki ločijo svet. »Pri tem bodo za ZSSR glavno vodilo interesi miru na podlagi mirne koeksistence držav z različnimi socialnimi ureditvami.«

VZHODNONEMŠKI TISK

Berlin, 18. maja. (Reuter). Ko piše o bližnjem obisku premiera Hruščeva v Berlinu, opozarja današnji »*Neues Deutschland*«, glasilo Enotne socialistične stranke, da so »nerazumni« glasovi, ki krožijo v Parizu, da bi lahko sovjetski ministrski predsednik pripravil ali pa celo podpisal separatno pogodbo o miru. List poudarja v poročilu svojega glavnega urednika Hermana Axena, ki se mudi v Parizu, da pred novo konferenco na vrhu ne bo podpisana separatna mirovna pogodba.

»O mirovni pogodbi, pravi nadalje, se lahko pogajajo in jo podpišejo na mirovni konferenci, ki bi ji prisostvovale vse države, ki so za to pripravljene. Mirovno pogodbo z nemško demokratično republiko lahko sklenejo Sovjetska zveza in druge države edinole, ako propadejo pogajanja med obema nemškima državama o sklenitvi mirovne pogodbe.«

»Mirovna pogodba, piše nadalje Axen, je zadeva dnevnega reda konference na vrhu, ta pa se ni začela.« Kakor trdi Axen je postala nemogoča zaradi veta z ameriške strani.

»Toda hotel bi jasno poudariti, piše ob koncu Axen, kar je že dejal 8. maja Ulbricht, namreč da ne bomo neskončno čakali na sklenitev mirovne pogodbe.«

ZAHODNONEMŠKI TISK

Bonn, 18. aprila. (Tanjug). Neuspeh pariške konference komentirajo zahodnonemški listi z izrazito zaskrbljenostjo. V prvih komentarjih poudarjajo, da bi lahko dogodki v francoskem glavnem mestu pomenili zaostritev napetosti na svetu.

»Najtežje spoznanje po neuspehu pariške konference — piše Die Welt — je to, da sta lahko mir na svetu in usoda narodov odvisna od dobre ali slabe volje, od dobrih ali slabih navad nekaterih.«

Ta vplivni list meni, da je odgovorna za neuspeh v Parizu Sovjetska zveza.

»General Anzeiger«, ki je blizu ministrstvu za zunanje zadeve je menil, da je novi položaj preveč nejasen, da bi lahko že sedaj izvajali sklepe. V tem trenutku je zanesljivo samo to, da je razkol na konferenci napovedal zaostritev mednarodnih odnošajev.

»Deutsche Zeitung« izraža prepričanje, da bo ta razvoj dogodkov škodljivo vplival ne samo na odnošaje po svetu, temveč tudi na položaj v Berlinu.

Vladi naklonjeni listi zlasti naglašajo tezo o nekoristnosti razgovorov z Vzhodom. — »Frankfurter Allgemeine Zeitung« piše, da se bo Zahod po pariškem pouku znebil prave manije konferiranja, ki ga je obsedla in da se smatra duh Camp Davida za mrtvega.«

Leopoldville: med zadnjimi neredi v mestu

Belgijski Kongo:

Težave pred neodvisnostjo

V času, ko se Belgijski Kongo pripravlja, da bo čez mesec in pol postal neodvisna država, se je položaj v tej deželi ponovno začel zaostrevati. Iz glavnih mest kakor tudi podeželja prihajajo poročila o oživljanju aktivnosti proti belgijskim oblastem in novih incidentih. V glavnem mestu Leopoldvillu je bilo pred dnevi ubitih nekaj oseb in precej ranjenih; vojaštvo je zasedlo strateške položaje v črnskih predelih mesta. Iz Belgije so poslali nove okrepitve padalskim četam, prav tako tudi poročajo, da je morala v kolonialnih enotah, v katerih so domačini, zelo padla z ozirom na perspektivo, da bodo kmalu dobili novo poveljstvo.

Do nadaljnjega se ne sme sestajati ali zbirati več kot pet oseb. Prišlo je tudi do posameznih izpadov proti katoliški cerkvi, ki ima v Kongu precejšen vpliv ter je med poglavitnimi stebri belgijskih kolonialnih oblasti. Med drugim so svoje nezadovoljstvo in nerazpoloženje do katoliške cerkve pokazali tudi s tem, ko so vdrli v cerkev v Kadutu, odnesli kipe, duhovniku pa povedali, da po proglasitvi neodvisnosti ni več zaželen. Evropski funkcionarji, ki so se med svojim službovanjem kompromitirali, so dobili pisma, naj zapustijo deželo, in kot poročajo, se nekateri že pripravljajo za odhod.

Kot je znano so na konferenci za »okroglo mizo« v Bruslju, ki je trajala od 20. januarja do 20. februarja sprejeli zgodovinski sklep, da bo Kongo dobil neodvisnost 30. junija letos. Takrat so se tudi dogovorili, da se bo izvršila preobrazba iz kolonialne uprave klasičnega stila v upravo neodvisne države postopoma in na miren način, ter se bodo skušali izogniti raznim izpadom in obračunavanjem. V ta namen so se dogovorili za postopek, po katerem naj bi uresničili ta načrt v več etapah. Med drugim so že marca letos pritegnili domačine k sodelovanju v izvršne organe oblasti na vseh stopnjah. Osrednja oblast je v rokah kolegija v Leopoldvillu, v katerem je šest Kongoležanov in generalni sekretar, medtem ko v Bruslju pomaga ministru za kolonije devet Kongoležanov.

V skladu s tem načrtom se je že 10. aprila začela kampanja za splošne volitve, na katerih bodo izvolili narodno skupščino in lokalne svete, odnosno provincijske svete. To bodo prve splošne volitve v Kongu. Kampanja je zelo razgibana in kot poročajo, je prišlo do raznih izpadov in tudi krvavih obračunavanj.

Druga etapa naj bi se začela po proglasitvi neodvisnosti 30. junija. Takrat naj bi na zasedanju obeh domov izvolili novega šefa države in se odločili za republiko ali monarhijo.

V okvir postopnih priprav za proglasitev neodvisnosti prištevamo tudi nedavno konferenco v Bruslju, na kateri so razpravljali o prihodnosti Konga, predvsem pa o gospodarskih, finančnih in vojaških vprašanjih. Konferenca se je končala pred dnevi, toda kot poročajo, se praktično o mnogih vprašanjih niso sporazumeli. To vse kaže na nove težave v urejanju odnosov med metropolo in bodočim neodvisnim Kongom.

Na konferenci za »okroglo mizo« v Bruslju je zmagala realistična usmeritev tistih belgijskih krogov, ki niso vztrajali na prejšnjih načrtih, ko so odlagali proglasitev neodvisnosti v daljno prihodnost. Hkrati pa se je na tej konferenci pokazalo, da predstavniki Konga niso bili enotni ter se je zataknil med drugimi tudi v pripravah za izdelavo procedure, kako naj bi kolonija Kongo postala neodvisna država. Ta nesoglasja so Belgijci izkoristili ter so skušali združiti vse tiste Kongoležane, ki bi bili pripravljeni sodelovati tudi v prihodnosti z belgijsko vlado.

Poleg tega tudi še ni enotnega pojmovanja med belgijskimi vodilnimi političnimi strankami, na kakšni podlagi naj bi uredili novo neodvisno državo Kongo.

Po vsej verjetnosti bi lahko tudi na teh področjih iskali korenine za ponovno nezadovoljstvo in grožnjo za nove nemire v tem obdobju priprav za proglasitev neodvisnosti Konga. Ni nobenega dvoma, da ta nasprotja izkoriščajo v Bruslju, ter se skušajo prilagoditi novim pogojem do take meje, da bi v spremenjenem položaju lahko čim dlje obdržali svoje pozicije v tej bogati koloniji. Sodeč po izjavi Patrice Lumumbe, šefa nacionalnega gibanja Konga in kandidata za predsednika vlade neodvisnosti republike Konga, domačini nimajo zaupanja v sedanjo upravo. Lumumba je pozval belgijsko vlado, naj takoj brez odlaganja izroči oblast v roke Kongoležanom, če ne želi, da bi prišlo do novih zaostritev. Hkrati pa Lumumba nastopa pomirjevalno ter skuša blažiti razne strasti. »Predolgo smo se borili za svobodo v Kongu in sedaj, ko smo si jo priborili, moramo ohraniti mir,« je izjavil Lumumba množici v Steuvillu.

Pot do neodvisnosti ni lahka in je zapletena. To je videti tudi pot težavah v Belgijskem Kongu, ki je že na pragu neodvisnosti. V ponovni zahtevi naj belgijske oblasti takoj izročijo oblast domačinom, to se pravi, že pred proglasitvijo neodvisnosti, se kaže nezadovoljstvo prebivalstva v zvezi s sedanjimi postopnimi pripravami, kjer imajo poglavitno besedo še vedno kolonialne oblasti, četudi so pritegnili k sodelovanju domačine. Za vsem tem se po eni strani skriva preračunana igra belgijskih kolonialnih oblasti, katera je pa v tolikšni meri olajšana, ker med političnim strankami Konga, ki sicer imajo avtoriteto na posameznih področjih, ni enotnih pogledov. Brez dvoma bi šlo vse hitreje in bolj gladko, če bi politične stranke Konga nastopale enotno, kot so boju za dosego neodvisnosti.

Sič

KITAJSKA:

Dopis iz Pekinga

S potovanja na jug

PEKING, maja. Odpotovati iz Pekinga proti jugu je vedno posebno in veliko zadovoljstvo, kajti kitajski jug ima kakor vse druge južne strani sveta mnogo privlačnosti, ki vam zapuščajo neizbrisne spomine. Moja pot na jug je bila dolga 2000 km, za kar je bilo potrebno približno 45 ur potovanja z vlakom. 2000 km na Kitajskem ni prevelika razdalja. Če pa potuješ po progah, ki vodijo od Pekinga proti jugu, se zdi, da je razdalja znatno večja, kakor je v resnici.

Razlike so velike in kljub poglavitnim naravnim razlikam med sivim in bolj ali manj pustim severom ter večno zelenim sončnim jugom so izpremembe velike tudi v splošnem vzdušju in načinu, po katerem se razvija vse življenje v južnih in severnih pokrajinah Kitajske. Nekateri ljudje trdijo, da je na jugu več pesnikov in umetnikov, na severu pa vojskovodij in uglednih državnikov. Na jugu prevladujejo sonce in zelena polja, na severu pa palače in tovarniški dimniki, na jugu so odkritosrčni in dobrodušni ljudje, na severu pa bolj zaprti in sami zase.

Ako greste v zgodnjih jutranjih ali kasnejših popoldanskih urah po ulicah Kvejlina ali kakega drugega mesta južne Kitajske, bo vaš prvi in najmočnejši vtis, da greste skozi razstavo celotnega življenja. Tukaj tkejo ženske platno na starih statvah, drugod delajo čevljarji in krojači, poleg njih sede otroci na klopeh javne čitalnice s prijubljenimi »stripi« v rokah. Vse to se dogaja pred očmi vseh in v odprtih pročeljih hiš, ki jih nič ne loči od ulice. Pred vašimi očmi pripravljajo gospodinje hrano, če pa vas zanima, se lahko vsak trenutek prepričate, ali ima kakšna družina za večerjo riž in povrtnino, ali pa je k temu dodan še koščck posušene, popoprane ribe.

Letošnje pomladi je bilo videti na ulicah Kvejlina poleg starih in navadnih tudi novo, sodobno podobo. Mestne komune so prodrle tudi do manjših krajev kitajskega juga. Skupne kuhinje, eden izmed prvih spremljevalnih znamenj kolektivizacije proizvodnje in življenja, so se pojavile tudi na kvejlinških ulicah. To so začetni koraki in vse kaže, da so vrste neizogibne. Vendar pa se zopet razlikujejo od severa in precej pogostnih slik v Pekingu, kjer ljudje potrpežljivo in mirno čakajo pred kuhinjami. Pred kvejlinškimi kantinami je več živahnosti in gibanja, tipične južnjaške vrednote, ki sprejema vse pojave in dogodke v življenju z njihove lažje in zabavnejše strani.

Poleg nepopisnih in že klasičnih naravnih lepot je v Kvejlinu tudi precej novih stvari, novih zgradb na vedno čistih in živahnih ulicah, mnogo novih načrtov in že uresničenih projektov za resnejše razvijanje lokalne industrije, za gradnjo celih četrti na prej pustih in neizkoriščenih terenih, za mnoge bolj vsestransko izkoriščanje tega izjemno lepega in edinstvenega turističnega središča v Kitajski.

Če pa bi se moral odločiti za najbolj pristen prvi vtis, ki ga dobi prišlec ob prvem srečanju z zelenim Kvejlinom, bi se moral izreči za odkritost in prisrčnost, s katerima sprejme gosta iz daljne dežele. Morda bi se pa izrekel še bolj za tiste male bralce po kvejlinskih knjigarnah, ki jih niti slaba luč osamljene žarnice ne loči od priljubljenih junakov v risanih pripovedkah.

Branko Bogunović

ZADNJI DOGODKI DOMA IN PO SVETU

Pozornost po svetu

(Nadaljevanje s 1. strani)

sedniški konferenci, v prihodnje ne smejo omejiti na vlogo ravnodušnega opazovalca, ampak se morajo boriti proti novi napetosti odnosov in proti vsakemu morebitnemu poslabšanju mednarodnega položaja. List piše: »Tito je pozval štiri velike, naj se prenehajo ukvarjati z vprašanjem svojega prestiža, tako da bi našli realistične rešitve. Izrazil je upanje, da bo prevladal razum, obsodil vdor ameriškega letala v sovjetski zračni prostor, pripomnil pa, da nesoglasja zaradi tega incidenta ne bi smela tako narasti.«

Predsednikovo izjavo so objavili prav tako francoski, britanski in ameriški listi. Današnji »New York Herald Tribune« citira del izjave predsednika Tita, ki se nanaša na OZN. Ameriške radijske postaje so objavile Titovo izjavo v včerajšnjih popoldanskih oddajah. »Columbia Broadcasting System« izjave predsednika Tita, ki se nanaša na OZN. Titovo izjavo je objavil tudi današnji »New York Times«.

Današnji londonski »Times« objavlja dele izjave pod naslovom »Predsednik Tito zahteva intervencijo OZN«.

Francoski list »Combat« poudarja, da je predsednik Tito pozval štiri državnike, naj jim ne bo mar samo prestiža, tako da bi našli pot k ureditvi poglavitnih problemov. »Figaro« poudarja Titove besede, da bi bila prekinitev predsedniške konference zelo nesrečen dogodek.

Ameriška agencija Associated Press posebej poudarja, da je predsednik Tito apeliral na OZN in da vesti iz Pariza vzbujajo hudo zaskrbljenost. Človeštvo si je od predsedniške konference mnogo obetalo.

Radijske postaje v New Delhiju, Londonu, radio Kossuth in druge so prav tako objavile dele Titove izjave direktorju Tanjuga. Radio Kossuth poudarja v današnjih oddajah v madžarščini, da je predsednik Tito ostro obsodil vdor ameriškega letala v zračni prostor Sovjetske zveze kot tudi prizadevanja ZDA, da bi opravičile te polete. Radio New Delhi poudarja, da predsednik Tito sodi, da bi morala OZN nekaj ukreniti in da ne verjame, da bi bila v OZN večina, ki bi bila za nadaljevanje politike in vzdušja »hladne vojne«.

Današnji zahodnonemški list »Die Welt« opozarja na pobudo predsednika Tita, naj OZN posreduje v krizi v Parizu. List piše, da je jugoslovanski predsednik obsodil kršitev sovjetskega zračnega prostora, da pa je zastavil vprašanje, ali je to zdaj sploh poglavitno in ali sme to biti povod za tolikšno nesoglasje. Odlomke iz predsednikove izjave je na prvi strani objavil tudi list »Neue Rheinzeintung«.

Švedski list »Svenska Dagbladet« objavlja odlomke iz Titove izjave pod naslovom »Tito poziva OZN, naj posreduje v sporu«.

Prav tako objavljajo odlomke iz včerajšnje Titove izjave bejrutski listi na prvih straneh, pri čemer predvsem poudarjajo, da predsednik Tito poziva OZN, naj posreduje, in da izraža zaskrbljenost zaradi negativnega začetka konference v Parizu.

Zadnji sestanek

Pariz, 18. maja. (AFP). Konferenca treh zahodnih voditeljev Eisenhowerja, Macmillana in de Gaulla, ki je bila danes popoldne v Elizejski palači, je trajala dobro uro. To je bil njihov zadnji setanek, preden bosta Macmillan in Eisenhower odpotovala iz Pariza.

Na konferenci so bili tudi predsednik francoske vlade Debré in trije zunanji ministri Herter, Lloyd in Murville. Zasedali so v dvorani, ki je bila določena za konferenco štirih predsednikov vlad.

Nehru obžaluje

Kairo, 18. maja. (Reuter) — Indijski ministrski predsednik Nehru, ki je na obisku v ZAR, je danes izrazil obžalovanje zaradi neuspeha pariške konference. Rekel je, da iz jezenikoli ne more priti nič dobrega, pa čeprav je jeza upravičena.

Nehru je dejal, da nima pravice predlagati sklicanja nove konference na najvišji ravni, da pa je potrebno sprožiti tak predlog v ugodnejših pogojih. Rekel je tudi, da ni pričakoval tako nesrečnega zaključka konference.

Voda uhaja iz Mavrovskega jezera

Mavrovo, 18. maja (Po telefonu). Od ponedeljka odteka voda iz Mavrovskega jezera blizu Levnova in sicer po 13 kub. metrov na sekundo, kar je zelo veliko, ker dajejo vse reke, ki se izlivajo v to jezero, v sekundi po 17 kub. metrov vode. Vodstvo elektrarniškega sistema je ukrenilo vse potrebno, da bi se nivo jezera toliko znižal, da bi lahko utrdili ogroženi teren, skozi katerega vode odtekajo iz jezera.

Voda, ki odteka iz jezera, se pojavlja v izviru Vardarja, katerega kapaciteta je bila tako povečana od 1.5 na 3 kub. metre vode v sekundi.

Na mavrovski bazen so prišli strokovnjaki iz Skopja. Nocoj pričakujejo še prof. Lukovića iz Beograda.

L.

VELIK ATLETSKI MITING V LJUBLJANI

NAJBOLJŠI NAVDUŠILI

Ljubljana, 19. maja. Revija atletov — olimpijskih kindidatov, ki jo je Atletska zveza Slovenije priredila v čast sprejme Titove štafete, je na centralnem stadionu povsem uspela. Več kot gledalcev je bilo navdušenih s pokazanimi boji in tudi rezultati. Po en jugoslovanski rekord za člane, članice in mladince, dva slovenska in dva hrvatska rekorda — to ze izkupiček lepe prireditve. V najrazburljivejši točki — teku na 1500 m je Ingolič (01) z lepim časom 3:49,9 premagal Hafnerja (Lj) 3:50,5. Jugoslovanske rekorde so dosegli Čelesnikova (01) v metu diska z 49,46 m, Šnajder (Ml) v teku na 300 m s 34,3 in mladinec Stanovnik (Sv) v teku na 300 m s 35,6. Ostali pomembnejši rezultati — moški: 100 m: Lorger (Kl) 10,9, Gluk (Br) 11,0, 800 m: Margetič (Ml) in Foršnarič (Br) 1:55,5, 110 m ovire — Lorger (Kl), palica — Lešek 425, ženske: 100 m: Šikovec (Kl) 12,2, 80 m ovire — Stamejčič (Ol) 11,0, krogla — Usenik (Ol) 14,32, Bilič (Ml) 13,75 (hrv. rekord), 800 m — Rajkov (Cz) 2:17,2. Pred glavnim sporedom so se v zanimivih točkah pomerili tudi srednješolci in srednješolke.

—ob

MLADINA POJE OB PETNAJSTLETNICI OSVOBODITVE

DRUŽI JIH PESEM

Na okrajnem svetu Svobod in prosvetnih društev v Celju je te dni tako živahno, kakor je razgibano povsod, kjer pripravljajo vestno in natančno velika stvar. In celjski mladinski pevski festival ni majhna zadeva. Urediti je treba sto in sto drobnih zadev, saj o velikih so se že pomenili in jih uredili že mnogo pred tem. Pri vsem tem pa se zdi, kot da bi prireditelji vrha — festivala v Celju — letošnje velike mladinske glasbene akcije ne poznali utrujenosti. Zdi se, da je neumornemu predsedniku Andreju Svetku pomenilo najvišje odlikovanje »Zlato odličje« Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije ne le priznanje za aktivno delo v Svobodah in naprednih prosvetnih društvih pred vojno in po njej, pač pa novo izpodbudo za še večje prizadevanje.

S profesorjem Kunejem, letošnjim Prešernovim nagrajencem za glasbeno delo z mladino, Jurčetom Vrežetom in Borisom Ferlincem, s to »šmarsko trojico«, kakor se sami imenujejo, ker so doma vsi iz Šmarij pri Jelšah, je povezano glasbeno delo z mladino v celjskem okraju in v polovici Slovenije. Letošnji festival je dejansko le nujna posledica večletnih prizadevanj in njihovih uspehov.

Pridobiti predsednika in šmarsko trojico za razgovor je v teh dneh skoraj nemogoče. Čeprav bi radi ustregli želji, tega ne morejo, ker jih med razgovorom stalno ta ali oni zmoti z najrazličnejšimi vprašanji.

Uspel sem ujeti nekaj misli, ki so mi jih povedali Svetek, Kunej, Vreže in Ferlinc. Govorili so, se dopolnjevali, vpadali si v besedo.

»Naši mladini dati pesem in ji omogočiti, da stopi pred javnost. Petje bodri k učenju, k delu in k izgradnji domovine.«

»S pesmijo so se barikade podirale, s pesmijo smo gradili.«

»S pesmijo se plemeniti duh.«

Koliko vznešenih, lepih besed so znali izgovarjati. Čudil sem se njim in čudil tistim številnim zborovodjem, ki žrtvujejo ure in ure ter mnoge večere, da zlijejo glasove v ubrano pesem.

»Videl sem mlade pevce, ki so kar žareli od navdušenja po uspelem nastopu. Pesem ustvarja ljudi.«

Morda je številnim pevcem tudi to veselje edino plačilo. Koristi pa imajo toliko, da si jih ne bi mogli kupiti z nobenim denarjem.

Morda je to pretirano. Morda so zborovodji preveč zaljubljeni v svoje otroke in mladince.

Celjski pevci so se nekoč pogovarjali o maturi. Bali so se izpitov. Vendar so ugotovili, da še nikoli nihče iz pevskega zbora ni padel pri maturi. Seveda so tudi to trditev podkrepili s tem, da so pevci le najboljši dijaki. Vsi člani pevskega zbora se aktivno udejstvujejo tudi v dramatiki, v fizkulturi, v mladinski organizaciji.

In celjska četvorica govori o festivalu z nekim zanosom, ki prepriča.

»Ne lastimo si patenta. Mi smo uspeli. Radi pa bi, da bi nas posnemali tudi po drugih republikah.«

In Svetek že dela načrte:

V Sloveniji imamo zdaj 600 mladinskih pevskih zborov. Na Hrvatskem in v Srbiji bi jih lahko zbrali okrog tisoč, po drugih republikah tudi najmanj šest sto. Tako bi imeli nad dva tisoč zborov z nad dve sto tisoč pevci. In to bi nekaj pomenilo.«

In tako smo spet pri festivalu. O pripravah v Celju ne bi govoril, ker se je vse Celje zavzelo, da bi bili pevci in gostje lepo sprejeti in da bi se dobro počutili. Morda je zanimivo, kar je povedal Vreže o gostovanju mladih pevcev iz Varaždina. Prenočevali so pri celjskih dijakih. Pravzaprav so se mladi Celjani pulili za Varaždince. Tako so se seznanili otroci iz različnih krajev. Mnogi so si ostali prijatelji po več let, nekateri si še vedno dopisujejo in so se med počitnicami izmenjali tako, da so po nekaj dni prišli Varaždinci v Celje, Celjani pa šli v Varaždin.

»Nastajajo tako vezi, ki so trajne in plemenite. To je bratstvo v praksi.«

O strokovnem delu festivala je prof. Kunej še posebej dejal:

»V našem prizadevanju nas bodrijo vesti o pripravah v vseh okrajih naše republike. Zvedeli smo, da so ponekod registrirali več mladinskih zborov, kot so sploh slutili, da jih imajo. Ponosni smo, ko imamo impozantno število 600 mladinskih pevskih zborov. Zdi se nam, da je to življenje komaj utripalo, zaprto v ozko ograjo šolskih proslav, brez vsake možnosti za širšo javno afirmacijo, pa se je sedaj razplamtelo, kot bi komaj čakalo na geslo za pohod. Verujemo, da se bodo ob novih možnostih razrasli mladinski zbori po številu in kvaliteti; zanjo je odločilnih več momentov: izbira zborov po občinah in okrajih, ki dajejo prednost le najboljšim, medsebojna primerjava, dobri vzgledi, rastoča izkustva in velik interes zborovodij, ki se prijavljajo na festival, kjer bodo priča najboljšim dosežkom jugoslovanskih mladinskih zborov.

Posebno poglavje so propozicije, rekel bi določeni pogoji za sodelovanje na festivalu. Skrbno smo jih pretehtali in izdelali v sporazumu z Zvezo Svobod Slovenije glede na pogoje in možnosti. Vendar čutimo že sedaj, da jih bo treba izpopolniti.«

Drugi od trojice, Boris Ferlinc, je dopolnil profesorja Kuneja in govoril o posvetovanju zborovodij. Na njem **»naj se skladatelji in književniki pogovorijo o tem, kako bodo pisali. Festival jim bo pokazal najboljše zbore, najvišjo kvaliteto mladinskih zborov, ki jo trenutno premoremo. Upoštevati pa morajo, da je za zbori, ki bodo nastopili v Celju, še najmanj šest sto drugih. Izgovor, komu pisati, torej ne velja. Aktivirati je treba književnike za besedila in skladatelje, ki naj besedila komponirajo.**

Pedagogi in zborovodje pa se morajo pogovoriti tudi o vzgoji v šolah. Glasbeni pouk bo treba uvesti v šole, kjer ga še ni. Učiteljišča morajo dobiti najboljše glasbene učitelje. Višja pedagoška šola, kakor tudi glasbena akademija bosta morala odpreti vrata tudi izrednim študentom.

Končno bo treba spregovoriti o razširitvi festivala. Vsaj okrajne revije morajo zajeti enoglasne in dvoglasne zbore, republike in zveza pa tudi zbore glasbenih šol.«

Gre torej za pomembno iniciativo in za pereče zadeve, ki se bodo o njih pogovorili glasbeni strokovnjaki iz vse Jugoslavije. In kako je prišlo do te iniciative? Jurče Vreže se rad spominja začetkov:

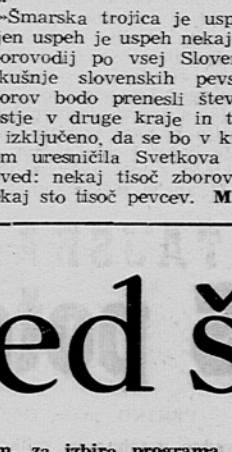
»Ko sem decembra leta 1946 sklical pevovodje celjskega okrožja in jim razložil načrt festivala, so bili vsi navdušeni zanj, vendar so vsi menili, da je taka zamisel neizvedljiva. Da bi tri tisoč otrok skupaj pelo? Nemogoče. In vendar je že leta 1946 v Celju pelo 3000 mladih pevcev skladno, enotno in pevsko polno.

In če govorimo danes o republiškem in tudi mednarodnem mladinskem pevskem festivalu v Celju, ni to več utopija, temveč upravičena potreba, sad dosedanjega dela, stremljenj in naporov. Toda če bi hoteli ustvariti festival samo zato, da bi povzdignili Celje v festivalsko mesto, nam bi to uspelo le za kratek čas. Škoda bi bilo truda in materialnih sredstev. Pri tem nas vodi nekaj globljega: razširiti petje v vsak kraj, pevovodjem in zborom pomagati do čim lepšega petja in s pesmijo vzgojiti čustveno in razumsko harmoničnega človeka.«

»Šmarska trojica je uspela. Njen uspeh je uspeh nekaj sto zborovodij po vsej Sloveniji. Izkušnje slovenskih pevskih zborov bodo prenesli številni gostje v druge kraje in tako ni izključeno, da se bo v kratkem uresničila Svetkova napoved: nekaj tisoč zborov in nekaj sto tisoč pevcev. **M. Št.**

ANDREJ SVETEK

predsednik Okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev ter odbora Celjskega mladinskega pevskega festivala:

»Mladinski pevski festival dobiva prav jasne obrise, ki nakazujejo pomen in namene te velike pevske manifestacije.

Svobode in prosvetna društva se vesele razgibanosti in množičnosti zborov in pevcev, ki so zapustili svoje ozko okolje in se znašli skupno z neštetimi zbori na koncertnih odrih.

Prepričan sem, da bo to mogočna in neposredpevska akcija, ki je zajela samo v Sloveniji nad 60 zborov, vplivala tudi na druge republike. V nekaj letih lahko brez pretiravanja imamo dva do tri tisoč zborov z najmanj dve sto tisoč mladih pevcev.

Zdi se mi, da bi bila ta mogočna in neposredna aktivnost naše mladine. Naše Svobode in prosvetna društva pa gojijo še eno željo: jugoslovanska mladina naj bi pokazala enako aktivnost in veselje tudi do dramatike, lutkarstva, instrumentalne glasbe in drugih kulturno-prosvetnih dejavnosti.

Seme je padlo na zelo plodna in rodna tla.«

„Grlica" in celjski festival

V Celju bodo ob mladinskem pevskem festivalu odprli razstavo mladinske glasbene literature. Okrog tri sto zborovodij in glasbenih strokovnjakov si bo izmenjalo izkušnje o dosedanjem delu za mladino in z njo. Na posvetovanju bodo prišli tudi do nekih sklepov, ki naj še bolj pomagajo utrditi množičnost in kvaliteto mladinskega zborovskega petja. Slovenci imamo najbolj razširjeno glasbeno revijo, ki je že odigrala veliko vlogo pri širjenju mladinskega zborovskega petja. Po sedanjem razmahu pa čakajo revijo še odgovornejše naloge. Naprosili smo urednika Radovana Gobca za nekaj besed o »Grlici« in o celjskem festivalu. Tovariš Gobec nam je odgovoril:

Pevske prireditve in izdana literatura so v neprestani in neločljivi medsebojni odvisnosti in prepletanju: zbori so namreč odjemalci literature, obenem pa vzpodbudniki za nastajanje literature. Glasbene revije so posredovalci med skladatelji in zbori, dajejo jim določeno idejno in kakovostno smer, zbori pa s svojo rastjo zopet razplamtevajo skladateljsko ustvarjalnost. Medsebojni vzgojni proces, ki poteka tako med obema objektoma, skladateljem in zborom, sodi v nalogo revije, tako da je revija dejansko regulator in usmerjevalec, ki mora težiti predvsem za tem, da hodi nekaj korakov pred časom in vzgaja tako zborovodjo kakor skladatelja.

Druga naloga revije je, da s svojo knjižno prilogo strokovno izpopolnjuje zborovodje in daje praktične metodične napotke za vodenje zborov.

Uspeh dobro vodene revije oz. vsake druge zborovske publikacije je v porastu zborovske produkcije, v kvalitetnem dviganju koncertnih programov in koncertov ter v povečanju zborovske dejavnosti nasploh.

Čeprav nismo Slovenci nikdar pogrešali mladinske pevske literature (Druzovič, Pregelj), pa predstavlja vendar prvi resni vzpon in obenem prvi višek vstop Srečka Kumarja v krog mladinske glasbe. Njegove »Otroške pesmi« in edini letnik »Grlice« sta sprožila val zborov in prebudila vrsto skladateljev. »Trboveljski slavček« in desetine podobnih zborov ter Emil Adamič in njegovi vrstniki označujejo to dobo med obema vojnama kot izreden vzpon evropskega pomena.

Čeprav je navedena literatura kvalitetno izredno visoka, pa je deloma zaradi neprimerne vsebine ter deloma zaradi zastarelega glasbenega sloga morala kloniti pred današnjimi novimi tokovi. Zato so velike potrebe zahtevale novo revijo. Tako je leta 1953 vzletela nova »Grlica«, katere šesti letnik prejema danes 2000 naročnikov, to je naklada, ki daleč presega sorazmerno kulturno bolj razvite države. Da bi zadostila vsem potrebam, mora »Grlica« objavljati skladbe za zbore od otroškega vrtca do mladinskih pomutacijskih zborov. Petletna žetev je dala 350 novih skladb ter čez 200 strokovnih razprav in člankov. »Grlica« je zajela v svoj krog 56 slovenskih skladateljev in 33 pedagoških pisateljev.

Samo na taki podlagi, t. j. ob zadostnem številu primerne literature in strokovnih člankov je razumljivo, da se je število zborov po vojni podesetorilo in že prekoračilo število 600 ter zajelo v vzgojni proces okrog 50.000 otrok. Nujna posledica tega razmaha je, da je prav kmalu prišlo do revij in tekmovanj ter končno do letošnje pevske manifestacije, ki je doslej največja. »Grlica« ima v tem procesu veliko odgovornost in še večje naloge. Kljub uspehu pa vendar ne bi mogel trditi, da smo popolnoma zadostili vsem vprašanjem, n. pr. idejno programski smeri kakor tudi ne glasbeno slogovni. Ko gledamo na eni strani s ponosom na prehojeno pot, pa se na drugi strani trdno zavedamo, da nas čaka še veliko delo, ki je bolj v vzgoji in prevzgoji zborovodij kot v pomanjkanju literature. Tudi še nismo privabili v naš krog vseh priznanih skladateljev in pedagoških pisateljev.

Mislim, da predstavlja Celjski festival in vseh 100 občinskih ter okrajnih revij tudi prelomnico v delu »Grlice«. Od posvetov ob priložnosti festivala ter od aktivnega sodelovanja skladateljev in glasbenih pedagogov pri revijah pričakujemo, da bo »Grlica« še uspešneje izpolnjevala svoj program, to je:

da bo vplivala na glasbenoestetsko vzgojo mladine kot važen člen v vzgojnem procesu našega državljana,

da bo pripravljala mladino za sodelovanje v zborih Svobod,

da bo vplivala na izboljšanje v vrednotenju umetnosti s posebnim ozirom na dvomljivo komercialno glasbo,

da bo sodelovala pri vzgoji poklicnih in amaterskih glasbenih pedagogov,

da bo posredovala čim večjo in kvalitetnejšo produkcijo mladinske literature ter strokovnih razprav.

Trije izmed šest stotih

V razgovoru s Celjani, ki so dali pobudo za mladinski pevski festival in z drugimi ljubitelji glasbe in mladine sem večkrat slišal: važno je, da je festival zrasel od spodaj, brez kakega pritiska, brez vsiljevanja. Slišal sem tudi, da je pevce in zborovodje kaj lahko pridobiti za tako akcijo in manifestacijo. Pesem, ki polni srce in navdušuje človeka, zbližuje ljudi in narode, je morda najpristnejša vez, sredstvo, da izrazimo najglobje občutke.

Majda Hauptmanova

No, razen strokovnjakov »na vrhu« smo obiskali tudi nekatere izmed tistih v množici nekaj sto naših tihih in mnogokrat skritih ljudi, ki si prizadevajo, da bi mladina vzljubila pesem in z njo lepoto življenja. Priprave na festival so odkrile marsikje to, kar je že več let živelo, česar pa mnogi niso videli, da živi. Priprave na festival so hkrati mnogokje pospešile to življenje. Sicer pa poslušajmo!

Iz Zagorja je doma, v Sežani v službi. Na poti od doma do službe smo jo prestregli na ljubljanski železniški postaji. **Majda Hauptmanova** je bila malce v zadregi: »V Sežani smo sami presenečeni in nas skrbi, ker predstavljamo v Celju več kot samo Sežano. So pa zelo zadovoljni tako otroci kakor tudi Sežanci in šola. Delo z zborom je od prvega priznanja mnogo lažje.«

»Se že dolgo pripravljate na festival?«

»Za Celje se pripravljamo od februarja, zbor pa imam že vse leto. Pripravljamo se pa le med rednim poukom, ker je polovica pevcev iz okolice.

Veselim se Celja. Sem novinka in znenim, da bom veliko pridobila za delo z zborom, za izbiro programa, da bom znala oceniti, kaj zbor zmore in česa ne. Zelo sem vesela, ker bomo v Celju slišali pevske zbore ne samo iz drugih okrajev, pač pa tudi iz drugih republik. Na teh nastopih bom videla, kako je treba delati z mladinskim zborom. Na posvetovanju bom zvedela za stvari, ki mi bodo prav prišle pri delu.«

Na telefonsko prošnjo nam je **Ivan Rijavec** iz Idrije sporočil, da ni pričakoval, da mu bodo pevci na okrajni reviji v Gorici tako dobro zapeli, saj so pravzaprav prvič nastopili pred tujo publiko »Vesel sem priznanja,« nadaljuje tov. Rijavec, »predvsem zato, da bodo otroci spoznali, za kaj gre, da ni bil njihov trud zaman; to jim vliva novega veselja in poguma do petja.

Kar se tiče celjskega festivala, menim, da je to nekaj, kar je treba pozdraviti. Dolžnost nas vseh je, da prispevamo vsak po svoji moči, k tej veličastni mladinski pevski manifestaciji. Najvažnejše pa je to, da imamo končni pregled nad pevskim materialom, ki ga je treba skrbno vzgajati — žal se vanj večkrat ni nihče zanimal. Vse to velja še posebno za primorske kraje.

Mogoče bo novi val zanimanja za mladinsko petje prinesel novih možnosti in bo spremenil tudi mišljenje tistih, ki glasbo uvrščajo daleč za športom. Predvsem bi bilo treba podpirati izdajanje dobre mladinske glasbene literature. Celjski festival naj bi postal v prihodnje naša gonilna sila: zato želimo, da bi po kvaliteti prišel do mednarodnega značaja in pomena.«

Tretja je Celjanka, pravzaprav po rodu Hrvatica, poučuje pa v Šmarjah pri Jelšah v kraju, o katerem pravijo, da je tam pesem doma. Prepevajo ženjice na njivi, prepevajo v goricah, že sama pokrajina je ena sama pesem.

Zlata Prodan je povedala: **»Nikoli ne bi dosegli tega, če ne bi bilo festivala. Z naše interne produkcije, proslave in podobno se človek ne bi nikoli toliko potrudil in tudi otroci se ne bi tako zavzeli. Imamo primere, da se zbori razvijajo po kvaliteti prav zaradi množičnih prireditev.**

Če človek začne peti, vzljubi pesem in se ne more ločiti od nje. Moji otroci niso nikoli mislili, da so sposobni. Zdaj vidijo, da človek lahko marsikaj doseže, če se potrudi. S tem se jim krepi samozavest.

Zlata Prodan

Na festival se pripravljamo. Imamo pa majhno šolo in premalo prostorov. Razen tega se pevci udejstvujejo tudi v drugih panogah: šola ima prvo in drugo mesto v šahu, v fizkulturnem tekmovanju šol v občini smo spet zmagovalci. **Št.**

Te dni so na novi šoli na Plevčakovem hribu v Trbovljah postavili smrečičo. Poslopje je v glavnem dograjeno, le od obrtniških del je še odvisno, kdaj se bo začel v novi šoli pouk. (Foto: Češko)

Radovljica pred turistično sezono

Radovljica s sosednimi vasicami, Begunje, Kropa, Lesce, Brezje, je zanimivo in prikupno turistično področje. Prirodne lepote in znamenitosti, kulturno - zgodovinski spomeniki, ugodna prometna lega, pa tudi tradicija — vse to nudi radovljiški občini pogoje za nadaljevanje že začetega dela na razvoju turizma. Da si počasi le utira pot, kaže tudi porast nočnin v zadnjih petih letih. Tako so porasle od leta 1953 od 9758 na 70.140 v letu 1958. In kakšne so kapacitete? Celo področje radovljiške občine ima danes 1121 ležišč, ki so pretežno v zasebnih hišah.

Takšno je stanje, ki ga ugotavlja program razvoja turizma v občini.

Oglejmo si samo nekaj predlogov v tem programu. V Radovljici nameravajo modernizirati hotel »Grajski dvor«, urediti kopališno restavracijo, modernizirati poznana zasebna gostišča, v Lescah urediti gostišče Turist in zgraditi restavracijski objekt na šotorišču »Pri Šobcu«, v Begunjah povečati dom v Dragi in restavrirati grad Kamen tako, da bi imel v enem delu dnevni gostinski prostor, opremljen v zgodnjem srednjeveškem slogu, v drugem delu pa bar, in končno urediti v Kropi večji gostinski lokal. Moderni turizem zahteva urejena cestišča, ki so v radovljiški občini v precej slabem stanju in njih povezavo z glavnimi cestišči. Pa tudi komunalni problemi so dokaj na široko zajeti v programu, saj vemo, da bo treba marsikaj napraviti za zunanji izgled teh naselij ali bolj rečeno, da bi ohranile prikupne vasice kot Begunje, Kropa in druge svoj svojstven zunanji izgled.

B. B.

● **GORJE PRI BLEDU**

Te dni je bil v Gorjah zbor volivcev, ki se ga je udeležilo več ko 200 volivcev. Razpravljali so o problemu gradnje nove šole. Volivci so se zedinili za lokacijo nove šole in že naročili načrte. Za šolo so razpisali krajevni samoprispevek.

● **DRAGATUŠ**

Ob letošnjem praznovanju krajevnega praznika v Dragatušu so položili temeljni kamen za novo šolo. Ker načrti za graditev šole še niso odobreni, morajo z začetnimi deli še nekoliko počakati. Prebivalci tega šolskega okoliša ki šteje 18 vasi, so se obvezali, da bodo prispevali za šolo v denarju, delu, vožnjah in materialu najmanj tri in pol milijone dinarjev.

Mali intervju

Peter Ribnikar, kmetijski tehnik na Kmetijskem gospodarstvu Beltinci, je živinorejec.

— Podoba je, da ste si izbrali pravi poklic. Ste se zanj odločili v zgodnji mladosti?

— Živina me je zanimala že v mladosti, a za sedanji poklic sem se odločil v zrelih letih. Prej sem opravljal različne druge naloge in sem bil tudi mladinski politični delavec. Potem sem obiskoval kmetijsko šolo za odrasle. Po končani šoli sem se odločil za živinorejo, za katero skrbim na tem posestvu že nekaj let.

— Sodeč po uspehih v živinoreji, opravljate to nalogo dobro. Izgleda, da ste se ves posvetili samo njej. Se ukvarjate še s čim drugim?

— Življenje med kmetijskimi delavci in kmečkimi ljudmi ne pusti, da bi človek postal enostranski. Delati je treba tudi drugod. Predavati moram v kmetijskih zadrugah. Na našem posestvu so me izbrali za sekretarja osnovne organizacije Zveze komunistov. Delam tudi v drugih organizacijah... Tega je toliko, da mi za kulturno in športno življenje skoraj ne ostaja časa.

— Kaj menite o vplivu posestva na zasebne kmetovalce?

Ta se že precej pozna. Ljudje so se od naših izkušenj tudi sami nekaj naučili. Nekateri prihajajo k nam tudi po nasvete. Menim pa, da bi bližnje zadruge morale pripraviti več skupinskih obiskov na naše posestvo ob različnih priložnostih. Če se to splača oddaljenim zadrugam, celo iz drugih republik, bi se tudi njim. Takšni obiski bi bili mnogo bolj poučni in prepričljivi, kot so predavanja v dvorani. J-k

ODLIKOVANJA ZA SODELAVCE RK

V torek je bila v dvorani Zavoda za socialno zavarovanje proslava tedna Rdečega križa, ki jo je priredil Občinski odbor RK Ljubljana-Center. O zgodovini in pomenu Rdečega križa je govoril France Bizjak. Sledil je kulturni spored, ki so ga pripravili podmladkarji RK osnovne šole Ledina pod vodstvom pedagoške voditeljice Mile Gvozdič. V imenu Glavnega in Okrajnega odbora RK je razdelila Marija Miklavc - Mami 1 zlato, 12 srebrnih in 13 bronastih značk najzaslužnejšim sodelavcem RK v tej občini. Zlato značko je dobila 92-letna Irma Baloh s terena »Ivan Cankar«, ki že dolga leta sodeluje pri RK. Razdelili so tudi 12 priznalnih diplom kolektivom zavodov in gospodarskih podjetij, katerih zaposleni se najbolj požrtvovalno udeležujejo krvodajalskih akcij. Proslavo je zaključil tamburaški orkester podmladkarjev RK osnovne šole na Prulah. E. K.

Plačali bodo škodo

V našem časopisu z dne 27. aprila letos smo v članku z naslovom »Trgovina z južnim sadjem zasluži pohvalo« pisali o škodi, ko so zgnile velike količine uvoženih pomaranč in limon. Ker je marsikoga zanimalo, kdo je kriv tega in kdo bo to škodo plačal, smo se za to pozanimali v upravi podjetja »Sadje — zelenjava«.

»Limone, ki so po prihodu iz hladilnic začele množično gniti, je uvozilo uvozno podjetje »Centroprom« - Beograd, grške pomaranče pa beograjska »Kooperativa«. Ker je bilo gnitje v tako velikem obsegu neobičajno, so nastale v skladiščih in v maloprodajnem omrežju velike izgube. Vzrokov gnitja sicer še niso ugotovili, v našo državo pa bo prispel izraelski strokovnjak, ki bo skupaj z našimi fitopatologi ugotovil vzroke oziroma povzročitelje bolezni in gnitja. Vprašanje pa je, ali je vzrok za gnitje glivična bolezen ali nepravilno vskladiščenje ali hlajenje v hladilnicah. Za vse gnile limone bo »Centroprom« Beograd povrnil »Sadju — zelenjavi« 506.000 dinarjev, »Kooperativa« — Beograd pa za gnile pomaranče 537.000 dinarjev. Za celotno količino gnilih pomaranč bo verjetno plačal stroške grški dobavitelj, ker je prišlo blago že v našo državo bolno oziroma nagnito.

● **VIDEM OB ŠČAVNICI**

Kmetijska zadruga pričakuje letos prvi pridelek iz nasada črnega ribeza. Pred leti je zadruga posadila 2,35 ha črnega ribeza. Računajo, da bo letos že obrodil, in ga bodo pridelali okrog tisoč kilogramov.

● **TIŠINA**

Kmetijska zadruga namerava letos zgraditi v Čeferovcih stroj no lopo. V načrtu ima tudi adaptacijo hleva, kjer bo prostora za 15 glav goveje živine. Zadruga ima 20 ha lastne zemlje, kjer ima v glavnem zasejane krmne rastline.

VČERAJ DANES JUTRI v Ljubljani

Tri nove knjige Cankarjeve založbe

Te dni so v prodaji tri nove knjige, ki jih je izdala Cankarjeva založba, in sicer dve filozofski in ena poljudno znanstvena. S prvega področja sta knjiga avtorja Lukacsa »Razkroj uma« in Voltaira »Filozofski pomenki in članki«. Slovenski avtor dr. Vital Mahnohin pa je napisal knjigo »Vremenoslovje in podnebjeslovje«.

(B. A.)

Razstavljeni so idejni načrti za dom stanovanjske skupnosti

Svet stanovanjske skupnosti Stadion je razstavil oziroma dal na vpogled stanovalcem idejne načrte za novi dom stanovanjske skupnosti. Načrti so razstavljeni v pisarni stanovanjske skupnosti na Koroški ulici 16. Vsi stanovalci lahko dajejo na načrte pripombe oziroma predloge. Načrti bodo razstavljeni do konca tega tedna.

(A. Č.)

Rojstva

V Mestni porodnišnici v Ljubljani se je v torek rodilo deset deklic in pet dečkov, v Klinični za porodništvo in ginekologijo pa sta se ta dan rodila le dva dečka.

(B. S.)

Otroški vrtec za 35 otrok

Stanovanjska skupnost »Litostroj« je uredila sredi delavskega naselja v Korotanski ulici otroški vrtec. Prostore je dalo podjetje »Litostroj«, v njih pa bo lahko 35 predšolskih otrok. Otroci so v vrtcu pod nadzorstvom voditeljice, in sicer vsak delavnik. Za vzgojo otrok pa skrbi upravni odbor vrtca, ki so ga izvolili starši na predlog stanovanjske skupnosti. Za nakup igrač in posode je stanovanjska skupnost »Litostroj« prispevala 70.000 din, občina pa bo plačevala voditeljico.

(M. S.)

Kmetijska razstava na II. gimnaziji

Pred dnevi so v dveh razredih II. gimnazije v Šubičevi ulici odprli kemijsko razstavo, ki so jo pod vodstvom profesorja za kemijo Ladislava Lampiča pripravili dijaki te šole in slušatelji večerne gimnazije. Na razstavi so dijaki obeh gimnazij prikazali svoje delo v tem letu. Razstavili so 33 portretov znanih kemikov, 30 stenskih učnih slik in tabel, izdelke, skice in slike železarn in kemičnih tovarn, rudnikov in drugih tovarn. Posebno pozornost vzbujajo jedrska centrala v Calder Hallu — maketa, ki so jo izdelali tretješolci II. gimnazije, in modeli glukoze, kuhinjske soli, novokaina in natrijevega atoma, ki so jih izdelali slušatelji večerne gimnazije.

(B. S.)

Sprejem v mladinsko organizacijo

V Domu sindikatov na Miklošičevi cesti so sprejeli včeraj v mladinsko organizacijo 245 pionirjev in pionirk osnovne šole »Prežihovega Voranca«. Sprejem je bil združen s krajšim kulturnim in zabavnim programom. Pionirji so uprizorili dve enodejanki ter zapeli in recitirali nekaj pesmi.

(C. M.)

Ribarnica te dni

V torek in včeraj so dobili v ljubljanski ribarnici večje količine morskih rib, predvsem skuš, sardel, šnjurov, morskih psov, mačk ter nekaj malega zobatca. V prihodnjih dneh bo rib verjetno nekoliko manj, ker je bil ulov slabši kot običajno. V precejšnji meri pa dobiva ribarnica te dni ribe iz Pule. Razen morskih rib so pripeljali včeraj tudi okrog 60 kilogramov postrvi.

(C. M.)

Letošnja pomlad kar noče in noče s soncem na dan in vse kaže, da bo imela kopalna sezona precej zamude. V soboto dopoldne pa je sonce vendarle prodrlo skozi sivo kopreno oblakov in skupina mladih fantov je na blejskem kopališču urno izrabila nekaj sončnih žarkov in se hrabro pognala v mrzlo jezersko gladino. Upajmo, da ne bodo dolgo osamljeni in da se bo vreme vendar razvedrilo, kajti turistična sezona je pred durmi (Foto: Tof)

ŠE NEKAJ PODROBNOSTI S KOLESARSKE »DIRKE MIRU«

Prenaporno...

»Za nad 2000 km dolgo dirko smo bili premalo pripravljeni,« je dejal Janez Žirovnik

Kakor smo že poročali, se je pred dnevi končala vsakoletna kolesarska amaterska dirka Praga — Varšava — Berlin, ki so se je udeležili tudi Jugoslovani Levačič, Žirovnik, Bajc, Šebenik, Novak in Vukojević. Najboljši je bil Levačič, medtem ko so Novak, Vukojević in Žirovnik zaradi padcev in utrujenosti odstopili. Rogovec Janez Žirovnik, ki je že nekaj dni v Ljubljani in se pripravlja za start na prvi del državnega prvenstva v nedeljo (Karlovac—Plitvice), je v razgovoru povedal nekaj zanimivih podrobnosti s te velike mednarodne prireditve.

Janez ni bil posebno razpoložen, saj je brž čas še zmeraj pod vtisom nedavnih dogodkov. Razumljivo je, da mu ni vseeno, ko je moral zaradi bolj ali manj hudih padcev odnehati in se posloviti od izbrane družbe iz 14 držav. Žal, to pot ga je enako kakor Novaka in Vukojevića, spremljala precejšnja smola. Že v prvi etapi se ga je namreč lotila kriza, ki ga je na koncu te etape spravila za sedem minut za zmagovalcem. V naslednjih etapah pa še padci. No, ti spodrsljaji pravzaprav še ne bi bili nanj tako slabo vplivali, če ne bi bili pogoji dirke zares nenavadno težki. Predvsem je potrebno poudariti, da je pri nas vse premalo kolesarjev, da bi lahko s tako peščico uspešno sodelovali na tako zahtevnih prireditvah v tujini. Pa tudi priprave za ta nastop so bile vse prej kot dobre. Tistih nekaj tisoč km treninga letos spomladi v Opatiji, Splitu in Portorožu ne pomeni mnogo. Naš znanec Claes iz Belgije, ki se je lani udeležil dirke po Jugoslaviji, je izjavil Žirovniku, da je imel pred prihodom v Prago kar 15 krajših toda večetapnih dirk za seboj. Nekaj podobnega bi morali opraviti tudi naši kolesarji, preden so jih poslali na tako naporno dirko.

Žirovnik je povedal, da posamezni kolesarji evropske in svetovne ravni na tej dirki niso mogli uveljaviti sposobnosti, ker so bili pogoji tekmovanja nenavadni. Med 119 udeleženci je bilo vsaj 60 skoraj povsem izenačenih dirkačev, ki so po tamkajšnjih ravninskih cestah vozili v zgoščeni skupini, ki jo je bilo skoraj nemogoče razbiti. To velja predvsem za Vzhodne Nemce. Dvakratni svetovni prvak Schur je na primer padel v četrti etapi in to je že pomenilo izgubo rumene majice, ki je ni več utegnil obleči. Vodilna skupina Vzhodnih Nemcev, Rusov in Belgijcev, v kateri so bili tudi nekateri posamezniki iz drugih držav, je namreč trdno in nepopustljivo držala pozicije v svojih rokah. Kdorkoli se je skušal pririnitti v ospredje, je moral prodirati skozi sila zgoščene vrste vodilnih, pri čemer jo tvegal padce ali pa približati se jim po skrajnem robu ceste, kjer je bil izpostavljen nenavadno močnemu vetru.

Z drugimi besedami povedano, razen znanja in sposobnosti je bilo potrebno tudi nič manj sreče. Kar je kdo med tekmovanjem izgubil, ni več mogel nadoknaditi. »Poskušal sem se uveljaviti s tem, da sem v pospešenem tempu silil proti vodilnim kolesarjem, vendar sem svoje namere plačal z bolj ali manj hudimi padci,« je končal Janez Žirovnik.

(stl)

MALO LADJEVJE V KOPRSKI LUKI

Preteklo nedeljo je bilo v Kopru v počastitev občinskega praznika II. okrajno tekmovanje modelov jadrnic in motornih čolnov. Mimo modelarjev iz koprskega okraja so se prireditve udeležili tudi modelarji LBD in jadralnega kluba »Zvezda« iz Ljubljane. Nazoče gledalce in bržkone še bolj prireditelja samega je prijetno presenetila izredno velika udeležba, saj je startalo kar 93 modelov in sicer 37 motornih čolnov in 56 jadrnic.

V prvem delu tekmovanja so startali modeli motornih čolnov, ki so bili razdeljeni na modele z vgrajenimi in na modele s krmenimi elektromotorčki ter na modele hidrogliserje z diesei motorčki do 2,5 ccm. Vsem tem modelom je največ preglavic povzročala smer, kajti njih graditelji so pozabili na obstoj krmila ali pa le-tega izdelali v premajhnih merah. Prav zaradi te pomanjkljivosti ni večini modelov uspelo doseči cilja. Prvo mesto je v disciplini modelov z vgrajenimi elektromotorčki zasedel Raber (Izola). V drugi disciplini teh modelov so rezultati naslednji: Barešič, Baša (oba Izola) in Ambrožič LBD). V disciplini hidrogliserjev je bil brez prave konkurence prvi Burkeljc (JK »Zvezda«).

V nasprotju z motornimi čolni so vsi modeli jadrnic izredno lepo jadrali. Ker je bilo v tej disciplini kar osem raznih vrst jadrnic je vredno omeniti samo nekaj bolj znanih. Med začetniškimi modeli tipa »Pionir« je zmagal Premrl iz Pirana. Med »Kornati« je bil izven konkurence prvi Razinger (JK »Zvezda«), drugi pa Ambrožič (LBD). V splošnem so piranski modelarji prednjačili pred koprskimi, ki so bili še najbolj uspešni z modeli proste gradnje.

Koprsko tekmovanje vodnih modelov je bila do sedaj največja in najštevilnejša tovrstna prireditev v Sloveniji. Obenem je to tekmovanje prineslo graditeljem številne izkušnje in napotke za bližnje slovensko prvenstvo, ki bo prihodnje dni na velenjskem jezeru.

R.G.

NAŠI ATLETI V TUJINI

Jugoslovanski atleti so prejeli več povabil za nastop v tujini. Atletska zveza Jugoslavije je za prva letošnja tekmovanja že določila zastopstva. Na mednarodnem mitingu v Sofiji od 22.—24. maja bodo Jugoslavijo zastopali **Hafner** (3000 m zapreke), **Lukma** (palica) **Kač** (kopje), **Radošević** disk in **Šikovčeva** (100 in 200 m). Tradicionalnega maratonskega teka v Tunisu 4. julija se bo udeležil Zagrebčan **Škrinjar.** Na mednarodnem prvenstvu Romunije bodo od 4.—6. junija nastopali **Lorger** (110 m ovire), **Stamejčičeva** (80 m ovire), **Rakić** (disk), **Važić** (1500 m), **Savić** (400 m), **Kuzmanović** (palica) in **Usenikova** (krogla), **Petrušič** (110 m ovire) in **Bezjak** (kladivo) pa bosta v teh dneh gostovala v Vzhodni Nemčiji. 5. junija ju čaka tekmovanje v Erfurtu, 6. junija pa v Weimarju. »Memoriala Kusoczinskega« v Varšavi (10.—12. junij) se bodo udeležili **Bezjak, Jocović** (krogla) in **Kuzmanović**, medtem ko bodo 12. junija v Leipzigu nastopili **Mugoša, Rajkova** (800 m in **Petrušič. Lorger** in **Lešek** bosta znova potovala v Zahodno Nemčijo. 15. junija bosta sodelovala na velikem tekmovanju v Kölnu. V Pragi — 20. junija — pa bodo na startu: **Stamejčičeva, Kuzmanović** in **Šnajder** (400 m). Na tradicionalnem maratonu v Szegedinu bosta Jugoslavijo zastopala **Skenderović** in **Zarić.**

Start »Gira«

Popoldne bo iz Rima — prizorišča letošnjih olimpijskih iger — krenila na 3500 kilometrov dolgo pot pisana karavana kolesarjev. To bo start za prvo največjo letošnjo preizkušnjo najboljših profesionalnih kolesarjev. Tri tedne jih bo pozdravljala množica navijačev in 21. dan bodo po tradiciji prispeli v Milano, na najboljše dirkališče na svetu — Vigorelli.

NOVO POTUJEM

Lizbona — Nogometna reprezentanca Brazilije je premagala »Sporting club« iz Lizbone 4:0 (1:0).

Pariz — Jugoslovanski teniški reprezentant Bora Jovanović je izgubil v I. kolu mednarodnega turnirja z Jaroslavom Drobnim 6:1, 6:2, 6:4.

Madrid. — Na svetovnem prvenstvu v hokeju na kotalkah je končni vrstni red naslednji: Portugalska, Španija, Argentina, Italija, Nizozemska, Anglija, Belgija, Nemčija, Francija in ZAR.

BUDIMPEŠTA. — Za nogometno srečanje z Anglijo je madžarska nogometna zveza določila naslednjo enajstorico: Grosicz, Matrai, Dalnoki, Sipos, Bundzcak, Kotasz, Sandor, Gorocz, Albert, Tichy, Rakosi. V ekipi sta to pot tudi dva debutanta: Dalnoki in Rakosi.

Beograd : Amerigo 2:1 (1:0)

24. MAJA V »UNIONU«

Zaključek »Žice«

Zaključni večer IV. partizanskega pohoda »Ob žici okupirane Ljubljane 1960« s slovesno razdelitvijo nagrad, kulturnim in zabavnim programom bo v torek, 24. maja ob 20. uri v veliki unionski dvorani v Ljubljani. Uvodoma bo spregovoril zastopnik prireditvenega odbora, nato pa bodo prireditelji razdelili nagrade za najboljše šolske naloge, ki so jih napisali gojenci srednjih in strokovnih šol o okupirani Ljubljani in njeni današnji izgradnji. Posebne nagrade bodo dobili še tuji študenti, ki so se udeležili pohoda, dalje ekipe mestnega gledališča, petih bratov in matere s štirimi hčerami; nagrajenih bo še po pet mladincev in mladink, ki so se rodili v noči od 8. na 9. maj 1945. Ob tej priložnosti bodo prireditelji razdelili priznanja še pionirskim odredom, kurirjem, uredništvom časnikov in radia. Posebne nagrade bodo prispevale še družbene organizacije za svoje najboljše ekipe.

Na tej prireditvi bo še veliko žrebanje nagradnih kuponov udeležencev množičnega partizanskega pohoda za 1010 dobitkov.

Drugi del sporeda bo imel kulturno-zabavno obeležje: tedaj bodo predvajali tudi film o letošnjem pohodu.

(h)

PO DOMAČIH KRAJIH

Postojna. — Mednarodni mojster Stojan Puc je pred dnevi odigral v Postojni simultanko na 36 deskah proti izbranim domačim šahistom. Mojster Puc je po več kot štiriurni zagrizeni borbi 20 partij odločil zase, v 13 je remiziral in tri izgubil. Premagali so ga Mladenovski, Perović in Pejičić.

(J. V.)

Novo mesto. Preteklo nedeljo so priredili okrajno pionirsko šahovsko prvenstvo. Pri mlajših pionirjih so postali okrajni prvaki pionirji iz Brežic pred Črnomljem in Sevnico, pri starejših pionirjih Brežice pred Sevnico, Šentrupertom (Trebnje) in Novim mestom, pri mlajših mladincih pa Šenovo pred Metliko in Brežicami. Pri pionirkah je bila najboljša ekipa iz Podbočja (občina Videm-Krško) pred Šentjernejem, Brežicami itd.

Zmagovalci se bodo udeležili republiškega prvenstva, ki bo v nedeljo v Ljubljani.

(F. M.)

KARLOVAC. — Hokejisti na travi Zagreba so premagali v prvenstveni tekmi Železničarja 2:0 (0:0).

BEOGRAD, 18. maja. Na velikem rokoborskem tekmovanju za »Nagrado balkanskih mest«, ki bo od 2. do 5. junija v Burgasu bo razen Bolgarije, Romunije, Turčije, Grčije in Albanije nastopila tudi jugoslovanska reprezentanca. Tekmovanje bo v grško — rimskem in prostem slogu. Jugoslavijo bodo zastopali: **Vukov, Dora, Gološin, Martinović, Horvat, Simić** in **Čučić,** za težko kategorijo pa bodo izbrali med trojico: **Stojkov, Grošelj** in **Čitaković.**

Veslaška regata po Ljubljanici

Veslaški klub Savica in LBD prirejata v nedeljo II. veslaško regato po Ljubljanici. Razen prireditelјev bodo sodelovala tudi veslaška in brodarska društva iz drugih krajev Slovenije. Spored bo obsegal dva dela, in sicer defile vseh čolnov ter tekme med Prulskim mostom in izlivom Gradaščice.

ŠAH V MADRIDU

Gligorićeva zmaga

Madrid, 18. maja V I. kolu conskega šahovskega turnirja v Madridu je Gligorić premagal Irca Raillya v 18. potezi. Le-ta je v 16. potezi napravil napako, ki je omogočila, da ga naš velemojster matira v dveh naslednjih potezah. Ostali rezultati I. kola: Giustolisi — Atard 1:0, Penrose — O'Kelly 1:0, Pachman — Najkirh remi. Partije Portisch — Pietsch, Lehman — Durao, Heidenfeld — Donner pa so bile prekinjene.

V TBILISIJU

Poraz Štadlerjeve

Tbilisi, 18. maja. V glavnem mestu Gruzije se je začel velik mednarodni ženski šahovski turnir, na katerem nastopajo: Čajkovska, Voljpert, Togonidze, Gaprindašvili, Kabadkadze in Zvorikina (vse SZ), Bilek (Madžarska), Polihroniade (Romunija), Suha (ČSR), Kellerjeva (V Nemčija), Konarkowska (Poliska) in Jugoslovanka Tereza Štadler.

V I. kolu turnirja je Štadlerjeva izgubila z domačinko Kabadkadze. V ostalih partijah pa so bili izidi naslednji: Togonidze — Suha remi, Voljpert — Gaprindašvili 1:0, Čajkovska — Konarkowska remi, Polihroniade — Keller remi, Bilek — Zvorikina prekinjeno.

PRVA POMOČ

OGLASI — OGLASI — OGLASI — OGLASI

MALI OGLASI

TOPOLINO B, registriran, dobro ohranjen, prodam. Vprašajte: Komunalna banka, Smartinska, tel. 31-268. 10831-m

MOTOR JAWA, 250 ccm, skoraj nov, prodam. Zlato polje, Krožna 4, Kranj. P 980-m

ZLATO za zobe, 22-karatno, v ploščici, prodam. Naslov v ogl. odd. 10880-4

PARCELO ob Ižanski cesti prodam. Naslov v ogl. odd. 10896-7

SAMSKI električar išče sobo — grem tudi kot sostanovalec. Ponudbe pod »Mnogo odsoten« v ogl. odd. 10895-9

KOMFORTNO dvosobno stanovanje v Mariboru zamenjam za primerno v Ljubljani, tudi za garsonjero ali sobo s posebnim vhodom. Ponudbe pod »Sporazumno« v ogl. odd. 10882-9

GOSPODINJSKO pomočnico, pridno in pošteno, ki bi po nekaj mesecih hodila v tovarno in pomagala pri gospodinjstvu, lahko tudi začetnico, iščem. Informacije osebno ali pismeno: Kovač, telefonska centrala Elektrotehne, Ljubljana, Kotnikova 32 med 7. in 14. uro. 10929-1

DOBRO ohranjeno moško kolo »Puch« poceni prodam. Ogled med 15. in 19. uro. Ljubljana, Fabianijeva 23-I-32. 10928-4

KUHINJSKO pomočnico in natakarico išče »Cankole«, Poljanska 21. Stanovanja ni. 10905-1

VELEBLAGOVNICA »MAGAZZINI FELICE«, Trst — nasproti pokrite tržnice — razpolaga z veliko izbiro dežnih nylon plaščev in ameriških hlač za moške, ženske in otroke. Razen tega nudi srajce, jopiče in nešteto drugih artiklov po najugodnejših tržaških cenah. Ne pozabite in obiščite veleblagovnico Magazzini Felice, Trst. K 4100-4

GOSTINSKO podjetje na Gorenjskem razpisuje naslednja delovna mesta: kuharja(-ico), natakarja(ico), računovodje(kinje). — Pogoj: strokovna kvalifikacija oz. večletna praksa. Ponudbe pošljite v ogl. odd. pod »Gostinstvo«. K 4532-1

DVOINPOLSOBNO, krasno, komfortno stanovanje v vili z vrtom v Mariboru, zamenjam za enako v Ljubljani. Selitev plačam. — Ponudbe pošljite v ogl. odd. pod »Izredna priložnost«. K 4659-9

SKLADIŠČNO transportne delavce sprejmemo. Plača po učinku. Ponudbe pošljite na naslov: Metalka, Ljubljana, Parmova 33. K 4650-1

COLLOSAL hitro in uspešno odstranjuje kurja očesa in debelo kožo. »NA-MA« — Ljubljana. K 4309-11

VRATA, rabljena, višine do 190 cm, kupim. Ponudbe pod »190« v ogl. odd. 10892-5

RESTAVRACIJA »Slavija«, Ljubljana, sprejme takoj dve kvalificirani kuharici eventualno tudi honorarno, kvalificiranega natakarja, kuhinjsko vajenko, točaja in natakarskega vajenca. 10912-1

KLAVIR za učenje zelo ugodno prodam za 45.000 din. Berdajs Roza, Ljubljana, Videmska 7. — Šiška, poleg nove cerkve.

VESPO, 125, zelo dobro ohranjeno, prodam za 150.000 din. Berdajs, Ljubljana, Videmska 7 — Šiška, od 16. ure dalje. 10964-m

PRODAM zelo lepo praznično obleko za starost 12 let. Partizanska 30, Moste. 10940-4

ŠOFER s svojim avtomobilom Kombi VW, nosilnosti 850 gre v službo. Ponudbe pod »Zanesljivo« v ogl. oddelek. 11027-2

PIANINO prodam. Ogled vsak delavnik od 11. do 12. ure. Naslov v ogl. oddelek. 11026-4

PRODAM otroški športni voziček. Naslov v ogl. oddelku. 11025-4

PRODAM vseljivo, dvodružinsko hišico z vrtom v Centru. 11023-7

KUHARICO za gostilno sprejmem takoj. Stanovanje v hiši — plača po dogovoru. Naslov v ogl. odd. 11019-1

IZGUBIL SEM nožno pogonsko ročico (kurbelj) od Puch rollerja. Pošten najditelj naj jo odda na postaji LM Rudnik proti nagradi. 11018-10

SOBARICO za počitniški dom v Novem Vinodolu sprejme Časopisno podjetje »DELO«, Ljubljana, Tomšičeva 1-3.

DELAVCA ZA RAZVOZ ŽIVIL v trgovini z nedeljenim delovnim časom sprejme Trgovsko podjetje »ROŽNIK«, Ljubljana, Titova cesta 18. 11012-1

STRUŽNICO poceni prodam. Ogled v nedeljo od 10. do 12. ure. Gašperšič, Stepanjska 9. 11034-4

NSU-PRIMO, v zelo dobrem stanju, prodam. Zupan, Kidričeva 33, Zlato polje, Kranj. 11030-4

ŠOFERJA za kamion TAM 4500, za razvoz blaga po Ljubljani, sprejme: Trgovsko podjetje »Kurivoc, Ljubljana, Masarykova cesta 15-II. 11007-1

SKROMNO SOBO v Ljubljani ali okolici iščeva. Ponudbe pod »Plačava dobro« v ogl. oddelek. 11005-9

PRODAM otroški voziček TRIBUNA, dobro ohranjen. Naslov v ogl. odd. 11003-4

KOSNJO dam v najem za 3 leta. Zlebe 47, Medvode. 11001-8

DNE 17. MAJA sem v času od 20.30 do 21. ure na poti od Prul preko Starega trga do železniške postaje izgubila žensko ročno uro. Poštenega najditelja prosim, naj dragi spomin proti nagradi vrne na naslov: Kompas, Titova 12, menjalnica. 10999-10

KUPIM Wox aparat 220 V. Ponudbe v ogl. odd. pod »Reuma«. 10998-5

NATAKARICI, polkvalificirani sprejme gostilna »Na Vasi«, Vodnikova 106. Nastop službe takoj. 10988-1

TELEVIZOR ugodno prodam. Naslov v Jugotehnika servisna delavnica. Prečna ulica 2. 10981-4

SOBARICE za sezonsko delo v počitniškem domu ob morju sprejmemo. Ponudbe z življenjepisom v ogl. odd. pod »Nastop takoj«. 10976-1

VRATA, rabljena, višine do 195 cm, kupim. Ponudbe pod »195« v ogl. oddelek. 10974-5

MOSKI nylon plašč za srednjo postavo (št. 48), italijanski prodam. Lepodvorska 34, Šiška. 10856-4

GOSTINSKO PODJETJE v Ljubljani sprejme kuhinjsko pomočnico. — Stanovanje je priskrbljeno. Naslov v ogl. oddelek. 10961-1

KOMISIJA za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri Cankarjevi založbi razpisuje naslednja delovna mesta: saldakontista s srednješolsko izobrazbo in prakso, administratorke z znanjem strojepisja (lahko upokojenka s skrajšanim delovnim časom) in delavca za skladišče. Pismene ponudbe pošljite na naslov: Cankarjeva založba, Ljubljana, Kopitarjeva 2-II. 10847-1

DEKLIŠKO KOLO do 15 let, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Bavdkova št. 2, Moste. 10959-4

BMW, 500 ccm, tip R 51, po generalni reparaturi, prodam. Ogled od 14. do 15. ure, Ljubljana, Komenskega 16, dvorišče. 10952-m

SLAŠČIČARNA »LEDINA«, Ljubljana, Dvorni trg 2-II., sprejme v takojšnjo zaposlitev dve prodajalki in 2 servirki. 10948-1

IŠČEM POSOJILO 500.000 do 1,000.000 din popolnoma zanesljivo, vknjižba na 1. mesto (edina) na hišo, vredno 8,000.000.—. 20% obresti. Vrnitev po dogovoru. Ponudbe v ogl. odd. pod »Dohodek — Večkratno sigurnor. 10947-11

FIAT 600, ima prevoženih 7000 km, prodam. Mencingerjeva 75 10946-m

MIZARSKEGA POMOČNIKA, samostojnega sprejmem. Opremljena soba na razpolago. Rotar Jože, Pokopališka 8, Moste. 10943-1

KUPIM nov ali dobro ohranjen italijanski športni voziček. Telefon 31-492. 10941-5

USLUŽBENKI iščeta sobo, plačata po dogovoru. Ponudbe pošljite pod »Solidno« v ogl. odd. 10939-9

GREM ZA SOSTANOVALCA. Ponudbe pod »Točen« v ogl. odd. 10937-9

DVE USLUŽBENKI iščeta prazno ali opremljeno sobo, okolica Bežigrad. Ponudbe pod »1. junij« v ogl. odd. 10934-9

MOTORČEK — Zündapp, 49 ccm, na verižni pogon, prodam za 35.000 din. Montira se lahko na moško kolo ali tricikel. Naslov v ogl. odd. 11039-4

FRIZERKO, dobro moč. sprejmem. Naslov v ogl. odd. 10950-1

RAZPISI

Uprava civilnega letališča v Ljubljani razpisuje naslednja delovna mesta:

1. visokokvalificiranega delavca (za vsa instalaterska, kleparska in ključavničarska popravila na letališču).
2. zdravstvenega tehnika
3. delavca za vsa pomožna dela na letališču
4. 5 gasilcev
5. 2 šoferja — avtomehanika
6. finančnega uslužbenca
7. skladiščnika
8. starterja — signalista

Pogoji:

pod 1: visokokvalif. delavec s prakso za vsa dela

pod 2: zdravstveni tehnik s srednjo medicinsko šolo

pod 4: gasilska šola. Poleg osnovne in položajne plače prejmejo gasilci posebni dodatek in službeno obleko. Nastop službe 1. julija 1960.

pod 5: 1 šofer za sanitetni voz s takojšnjim nastopom

1 šofer za gasilski voz z nastopom 1. septembra 1960

pod 6: srednja strokovna izobrazba

pod 7: nižja strokovna izobrazba

pod 8: nepopolna srednja šola z odslužením kadrovskim rokom v letalskih edinicah JLA.

Plača po zakonu o javnih uslužbencih in drugih obstoječih predpisih.

Stanovanj ni na razpolago.

Pravilno kolkovane prošnje (din 50.—) z obširnim življenjepisom ter navedbo dosedanjih zaposlitev in udejstvovanja v množičnih organizacijah predložite Upravi civilnega letališča v Ljubljani, poštni predal 223 v 15 dneh po objavi tega razpisa. R

SVET ZA PROSVETO OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA MARIBOR

razpisuje

prosta mesta za strokovne predmete na strokovnih šolah:

Mojstrska šola za kovinsko stroko Maribor

mesto predstojnika kovinskega odseka — strojni inženir ali tehnik s prakso;

mesto predstojnika elektro odseka — elektroinženir ali tehnik s prakso;

mesto profesorja za strojno stroko — inženir ali tehnik s prakso;

mesto profesorja za elektro stroko — inženir ali tehnik s prakso;

mesto profesorja za lesno stroko — inženir ali tehnik s prakso;

Industrijska kovinarska šola pri TAM Maribor

mesto strokovnega učitelja za strojne elemente in tehnično risanje — strokovni učitelj kovinske stroke ali TSŠ strojni odsek;

mesto strokovnega učitelja — pomočnik obratne šolske delavnice — strokovni učitelj kovinske stroke ali TSŠ strojni odsek;

mesto učitelja praktičnega pouka — strojni ključavničar — Ind. kovinarska šola ali mojstrska šola ali visokokvalificiran delavec kovinske stroke;

mesto učitelja praktičnega pouka — strugar — Ind. kov. šola ali mojstrska šola ali visokokvalificiran delavec kovinske stroke;

mesto učitelja praktičnega pouka — rezkar — Ind. kov. šola, mojstrska šola ali visokokvalificiran delavec kovinske stroke;

mesto učitelja praktičnega pouka — brusilec — Ind. kov. šola, mojstrska šola ali visokokvalificiran delavec kovinske stroke.

Železniška industrijska šola Maribor

2 učitelja praktičnega pouka kovinske stroke — visokokvalificiran delavec kovinske stroke.

Elektrogospodarska šola Maribor

mesto učitelja praktičnega pouka za elektro stroko — visokokvalificiran delavec, elektromonter za instal. in mreže ali elektro mehanik.

Industrijska šola kemične stroke Ruše

mesto strokovnega učitelja ali učitelja praktičnega pouka za elektro stroko — elektrotehnik ali visokokvalificiran delavec;

2 mesti laborantov — tehnik kemične stroke.

Stanovanje zagotovljeno.

Poljedelsko živinorejska šola Turnišče

mesto strokovnega učitelja za poljedelstvo — kmetijski tehnik;

mesto učitelja praktičnega pouka za kmetijsko stroko — kmetijski tehnik.

Industrijska tekstilna šola Maribor

mesto učitelja praktičnega pouka oplemenit. stroke — tekstilni mojster s prakso;

mesto strokovnega učitelja za predmet oplemenitenja predstojnik odsek — tekstilni kem. inženir ali tehnik s prakso;

mesto strokovnega učitelja za kovinsko stroko — predstojnik kovinske stroke — strojni inženir ali tehnik s prakso.

Vajenska šola za avtomehansko stroko Maribor

2 predmetna učitelja, učitelja praktičnega pouka ali strokovna učitelja za avtomehansko stroko — mojstrska šola, visokokvalificiran delavec, avtomehanik s prakso ali VPŠ — tehnik s prakso.

Vajenska šola za obločilno stroko Maribor

mesto učitelja praktičnega pouka za krojaško stroko — krojaški mojster;

mesto učitelja praktičnega pouka za čevljarsko stroko — čevljarski mojster:

mesto učitelja praktičnega pouka za brivsko-frizersko stroko — brivsko-frizerski mojster.

Vajenska šola za razne stroke Maribor

mesto učitelja praktičnega pouka za soboslikarsko stroko — soboslikarski mojster:

Vajenska šola za živilsko stroko Maribor

mesto medicinskega ali sanitarnega tehnika za higieno — ustrezna izobrazba;

mesto učitelja praktičnega pouka za mesarsko stroko — mesarski mojster s prakso za pouk tehnologije.

Vajenska šola za lesno stroko Maribor

mesto strokovnega učitelja za lesno stroko — tehnik lesne stroke.

Vajenska šola za elektro stroko Maribor

2 strokovna učitelja elektro stroke za jaki tok — elektrotehnik s prakso;

Vajenska šola za gradbeno stroko Maribor

2 strokovna učitelja — gradbeni tehnik;

mesto ravnatelja — gradbeni inženir ali tehnik s prakso.

Vajenska šola za trgovsko stroko Maribor

mesto predmetnega učitelja ali strokovnega učitelja za telesno vzgojo — srednja fizkul. šola ali VPS.

Vajenska šola za kovinsko stroko Maribor

2 predmetna ali strokovna učitelja strojne stroke — TSŠ ali Višja pedagoš. strokov. šola.

Tehniška srednja šola Maribor

mesto vodje elektrotehniških delavnic — srednja strokovna ali ustrezna izobrazba;

mesto laboranta elektrotehnike za jaki tok — srednja strokovna ali ustrezna izobrazba;

mesto laboranta elektrotehnike za šibki tok — srednja strokovna ali ustrezna izobrazba;

mesto laboranta — strojnika — srednja strokovna izobrazba ali ustrezna izobrazba:

3 učitelji praktičnega pouka — strojniki — srednja strokovna izobrazba ali ustrezna izobrazba:

učitelj praktičnega pouka — elektrotehnik — srednja ali ustrezna izobrazba:

2 profesorja za strokovne predmete gradbene stroke — gradbeni inženir ali arhitekt;

2 profesorja za matematiko in fiziko;

5 profesorjev — strojnih inženirjev:

3 profesorji — elektroinženirji;

profesor — metalurški inženir;

pomočnik ravnatelja — profesor, inženir ali tehnik s prakso — zmanjšana učna obveznost, večja položajna plača;

predstojnik strojnega odseka — strojni inženir — zmanjšana učna obveznost, večja položajna plača;

predstojnik gradbenega odseka — gradbeni inženir ali arhitekt — zmanjšana učna obveznost, večja položajna plača;

Na razpolago bosta dve stanovanji.

Kandidati morajo vložiti svoje prošnje najkasneje do 10. 6. 1960 neposredno šolskemu odboru šole, kamor prosijo. O svoji prošnji morajo obvestiti neposrednega starešino, le-ta pa organa, pristojnega za namestitev.

Plača po zakonu o javnih uslužbencih, položajna plača po uredbi o položajnih plačah za prosvetne uslužbence. Za strokovne predmete na Tehniški srednji šoli, Mojstrski šoli za kovinsko stroko in Vajenski šoli za kovinsko stroko v Mariboru je predviden posebni dodatek. R

OBVEST

Na podlagi določil tarifnega pravilnika podjetja za leto 1959 poziva Gradbeno obrtno podjetje Šiška, Pod hribom 55, vse delavce, ki so bili v letu 1959 v službenem razmerju in imajo pri končnem obračunu osebnih dohodkov za leto 1959 pravico do osebnega dohodka nad tarifno postavko, da se v treh mesecih po objavi tega poziva osebno ali pismeno zglase na upravi podjetja. Po preteku tega roka prijav ne bomo sprejemali. O

VIDA din 2.000.-

PLANIKA · KRANJ

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri

PODJETJU »MODELIT« V KAMNIKU

razpisuje prosto delovno mesto

TEHNIČNEGA RISARJA

Pogoji: Srednja tehnična šola ali večletna praksa v tehničnem risanju. — Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku.

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in dosedanjim službovanjem pošljite do 15. junija 1960 na **Tajništvo podjetja »MODELIT« — Kamnik.** 4673

DOTISKANE SO NAŠE NOVE IZDAJE:

ORGANIZACIJA I TEHNIKA RADA U KNJIGOVODSTVU INVENTARA I NEPOKRETNE IMOVINE
kod državnih organa i ustanova
B. Baća Cena **300 din**

UVJETI ODOBRAVANJA, KORIŠTENJA I OTPLATE ZAJMOVA IZ OPĆEG INVESTICIONOG FONDA
A. Denone in **B. Carića** Cena **600 din**

RADNI ODNOSI I PRAVA RADNIKA
Cena **300 din**

PROBLEMI KADROVA U NAŠOM PRIVREDNOM RAZVITKU
A. Jegera Cena **100 din**

INFORMACIJE O STUDIJU
B. Sorokina

MOGUĆNOST ŠKOLOVANJA NAKON ZAVRŠENE OSNOVNE ŠKOLE
M. Kalodjere

KNJIGE LAHKO KUPITE V VSEH KNJIGARNAH ALI PRI ZALOŽNIKU.

Narodne Novine

NOVINSKO — IZDAVAČKO PODUZEĆE ZAGREB — Ratkajev prolaz štev. 4

1684 Z-949 (1-11)

Trgovsko podjetje na debelo in drobno

»USNJE«

CELJE — Trg V. Kongresa štev. 4

SPOROČA VSEM CENJENIM ODJEMALCEM, DA SE JE DOSEDANJE

TRGOVSKO PODJETJE »PODPLAT«

PRIKLJUČILO NAŠEMU PODJETJU.

POSLOVALNICA POSLUJE ŠE NA ISTEM MESTU. VSI ODJEMALCI, TO SO TRGOVSKA PODJETJA IN VELIKI POTROŠNIKI, BOSTE POSTREŽENI V MATIČNEM PODJETJU

»USNJE« — CELJE, Trg V. Kongresa štev. 4

PRIPOROČAMO SE VAM ZA CENJENI OBISK IN NAKUP.

VSE VRSTE USNJA, ČEVLJARSKE IN TAPETNIŠKE POTREBŠČINE, ZAŠČITNA SREDSTVA, PLASTIČNE MASE ITD. 4653

UPRAVNI ODBOR PODJETJA

Proizvodnje nafte v Lendavi

razpisuje delovni mesti

1. EKONOMISTA

za vodjo biroja za organizacijo in napredek proizvodnje;

2. EKONOMISTA

za delo v izvoznem oddelku.

PLAČA IN NASTOP SLUŽBE PO DOGOVORU. — DRUŽINSKO ALI SAMSKO STANOVANJE S PLINSKO KURJAVO JE NA RAZPOLAGO.

PISMENE PONUDBE Z OPISOM DOSEDANJEGA SLUŽBOVANJA SPREJEMAMO

DO 1. JUNIJA 1960. 4628

Tovarna farmacevtskih in kemičnih proizvodov »LEK« —
LJUBLJANA, CELOVŠKA CESTA ŠTEV. 135

SPREJME

v delovno razmerje **delavce** in **strokovne moči** za naslednja delovna mesta:

— **EKONOMISTE za delo pri ekonomskih analizah in pri investicijskih programih.**
Pogoj: dokončana ekonomska fakulteta ali podobna šola ali daljša praksa pri delu take vrste.

— **ORGANIZACIJSKO KADROVSKEGA REFERENTA za obrate v Mengšu.**
Pogoj: srednja strokovna izobrazba ali praksa pri podobnem delu.
Prevoz v Mengeš je zagotovljen z lastnim avtobusom.

— **KURJAČA za obrate v Ljubljani.**
Pogoj: izprašan kurjač za parne kotle.

— **POMOŽNE DELAVCE za skladišče in transport v Ljubljani in Mengšu.**
Pogoj: dobro zdravstveno stanje.

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjih zaposlitev bo sprejemala **Tovarna »LEK«** do 31. maja 1960. 4646

UPRAVNI ODBOR

KARTONAŽNE TOVARNE V LJUBLJANI —
ČUFARJEVA ULICA ŠTEV. 16 — po sklepu 21. seje delavskega sveta z dne 6. maja 1960

RAZPISUJE

21 MEST ŠTIPENDIJ

in sicer za študente:

1. **pravne fakultete:**
   a) za delokrog upravno-pravnih zadev
2. **filozofske fakultete — oddelek za psihologijo:**
   a) za področje industrijske psihologije
3. **tehnične visoke šole:**
   a) za študij embalaže in konstruiranja embalaže (Packing ing.)
   b) za specializacijo v tisku in tiskarskih strojih
   c) za konstrukcijo strojnih naprav
4. **ekonomske visoke šole:**
   a) za študij iz področja politike nagrajevanja
   b) za delokrog prodajnih referentov
   c) za področje finančnega knjigovodstva
   č) za področje obračuna proizvodnje
   d) za delokrog ekonomskih analiz iz področja planiranja proizvodnje in gospodarskih efektov ter tržišča nasploh
5. **tehnične srednje šole — oddelek za strojništvo:**
   a) za področje tehnično-higienske varnosti pri delu
   b) za vodstvo proizvodnje v oddelkih in obratih
6. **tehnične srednje šole — oddelek za elektrotehniko:**
   a) za delokrog elektro-vzdrževalne službe
7. **ekonomske srednje šole:**
   a) za delokrog pomočnikov prodajnih referentov in samostojne korespondence
   b) za referente finančnega, obratovnega in materialnega knjigovodstva.

Reflektanti naj se zglasijo osebno v **Kadrovski službi gospodarske organizacije** vsak delavnik od 8. do 10. ure.

Umrl je moj ljubi mož

IVAN AŠIČ

bivši notar in sodnik v pokoju

Pogreb bo v petek, dne 20. maja, ob 16.30 na pobreškem pokopališču pri Mariboru.

Žena **Anica Ašič** za vse sorodstvo.

Prosimo tihega sožalja.

Po težki bolezni je umrl

SLAVKO KAVČNIK

uslužbenec zavoda Radio Televizije Ljubljana, član ZKJ

Dragega pokojnika bomo spremili na njegovi zadnji poti dne 19. maja 1960 ob 17. uri iz hiše žalosti, Log štev. 41, na pokopališče v Borovnici.

RADIO TELEVIZIJA — UPRAVA
SINDIKALNA PODRUŽNICA
OSNOVNA ORGANIZACIJA ZKJ

Dotrpel je naš ljubljeni mož, nadvse skrbni in dobri oče, brat, stari oče, tast, svak in stric

MIHAEL SOKLIČ

železniški upokojenec

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek, dne 19. maja 1960, ob 16. uri iz hiše žalosti, Žirovnica štev. 30, na brezniško pokopališče.

Neutolažljivi: žena **Rezka**, sin **Ivan-Remi**, hčerke **Tilka, Zdravka** in **Mihela** z družinami, sestre **Micka, Ivanka** in **Tončka** ter ostalo sorodstvo.

Žirovnica, Reka, Ljubljana, dne 17. maja 1960.

Po težki bolezni je dotrpela naša zlata mama

MARA PLUT

rojena ZUPANČIČ

učiteljica v pokoju

Pogreb **naše drage pokojnice** bo v četrtek, dne 19. maja, **ob 16. uri v Črnomlju.**

Žalujoči: mož Lojze, sin **Damijan**, hči **Judita** in ostalo sorodstvo.

Črnomelj, dne 17. maja 1960.

Člane ZB in ostale množične organizacije obveščamo, da je po dolgi in težki bolezni v 39. letu starosti dotrpel tovariš

SLAVKO KAVČNIK-ŽAN

rezervni poročnik, nosilec odlikovanj Medalja za hrabrost, Red za hrabrost, Red zasluge za narod III. stopnje, borec Dolomitskega odreda, Šercerjeve in Cankarjeve brigade od leta 1942

Pogreb zaslužnega tovariša bo v četrtek, dne 19. maja, ob 17. uri izpred hiše žalosti, na Logu, na Brezovico.

OSNOVNE ORGANIZACIJE ZK, ZB, SZDL IN OSTALE ORGANIZACIJE

Uprava kurilnice JŽ Ljubljana in sindikalna podružnica

sporočata, da je zaradi bolezni preminil tovariš

Ignac Kastaneto

strojevodja za premik

Pogreb pokojnega bo v četrtek, dne 19. maja 1960, ob 17. uri iz Petrove mrliške vežice na Žalah.

Naj mu bo lahka domača zemlja!

OBJAVE OBVESTILA OBJAVE

Dr. BORISU STOPARJU, dr. FRANCU KRISTOFELJCU ter dr. IVANU KRIVINČIĆU čestitata za promocijo Zlata – Franjo.

Za inženirja elektrotehnike je diplomiral FRANEK BRATKOVIČ. Čestitamo domači.

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA

NOČNA ZDRAVNIŠKA SLUŽBA ZA NUJNE PRIMERE NA BOLNIŠKEM DOMU OD 20—7 URE ZJUTRAJ, OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH VES DAN

Zdravstveni dom Moste:
dr. Paunovič Milan, ZD Ljubljana-Moste, Prvomajska 11, tel. 31-359.

Zdravstveni dom Center:
dr. Novak Cveta, Mislošičeva 24, tel. 39-151.

Zdravstveni dom Vič:
dr. Jagodič Boris, Rožna dol. c. XVIIa, tel. 22-437.

Zdravstveni dom Rudnik:
dr. Lobe Franc, Njegoševa 25, tel. 31-541. V odsotnosti zdravnika kličite LM 20-500.

Zdravstveni dom Šiška:
dr. Mijatović Ljubinko, Cernetova 31, tel. 22-831. V odsotnosti zdravnika kličeti LM 22-800.

Zdravstveni dom Bežigrad:
dr. Šetina Miloš, Velikovška 5, tel. 31-281. V odsotnosti zdravnika kličite LM 30-800.

Dežurna lekarna:
Lekarna Miklošič, Miklošičeva c. št. 24, tel. 21-585.

Želodčni katar, čir na želodcu in dvanajsterniku ter katar debelega črevesa zdravite z uspehom s prirodnim zdravilom rogaškim »DONAT«-vrelcem. Zahtevajte ga v svoji trgovini, te pa ga dobe v Ljubljani pri »Prehrani« in »Merkatorju«.

AZULYN

»Srednjeveške freske« iz Srbije in Makedonije Razstava v Narodni galeriji bo v nedeljo, dne 22. t. m., izjemoma odprta samo od 10. do 13. ure zaradi priprav za koncert Radiotelevizije.

ZAHVALA

Anton in Magdalena Sraj iz Velikih Lašč izražava javno zahvalo ob najini petdesetletnici skupnega življenja ObLO Ljubljana-Rudnik, ki nama je priredil svečan obred ter nepozabni sprejem na Magistratu v Ljubljani, dne 29. aprila 1960.

Hkrati se zahvaljujeva Krajevni upravi poverjeništva političnih organizacij Vel. Lašče, ki je naju tako prijetno presenetilo.

Velike Lašče, dne 10. maja 1960.

Prisrčna hvala vsem zdravnikom ter osebju Interne bolnišnice Slovenj Gradec, ki so skoraj leto dni tako nesebično, neumorno in požrtvovalno našemu dragemu Otiju lajšali trpljenje težke bolezni. Domači.

LOJZETU RUPNIKU iz Dolenjske ceste ob srečanju z Abrahamom kličejo še na mnoga leta njegovi domači.

OBLOGE TAL IZ POLIVINILA, STRAGULE, PODOLITA, GUME itd. boste pravilno vzdrževali samo z najnovejšo WIX-EMULZIJO, specialnim lošcilom iz inozemskih surovin. Ne pozabite, da z drugimi lošcili te obloge samo uničujete. Zahtevajte jo v svojih trgovinah, katere lahko prve količine že nabavijo pri grosističnih podjetjih: Prehrana, Merkator in Chemo v Ljubljani, Živila v Kranju, Trgopromet v Kočevju, Loka v Škofji Loki, Rog v Novem mestu, Resa v Videm-Krškem, Nanos v Prestranku, Soča v Mostu na Soči in pri ostalih.

V objavi izida natečaja Tovarne strojev »MOTOR«, Škofja Loka znaša odkupna cena za predlog pod šifro »Helga« din 15.000 in ne 15.0000 kot smo pomotoma objavili dne 18. t. m.

Pri prvem sončenju, pri prvih opeklinah, edinole

TSCHANNEN-Fii

V lekarnah in trgovini slepih, Ljubljana — Gosposvetska 10

GLEDALIŠČE

DRAMA LJUBLJANA

Četrtek, 19. maja, ob 20: Bor: Zvezde so večne. Gostovanje ljubljanske Drame na Steriji-nem pozorju v Novem Sadu. (Andreja igra B. Sotlar.)

Sobota, 21. maja, ob 15.30: Cehov: Češnjev vrt. Abonma Petek popoldanski. (Ranjevsko igra S. Severjeva. – Vstopnice tudi v prodaji.)

Ob 20 Cehov Češnjev vrt Abonma S. (Ranjevsko igra M. Šarićeva — Vstopnice tudi v prodaji.)

Nedelja 22 maja, ob 20: Williams: Orfej se spušča. Izven in za podeželje (Vstopnice so že v prodaji.)

Abonentom reda Petek popoldanski sporočamo, da imajo ta teden predstavo za svoj abonma izjemoma v soboto, 21. maja.

Za izven in za podeželje bo uprizorjena v nedeljo, 22. maja, zvečer Williamsova drama »Orfej se spušča«. Vstopnice so že v prodaji, rezervacije na upravo SNG, Cankarjeva 11, tel. 22-526.

OPERA

Četrtek, 19. maja, ob 20: Puccini: TOSCA Gostovanje Attila Planinska. Abonma A (Vstopnice tudi v prodaji.)

Petek, 20. maja, ob 15.30: Rossini: SEVILJSKI BRIVEC Zaključena predstava za OŠ »Prežihov Voranc«, Jesenice. (Razprodano.)

Sobota, 21. maja ob 20. Verdi: PLES V MASKAH. Gostujejo: tenorist Josip Gostič, mezzosopranistka Vera Klemenškova in baritonist Edvard Sršen Izven in za podeželje. (Vstopnice so že v prodaji po običajnih cenah.)

Nedelja, 22. maja, ob 20. Prokofjev: ZAROKA V SAMOSTANU Izven in za podeželje. (Vstopnice so že v prodaji.)

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA – Gledališka pasaža

Četrtek, 19. maja, ob 17: M. Franck: Sreča na kredit. Zaključena predstava za IEV.

Ob 19.30: M. Bor: Pajčolan iz mesečine. Gostovanje na Reki.

Petek, 20. maja, ob 20: M. Zupančič: Rombino, žalostni klovn. Abonma Kolektivi B. Nekaj vstopnic je tudi v prodaji

Ob 16: M. Franck: Sreča na kredit. Izven Gostovanje v Novem mestu.

Ob 20: M. Franck: Sreča na kredit. Gostovanje v Novem mestu za tovarno Novoteks.

Sobota, 21. maja, ob 20 M. Franck: Sreča na kredit. Abonma Kolektivi D

Ob 20: M. Bor: Pajčolan iz mesečine. Gostovanje v Idriji

Nedelja, 22. maja, ob 20. T. Williams: Tetovirana roža. Izven.

AZULYN

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana. Mestni dom

Sobota, 21. maja, ob 20: K. Wittlinger: »Mlada ljubezen na obisku«, komedija. Zadnjič.

Nedelja, 22. maja, ob 15.30: I. Tavčar: »Otok in Struga«, romantična igra. Popoldanska predstava. Izven. Zadnjič.

Ob 19.30: K. Wittlinger: »Mlada ljubezen na obisku«, komedija. Gostovanje v Dolskem.

Sreda, 25. maja, ob 19.30: O. Walde: »Važno je imenovati se Ernest«, komedija. Premiera. Red C.

Opozarjamo na poslednjo uprizoritev Wittlingerjeve komedije »Mlada ljubezen na obisku«, ki bo v soboto ob 20. uri in pa na zadnjo uprizoritev Tavčarjeve romantične igre »Otok in Struga«, ki bo v nedeljo, 22. maja popoldne ob 15.30. — Premiera Wildove komedije »Važno je imenovati se Ernest, bo v sredo, 25. maja, ob 19.30 za red C. Predprodaja vstopnic pri gledališki blagajni v Mestnem domu, rezervacije po telefonu 32-860.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIONETE Levstikov trg št. 2.

Četrtek, 19. maja, ob 17. uri: J. Pengov-N. Simončič: »Zlata ribica«, zaključena predstava za osnovno šolo Stična.

Gostinsko podjetje
»RIO«
LJUBLJANA
sprejme takoj:
kuhinjske pomočnice,
točajke,
blagajničarko za registr. blagajno,
skladiščnico,
honorarne natakarje (natakarice) in
natakarske vajence(-ke).
4696

Petek, 20. maja, ob 15.30: Collodi-Bufano: »Ostržek«. Zaključena predstava za osnov. šolo Hrušica.

Sobota, 21. maja, ob 17. uri: Collodi-Bufano: »Ostržek«.

Nedelja, 22. maja, ob 11. uri J. Dobeic: »Dva potepina«.

Ob 15. uri: J. Malik: »Zogica Marogica«.

ROČNE LUTKE Resljeva c. 36

Nedelja, 22. maja, ob 17. uri. N. Simončič: »Zmešnjava«

Predprodaja vstopnic na upravi Resljeva c. 36, od 10. do 12. ure in pol ure pred začetkom predstave prpi gledaliških blagajnah. Rezervacije po telefonu 32-020 (od 10.—12. ure).

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, 20. maja, ob 20. uri: Senečić: LOGARITMI IN LJUBEZEN — Izven.

GLEDALIŠČE »TONE ČUFAR« JESENICE

Petek, 20. maja, ob 20. uri: I. W. Fisner: KUKAVIČJE JAJCE — Za Red petek, ostale vstopnice v prodaji — Zveze z vlaki ugodne.

Sobota, 21. maja, ob 20. uri: L. Frank-J. J.: JEZUSOVI APOSTOLI — Drama v treh dejanjih — Otvoritev Mladinskega odra — Slavnostna predstava v okviru Mladinskega festivala — Za Red premierski.

Nedelja, 22. maja, ob 14.30 uri: I. W. Fisner: KUKAVIČJE JAJCE za Red nedelja popoldne, ostale vstopnice so v prodaji.

Nedelja, 22. maja, ob 20. uri: L. Frank-J. J.: JEZUSOVI APOSTOLI — Za Red nedeljo zvečer, ostale vstopnice v prodaji — Zveze z vlaki ugodne.

SLOV. LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Četrtek, 19. maja, ob 15.30: John Patrick: »Čajnica na Okinawi«. I. šolski abonma

Petek, 20. maja, ob 20 uri: John Patrick: »Čajnica na Okinawi«. Predstava za abonente iz Vojnika in izven. Vstopnice so v prodaji.

Sobota, 21. maja, ob 20. uri: John Patrick: »Čajnica na Okinawi«. Sobotni abonma in izven Vstopnice so v prodaji.

Nedelja, 22. maja, ob 10. uri: John Patrick: »Čajnica na Okinawi«. Nedeljski dopoldanski abonma in Izven.

Ob 15.30: John Patrick: »Čajnica na Okinawi«. — Nedeljski popoldanski abonma in izven Vstopnice so v prodaji.

Ponedeljek, 23. maja, ob 15. in 19. uri: Levstik-Grün: Kastelka. Gostovanje v Hrastniku.

AZULYN

Torek, 24. maja, ob 20. uri: John Patrick: Čajnica na Okinawi. Torkov abonma in izven. Vstopnice so v prodaji

Sreda 25 maja, ob 15.30. uri: John Patrick: Čajnica na Okinawi. III. šolski abonma in izven.

Četrtek, 26. maja, ob 13. uri: Bratko Kreft: Krajnski komedijanti. Zaključena predstava za Ind. tekstilno šolo Maribor.

Petek, 27. maja, ob 15.30 uri: John Patrick: Čajnica na Okinawi. II. šolski abonma in izven.

Sobota, 28. maja, ob 20. uri: John Patrick: Čajnica na Okinawi. Izven. Vstopnice so v prodaji.

Nedelja, 29. maja, ob 10. uri: John Patrick: Čajnica na Okinawi. II. nedeljski dopoldanski abonma in Izven.

Ob 15.30: John Patrick: Čajnica na Okinawi. Izven. Vstopnice so v prodaji.

MALI ODER Slov. ljud. gledališča Celje

Sobota, 28. maja, ob 16. uri: Sylvanus-Korczak in otroci. Gostovanje v Žalcu. Zaključena predstava za sindikat prosvetnih delavcev.

SAP TURIST VAS VABI

Izkoristite svoj letni dopust na 14-dnevnem križarjenju po Jadranu. Kvarner, Kornati, Vis, Modra jama — Biševo, Lastovo, Hvar, Korčula, Dubrovnik. Cena din 12.500. — Zahtevajte informacije in programe »Morski potepuh« pri SAP Turistu v Ljubljani.

KONCERTI

Danes ob 20.15 priredi Akademija za glasbo v dvorani bivše Kazane, Trg revolucije 1, diplomski koncert, na katerem bodo nastopili absolventi: Samo Vremšak (bariton), Silva Lenardon (klavir) in Vuka Leskovšek-Jokanović (klavir). Vstopnina po 100 in 50 din (za dijake). Vljudno vabljeni. K

ABONENTE BELEGA IN MODREGA ABONMAJA obveščamo, da imajo za koncert znamenitega dunajskega pianista PAULA BADURE SKODE izredno, že na začetku sezone zagotovljeno ugodnost. Abonenti, abonirani na oba abonmaja, dobe v Filharmoniji brezplačne vstopnice, ostali pa s 50-odstotnim popustom ob predložitvi abonmajske izkaznice. Cene vstopnic v prosti prodaji so od 200 do 500 din. Spored obsega dela Haydna, Beethovna (Sonata op. 106), Bartóka in Schuberta.

MODERN JAZZ QUARTET bo koncertiral 27. maja v Filharmoniji. Vstopnice po 500, 700 in 1000 din so naprodaj od danes dalje v Filharmoniji. Blagajna je odprta od 10. do 12.30 in od 16. do 18. ure.

KOMPAS obveščа

STE SE ŽE ODLOČILI KJE BOSTE PRIJETNO PREŽIVELI POČITNICE?

V maju in juniju nudi KOMPAS posebne pogoje za počitnice v DUBROVNIKU (hotel Argentina, hotel Sumratin in hotel Marijin Dvorac) in v hotelu Zadar v FILIP JAKOVU pri Zadru.

Zahtevajte točnejše informacije v najbližji poslovalnici KOMPASA.

Ne pozabite! Počitnice na Jadranu v maju in juniju so za vsakogar prijetno in nepozabno doživetje. KOMPAS nudi dnevni pension že za 500 din

PREDAVANJA

Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Ljubljana vabi na predavanje: »Novi kmetijski zakoni« (zakon o izkoriščanju kmetijskih zemljišč). Predaval bo dr. Emil Ceferin dne 20. maja 1960 ob 17. uri na Agronomski fakulteti. P

MEJAK MITJA bo predaval v srbohrvatskem aktivu jutri v petek 20. maja ob 20. uri na osnovni šoli Prežihova 8.

Tema: **Sodobni napredni slovenski pesniki.** Vljudno vabljeni!

P

Filozofsko in sociološko društvo Slovenije vabi na predavanje Dr. V. Bonača: »Metodologija sociološkega raziskavanja družine v Jugoslaviji«.

Predavanje bo v petek ob 19.30 uri v stavbi Sociološkega inštituta, Ljubljana, Trg revolucije 1-II.

V petek 20. in v soboto 21. maja 1960 bo predaval v Slovanskem seminarju ob 10. uri tov. dr. Pavle Ivić, izredni prof. filoz. fak. v Novem Sadu. Naslov predavanj:

1. O vokalnih sistemih v fonologiji.
2. Konzonantni sistemi na splošno in posebej v južnoslovanskih jezikih.

Vabljeni študentje in vsi, ki se zanimajo za jezikovne probleme.

Združeno podjetje
»TEOL - OLJARNA«,
LJUBLJANA
sprejme v službo:
1. več knjigovodij
2. stenodaktilografinjo
3. strojepiske
4. normirca in varnostnega tehnika
5. kurjača parnega kotla
6. ključavničarje
7. zidarja
8. navadne delavce za delo v proizvodnji in skladišču
Mogoč je takojšen nastop službe. — Stanovanj nimamo!
4564

Oglejte si
III. MEDNARODNI LESNI SEJEM
OD 21. DO 29. MAJA 1960 V LJUBLJANI
Razstava sodobnega pohištva, nagrajenega na natečaju. Pregled jugoslovanske lesne industrije. Pomožna sredstva za lesno predelovalno industrijo. Praktične demonstracije najmodernejših lesno-predelovalnih strojev domačih in tujih razstavljalcev. Najugodnejša priložnost za sklepanje trgovskih poslov.
25% POPUST NA ŽELEZNICI!
GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE

KINO

Redna skupščina Združenja za reproduktivno kinematografijo Jugoslavije je sklicana za petek, dne 27. maja t. l., v Splitu. Skupščina bo v kinodvorani »Jadran« z začetkom ob 9. uri.

Vabimo vse člane Združenja, da se udeležijo skupščine in da obiščejo III. sejem filmov, ki je v Splitu od 21. do 28. maja 1960.

Sekcija za kinematografijo LR Slovenije

KINO UNION: premiera franc. cinemascope film LJUBIMCA. Režija Luis Malle. Igrajo Jeane Moreau, Jean Marc Bory. Tednik FN 20. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri. Ob 10. uri matineja TATOVI DRAGULJEV.

KINO KOMUNA: ameriški film 12 JEZNIH MOŽ. Režija Sidney Lumet. Igrajo Henri Fonda, Lee J. Coob. Tednik FN 20. – Predstave ob 15. 17. 19 in 21. uri

KINO VIČ: ameriški film OBREMENILNA PRIČA. Igrajo Marlene Ditrich, Tyrone Power. Tednik FN 20. Predstave ob 15., 17.30, in 20. uri. Zaradi izredne dolžine filma cene vstopnicam zvišane za 20 din.

KINO SLOGA: domači film DEVETI KROG. Režija France Štiglic. Igrajo Dušica Žegarac, Boris Dvornik. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri.

KINO SOČA: franc. film TATOVI DRAGULJEV. Režija Maurice Cloche. Igrajo Jean Claude Pascal, Raymond Rouleau. Predstave ob 15. 17, 19 in 21. uri.

KINO ŠIŠKA: amer. barv. cinem. film PRINC ŠTUDENT. Igrajo Ann Blyth, Edmund Purdom. Poje Mario Lanza. Tednik FN 19. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9. do 11. in od 14 ure dalje.

LETNI KINO BEŽIGRAD: premiera ital. barv. filma VSTAJENJE. Režija Rolf Hansen. Igrajo Myriam Bru, Horst Buchholz. Tednik FN 20. Predstava ob 20. uri. Prodaja vstopnic uro in pol pred predstavo.

TRG REPUBLIKE: Danes ni predstave.

TRIGLAV: jug. barv. film EDINI IZHOD, tednik. V glavni vlogi: Fedor Konhodžić, Stane Potokar. Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. dalje. Danes zadnjič.

LITOSTROJ: jugsl. franc. barv. CS film LA TUR PAZI SE, ob 20. uri.

VEVČE: španski film SMRT KOLESARJA, predstava ob 20. uri.

ČRNUČE: amer. barv. CS film INTERPOL, ob 20. uri.

DOMŽALE: amer. film ŽALOSTNA NEZNANKA, ob 18. in 20 uri.

SENTVID »SVOBODA«: franc. barv. film INSPEKTOR LJUBI GNECO, ob 18. in 20. uri.

KAMNIK DOM: amer. barv. CS film REKA SMRTI, ob 17.15 uri.

DUPLICA: franc. film GERVAISE, ob 20. uri.

KRANJ »STORŽIČ«: amer barv. VV film OBRAČUN PRI O. K KORALU, predstave ob 16., 18. in 20. uri, matineja istega filma ob 10. uri.

KRANJ: LETNI KINO PARTIZAN: premiera ital. barv. filma AIDA. Igrajo: Sopphija Loren, Dois Maxwel. Predstava ob 20. uri.

»SVOBODA«: romun. film »OREL 101«, predstavi ob 18. in 20. uri.

MURSKA SOBOTA, PARK: madž. film ŽELEZNI CVET, ob 17.30 in 20. uri

BLED: franc. film. komedija JULIETTA ob 18. in 20.30 uri.

JESENICE: RADIO: amer. VV film TETOVIRANA ROZA, ob 18. in 20. uri.

»PLAVŽ«: franc. barv. CS film BLAGO Z OBALE DURANCE, predstavi ob 18. in 20. uri.

DOVJE: amer. barv. Sw film ISKREN NASMEH.

VIDEM-KRŠKO SVOBODA: češki film VOLČJA JAMA.

»PARTIZAN«: japonski film ZRTVOVANA DEKLETA.

ZAGORJE TRIGLAV: nem.-franc. film ČAROVNICA IZ SALEMA, ob 17.30 in 20. uri.

TRBOVLJE DELAVSKI DOM: – amer. barv. CS film DEŽEVJE PRIHAJA.

HRASTNIK SVOBODA II: amer. barv. film NAPADALCI, ob 19. uri.

ŠEMPETER v Sav. dolini SVOBODA: poljski film KARIERA NIKODEMA DIZME, ob 20. uri.

ŽALEC: angl. barv. film DOKTOR BREZ DELA, ob 20. uri.

PTUJ MESTNI KINO: ital. franc. CS film VITEZI OKROGLE MIZE, ob 18. in 20. uri.

ROG. SLATINA: amer CS film OBTOŽUJEM, ob 20. uri.

GOR. RADGONA: amer film TUJEC JE KLICAL.

VRHNIKA, »CANKARJEV DOM«: angl. film OLIVER TWIST, ob 17. uri; amer. barv. film PUSTOLOVŠČINE DON JUANA, ob 20.15 uri.

KOPER »SOČA«: amer. barv. CS film ŽELJA ZA MOŠKIM, ob 16., 18. in 20. uri.

POSTOJNA LJUDSKI DOM amer. barv. CS film DREVO ŽIVLJENJA, predstavi ob 17.30 in 19.30 uri.

PIRAN »GARIBALDI«: ameriški barv. CS film DREVO ŽIVLJENJA, predstave ob 16., 18. in 20.15 uri.

RTV Ljubljana

SPORED ZA ČETRTEK

5.00—8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) — vmes ob 6.30 do 6.40 Reklame; 8.05 Iz operetnega sveta; 8.30 Ljubljanski oktet poje pesmi Lovra Hafnerja; 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo — Benjamin Britten: Vodnik (ponovitev) po orkestru za mlade ljudi; 9.25 Od melodije do melodije; 10.10 Danilo Bučar: Belokranjske pisanice; 10.35 Pet minut za novo pesmico: a) Ciril Pregelj: Tonček, miška in muc; b) Pozdravi mladim risarjem, 11.00 S popevkami čez kontinente; 11.35 Skladbe Isaaca Albeniza in Manuela de Falle: 12.00 Makedonske narodne pesmi; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Uroš Janko: Kako poteka pitanje telet v ljubljanskem okraju; 12.25 Anton Foerster: III. dejanje opere Gorenjski slavček; 13.15 Obvestila in zabavna glasba: 13.30 Ansambel Srečka Dražila; 13.50 Klavir v ritmu; 14.05 Anton Lajovic: Capriccio; 14.20 Šport in športniki; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.15 Reklame in zabavna glasba; 15.40 S knjižnega trga: 16.00 Frank Martin: 8 preludijev za klavir (pianistka Ilse von Alpenheim), Darius Milhaud: Scaramouche, suita za dva klavirja (Vitya Vronsky, Victor Babin); 16.30 S popevkami po svetu; 17.10 Usmerjanje v visokošolske poklice; 17.15 »Pa se slišimo...« — Slovenske narodne pesmi poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška; 17.35 Plesni zvoki velikih mest: 18.00 Turistična oddaja: 18.15 Spoznavajmo naše umetnike — XXXI. oddaja — Mezzosopranistka Elza Karlovac; 18.45 Radijska univerza — Božo Petek; M. Butarac: Strupi, ki jih vdihavamo; 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov; 20.45 Godalni zabavni ansambel p. v. Boruta Lesjaka; 21.00 Literarni večer — Bert Brecht: Kruh zaradi tega ni cenejši; 21.40 Komorni intermezzo; 22.15 Po svetu jazza; 23.10 Sergeju Prokofjevu v spomin; 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

TELEVIZIJA

Italijanska TV: 16.30 Giro d'Italia. — Zagreb: 17.30 Sprejem štafete mladosti — prenos iz stadiona v Maksimiru. — Ljubljana: 20.00 Pokaži kaj znaš — prenos javne oddaje iz dvorane slovenske Filharmonije.

Komisija za delovna razmerja
TOVARNE USNJA – ŠOŠTANJ
razpisuje delovno mesto
POMOČNIKA MOJSTRA
lužarne
Pogoj: usnjarski tehnik z nekaj prakse, ki je odslužil vojaški rok. — Pismene ponudbe pošljite na: Sekretariat Tovarne usnja Šoštanj. — Plača po tarifnem pravilniku. 4683

MARIBOR

DEŽURNA LEKARNA:

Četrtek, 19. maja 1960, lekarna CENTER, Gosposka ul. 13.

KINO

UNION: amer. barv. cin. film: MESTECE PEYTON.

PARTIZAN: amer. barv. cin. film ZBOGOM OROŽJE.

UDARNIK: ob 15.30 in 17.45 uri: sovjet. barv. film RDEČE LISTJE; ob 20. uri: sovjetski film IVAN GROZNI II. del.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Četrtek, 19. maja: Zaprto!

Petek, 20. maja, ob 16. uri: O'Neill: MESEC ZA NESREČNEŽE. Red ŽIS. Ob 20. uri: Verdi: TRUBADUR. Gostovanje v Ptuju.

Sobota, 21. maja, ob 19.30 uri: Verdi: TRAVIATA Gostuje tenorist ljubljanske Opere MIRO BRAJNIK — Izven.

SPORED ZA ČETRTEK

5.00—8.00 Prenos sporeda RTV Ljubljana; 8.00—8.05 Domače vesti; 8.05—8.30 Objave, zabavna glasba in reklame; 8.30—8.55 Nekaj domačih napevov; 8.55—14.35 Prenos sporeda RTV Ljubljana; 14.35 do 15.00 Želeli ste — poslušajte!; 15.00—17.00 Prenos sporeda RTV Ljubljana; 17.00—17.10 Domača poročila; 17.10—17.30 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame; 17.30 do 17.40 Z magnetofonom in beležko naokoli; 17.40—18.00 Poje Mariborski ženski vopalni kvintet; 18.00—24.00 Prenos sporeda RTV Ljubljana.

Izdaja in tiska Časopisno podjetje DELO, Ljubljana, Tomšičeva 1—3. – Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva 3, telefoni: 23-522 do 23-526. – Oglasni oddelek: Ljubljana, Titova c. 7, telefon: 21-896. – Naročninski oddelek: Ljubljana, Titova c. 5, telefon: 20-463. – Poštni predal 29. – Brzojavni naslov: DELO Ljubljana. — Žiro račun pri Komunalni banki Ljubljana 600-704/1-376. – Mesečna naročnina 300 din. – Rokopisov ne vračamo.

Z jajčnim šamponom Glemo oprani lasje so svileno bleščeči in voljni

Krema Fit za friziranje daje lasem lepoto in naraven lesk

Seborin odstranjuje prhljaj, pospešuje cirkulacijo krvi in daje s tem lasem nove življenjske moči

MIKA WALTARI
Popotnik
17

Viharni oblaki se zbirajo, posebno na zahodu, in mi se moramo združiti in postaviti temelje za trdno pomorsko silo od podpori sultana, tako da bo ta priznal Hairedina kot bejlerbeja v Alžiru in mu poslal častni kaftan in konjski rep. To je na kratko bistvo zadeve. Najprej moramo dobiti Alžir v roke, nato zgraditi arzenal in oporišče za operacije na morju.«

Tako mi je Žid Sinan odkril tajne načrte piratov. V njih ni bilo najti nobene napake. Nasprotno, priznati sem si moral, da je bil čas zrel za njihovo uresničitev zdaj, ko se je cesar krvavo bojeval s francoskim kraljem, papežem in Benetkami. Poleg tega je cesar oslabil svoje sile, ko je lahkomiselno poslal dobre ladje proti novim deželam onstran zahodnega oceana. Osebno nisem gojil nobenih prijateljskih čustev do njegovega cesarskega veličanstva, čeprav sem se v njegovem imenu udeležil ropanja v Rimu. To pa ni pomenilo, da sem bil voljan izgubiti glavo za Hairedina. Zato sem dejal: »Zberite ladjevje, napadite Alžir kot pogumni možje in priborite si ga za sultana! Čas je ugoden in nič ne dvomim, da vam bo sultan z največjim veseljem poslal častne kaftane in gotovo še konjske repe po vrhu.«

Oba sta naenkrat spregovorila: »Ne, ne, to ne pride v poštev. Prebivalci morajo strmoglaviti lastnega vladarja in poklicati Hairedina, da bi postal njihov guverner. Naše sile so prešibke, da bi z naskokom zavzele mesto, še posebej zato, ker so nam za petami sovražna berberska plemena. Vemo, ker smo poskusili.«

Abu el-Kasim je dejal: »Šel boš z menoj v Alžir, kjer si boš pridobil sloves kot zdravnik. Učil se boš tudi v šoli v mošeji in se boš dal obrezati, da bi si pridobil zaupanje svojih učiteljev. Tvoj brat si bo služil kruh kot rokoborec na trgu pri mošeji. Če je tako močan, kakor upamo in mislimo, bo njegova slava kmalu prišla do ušes Selima ben-Hafsa in poklicali ga bodo, da pokaže svojo umetnost pred krvoločnim sultanom. Naposled bo dekle, katere oči so podobne dvema raznobarvnima draguljema, gledala v pesek, vlekla po njem črte s prstom in delala mnogo koristnih in primernih napovedi.«

Nisem mogel verjeti svojim ušesom in sem dejal: »Ali res misliš, ko praviš, da me ne boš ločil od brata, da boš vzel tudi Giulijo in da se mi ne bo treba ločiti od psa?«

Žid Sinan je pokimal in pod vplivom dobrega vina dejal: »To navodilo sem dobil iz svete knjige. Če se nam posreči, te morda čakajo druge naloge, od katerih bo ta videti samo preizkus tvoje zvestobe.«

Posmeljivo sem se zasmejal.

»Te tvoje zadnje besede niso prav nič poživile mojega zanimanja za tvoje načrte, saj me čakajo, če bi bil uspešen, čedalje težke naloge, dokler ne bi klecnil pod njihovo pezo. In kaj veš o moji zvestobi? Kaj naj bi me zadržalo, da ne bi šel naravnost k Selimu ben-Hafsu, brž ko bi prispeli v Alžir, in mu izdal tvoje načrte?«

Sinanovo edino oko je okamenelo, ko je dejal: »Suženj, morda bi si pridobil kratkotrajno srečo, če bi tako ravnal. Toda sreči bi sledila beda, ki bi bila mnogo hujša, zakaj prej ali slej bi te dosegla Hairedinova roka in on bi te živega odrl in spekel na ražnju.«

Toda Abu el-Kasim je dvignil roko in z nasmehom dejal: »Ne razburjaj se, Sinan. Moj posel je, tehtati srca ljudi, in povem ti, da te Mihael hakim ne bo izdal. Ne morem ti povedati, zakaj to vem. Sodim, da niti Mihael tega ne ve.«

Njegovo zaupanje me je ganilo, ker sem se spomnil prejšnjega življenja in vedel, da nista ne on ne kdo drug imela kake dobre razloge, da bi mi zaupala, čeprav so bili moji nameni zmerom iskreni.

»Jaz sem samo suženj,« sem dejal. »Nisem svoboden, da bi ravnal po lastni volji. Toda če mi Abu el-Kasim zaupa, bom skušal postati vreden njegovega zaupanja. Odgovori mi še na eno vprašanje — ali ima suženj pravico imeti v lasti sužnje?« Moje vprašanje ju je zelo presenetilo, toda Žid Sinan je takoj odgovoril: »Seveda ima lahko suženj v lasti sužnje, ko je dosegel častitljiv položaj. Toda takšni sužnji so še vedno last gospodarja.«

To me je močno razveselilo in dejal sem: »Potem se podvržem Alahovi volji in če bi se moja zvestoba končala s smrtjo, je to pač usojeno in ne bom tega z ničimer preprečil. Izkaži se plemenitega in velikodušnega, moj gospodar Sinan, in obljubi mi svojo sužnjo Giulijo, če bi srečno opravil nalogo, o čemer pa hudo dvomim.«

Žid Sinan si je pogladil brado s tenkimi prsti in dejal: »Suženj, kdo si, da barantaš z menoj?«

»Saj nič ne barantam,« sem presenečeno dejal. »Takšna obljuba ne bi povečala moje zvestobe ali moje vneme, da bi ti služil, niti za las. Niti nisem prepričan, da bo tvoja privolitev zame blagoslov. Kljub temu te ponižno rotim — obljubi mi!«

Sinan je žalostno obrnil vinski vrč in dejal: »Lastna velikodušnost me spravlja v jok. Mihael, moj dragi suženj, obljubim ti, da bo tistega dne, ko bo Hairedin zmagoslavno vkorakal skozi odprta vrata Alžira, dekle tvoje in da ti bom izročil svoje pravice do nje v nazvočnosti prič. Naj me hudič požre, če bom prelomil obljubo.«

Čustveno se je razjokal in me objel in tudi Abu el-Kasim me je objel. Nato je Sinan brcnil z nogo v bogato preprogo, zagrabil bakreno kljuko, ki je bila vkovana v marmornato ploščo in jo z velikim naporom dvignil. Ne glede na svoje dostojanstvo je legel na tla, kot je bil dolg in širok, vtaknil roko v luknjo in privlekel na dan nov vrč z vinom. Samo megleno se še spominjam poznejših dogodkov, toda ko sem naslednjega jutra odprl oči, sem ležal s Sinanovo brado v rokah in Abu el-Kasimovimi prsti na nogah v ustih in priznati moram, da mi ni bilo prijetno, ko sem se prebujal.

Po turški kopeli in masaži sem si toliko opomogel in sem bil tako zadovoljen z življenjem, da se mi je že na pol dozdevalo, da so bili dogodki prejšnjega dne samo sanje. Toda po opoldanski molitvi mi je Sinan zaukazal, naj se pripravim na pot.

O mraku nas je Abu el-Kasim peljal k majhni ladji, ki je bila zasidrana v pristanu. Tudi Giulija je prišla, močno zastrta in preveč ohola, da bi spregovorila kako besedico z nami. Kmalu se je ugoden veter uprl v jadra in pluli smo na odprto morje. Tako je Abu el-Kasim odšel z otoka Jerbe prav tako tiho in neopazno, kakor je bil prišel. Strmel sem v temo in se prijel za vrat. Ta se mi je zdel že tanjši kot po navadi in strahoma sem premišljal o nevarnosti, v katere me je kljub vsem mojim dobrim namenom pognala moja nesrečna zvezda.

Odprava na Grönland

Pred dnevi je odpotovala iz Pariza skupina 50 znanstvenikov, ki bodo v mednarodnem okviru sodelovali pri proučevanju ledene odeje na Grönlandiji. Glaciološko odpravo je organiziralo pet dežel — Danska, Avstrija, Švica, Zahodna Nemčija in Francija — z namenom, da bi ugotovila hitrost tajanja grönlandskega ledu. Vodi jo francoski polarni raziskovalec Paul E. Victor.

Znanost se že vrsto let zanima za velike ledene gore, ki pokrivajo večino Grönlandije in se počasi tajajo v skladu s postopnim naraščanjem temperature zemeljskega ozračja, vendar doslej še ni ugotovila tempa in obsega tajanja. Člani francoske odprave se bodo pridružili skupini šestih znanstvenikov, ki so preživeli arktično zimo v oporišču, oddaljenem kakih 900 km od letalske baze Sondrestrom. Francozi nameravajo ostati na Grönlandiji do pozne jeseni, onih šest znanstvenikov pa se bo takoj vrnilo, da bodo uredili zbrane podatke.

22. Preden je Janko doumel ta zares nenavadni odgovor, se je trava zganila. Med dvema stebelcema, tam, kamor je bil odvrgel regratovo stebelce, je zagledal drobno, za dve pedi veliko dekletce. V belo, široko in mehko svileno srajčko je bila oblečena in tudi lase je imela skoraj bele. Sprva je Janko mislil, da narobe vidi, zato si je pomel oči.

23. Ne, deklica je še vedno stala pred njim. Če ne bi bil njen obraz tako strašansko užaljen in zaripel od joka, bi bila punčka gotovo najbolj ljubko bitje, kar jih je Janko poznal. Zato sam ni vedel, kdaj jo je nagovoril: »Kdo pa si?« — »Lahko me kličeš Lučka, čeprav sem samo majhen del lučke.« — »Regratove lučke?« In dekletce mu je prikimalo.

24. »Zakaj pa tako jočeš?« je poizvedoval Janko. O, da le ne bi! Kajti nanj se je vsula prava plohica dekličine jeze: »In ravno ti se upaš še vpraševati! Ti si kriv! Ali veš, da bi ti lahko izpolnila željo, če bi le zbral še malo več sape in me odpihnil? Misliš, da je prijetno obležati v travi, namesto da bi smela pilotirati s teboj? Uh, kar molči!«

Do 30.000 let stare risbe iz davnih obdobij jamske umetnosti

JAMSKE RISBE NA URALU

Po raznih risbah, ki so jih našli zlasti v pirenejskih podzemeljskih jamah, so zgodovinarji nekako določili tri obdobja v razvoju tako imenovanega jamskega slikarstva. Risbe so stare od osem do trideset tisoč let. Odkritja sovjetskega geologa Rjumina v Kapovi jami na jugu Urala pa so zanimiva ne le zaradi risb na stenah, temveč tudi zato, ker dokazujejo, da so tudi drugod in ne le v Pirenejih živeli ljudje, pri katerih se je razvila tako imenovana jamska umetnost.

Kot član biološke odprave, ki je potovala po južnem delu Urala, je Rjumin naletel na široko, 40 m dolgo skalo, ki se je nad vhodom bočila kot neke vrste streha. V prvem delu jame pod to skalo je jezero, v ozadju pa je Rjumin našel vhod v temno votlino.

Na tleh so opazili okamenele sledove zelo velikega medveda. Že po tem so sodili, da bodo v bližini najbrž naleteli tudi na sledove ljudi. Po poševnem rovu so prišli v nizko, suho dvorano. Na gladki steni, ki jo je osvetlila luč enega izmed članov odprave, so zagledali v kamen vrezano podobo lisice. Po prvem presenečenju so iskali dalje. Naleteli so na risbo volka, potem pa so pregledali vsak meter skalnate stene posebej. Blizu teh risb so opazili črtež jamskega medveda. Natančen pregled je pokazal, da je jamski umetnik tudi v tem primeru uporabil rumenkasto glinasto zemljo. Risbo je pokrivala modrikasta, prozorna, steklu podobna plast — priča tisočletnega delovanja jamske rose.

Ročne svetilke so odkrivale vedno nove risbe, ki so se vrstile povsod, tako na tleh kakor na stenah in na stropu. Sodijo, da so nastajale stotine let.

Znanstveniki pravijo, da ni doslej še nobena razstava prikazala toliko risb, ki bi zajemale tako dolgo časovno obdobje.

Razen risb, ki kažejo medveda, lisico in volka, so naleteli tudi na obrise velikanske mačke, še bolj zanimiva pa je risba tigra z zobmi, podobnimi sablji. Ta strašna zver, ki je lahko zlomila hrbtenico prazgodovinskemu mastodontu, je po mnenju znanstvenikov izumrla pred 200.000 leti. Ali je mogoče, da je bil neznani umetnik priča njenega obstoja?

Na nasprotni strani so naleteli na povsem realističen prikaz slona, zraven njega pa so opazili risbo tropske antilope. Kako je prišla predstavnica vroče Afrike v globino uralske podzemeljske jame? V naslednjih dvoranah so odkrili nova obdobja, risbe, ki ponazarjajo hijeno, jelena, divjega konja z dolgo dlako ...

Kot zaračarani so biologi hodili po starodavnih dvoranah prazgodovinske umetnosti, kjer je umetniški navdih človeka iz davnih dni pustil sledove na uralskem skalovju.

Ko je Rjumin sestavil poročilo, so začeli pripravljati arheološko odpravo, ki bo nadalje raziskovala jamo in skušala zbrati nove podatke o življenju in umetnosti davnih prednikov sedanjih ljudi pod Uralom.

Tizianova slika: 44.000 mark

Na javni dražbi v Zahodni Nemčiji so prodali nekaj Tizianovih slik za lepe vsote. Najdražja je bila prodana za 44 tisoč mark. Na dražbi so ugotovili, da kupci močno povprašujejo po umetniških podobah iz prešnjega stoletja.

NOVE VREMENSKE POSTAJE NA ANTARKTIKI

V južnem delu Indijskega oceana so sovjetski polarni raziskovalci uredili na ledeni gori novo začasno vremenoslovno postajo. »Pobeda« je oddaljena okoli 320 kilometrov severovzhodno od polarne postaje »Mirni«. Otok, ki je na njem nova vremenoslovna postaja, je podoben veliki ledeni gori s površino nekaj tisoč kvadratnih kilometrov. Postaja bo delovala približno mesec dni in bo zbirala meteorološke podatke.

Sovjetski raziskovalci nameravajo letos kar najpodrobneje proučiti meteorološke razmere na Antarktiki. V ta namen pripravljajo vrsto začasnih vremenoslovnih postaj, ki bodo obsegale precejšnji del področja ob južnem tečaju. Pri proučevanju »svetovne vremenske kuhinje« — tako na splošno označujejo antarktično področje — bodo s sovjetskimi sodelovali tudi avstralski znanstveniki.

Za dobro voljo

JAPONSKI PREGOVORI

Mravljišče lahko premaga najhujšo kačo.

Nikar ne verjemi mački, ki objokuje miš!

Tudi tisoč milj dolga pot se začne z enim korakom.

Megle ne moreš razgnati s pahljačo.

Lažji ko je človek, globlje se lahko pogrezne.

Ne išči pomoči pri hudiču, pa če si je še tako potreben.

Uščipni se, pa boš videl, kako bi se počutili drugi.

Laž nima nog, pač pa grda krila.

HERBERT ADAMS

PRIČI NA VRTU

»Ali je selitev vredna teh nekaj beličev?« se je zateglo oglasil rjavi.

»Zame je to kar precej,« je rekel modri.

»Dovolite, bom jaz poravnal. Navsezadnje je potovanje z vojnikom vredno mnogo več kot nekaj šilingov.«

»Z dvojnikom v slabšem okviru,« je rekel Flower, potem ko je rjavi poravnal razliko in je sprevodnik odšel. Seveda se je še med vrati ozrl. Očitno tudi on ni mogel skriti presenečenja spričo podobnosti obeh potnikov.

»Mord. mi boste kaj povedali o sebi,« je odgovoril Wantage.

»Vse skupaj najbrž ne bo vredno sedem šilingov in deset penijev,« se je zasmejal Flower. »Po navadi se ne navdušujem za darila, navsezadnje je tretji razred kar dober zame, zlasti če ni četrtega. No, kaj bi radi vedeli?«

»Od česa živite? Kaj delate?«

»Živim od upanja.«

Wantage ga je pogledal postrani. »Ali že dolgo?«

»Odkar sem se vrnil v Anglijo. Zunaj sem bil. Denar sem vložil v ovčjo farmo, ki ni šla. Trda mi je predla, zato sem se vrnil. Tu pa je še slabše.«

»Kaj ste imeli opraviti v kraju, kjer ste skočili v vagon? Saj je bilo v Fordovru, ali ne?«

»Nekdo je oglasil, da išče gojitelja psov. Šel sem tja. Prepozno, najeli so drugega.«

»Smola. Kaj boste zdaj?«

»Bo že kako. Posebno izbirčen ne bom smel biti.«

Wantage je prikimal. To je spoznal v trenutku, ko sta se seznanila. Nekaj časa je molčal, kakor da na tihem preudarja, potem pa je oglasil:

»Vzemiva, da bi izvedel za kako primerno delo. Kam naj bi vam sporočil?«

To pot je moral Flower razmisliti. Nobenega izmed tistih poceni prenočišč bi ne mogel navesti kot svoje stalno bivališče. Dokler je bilo življenje prijaznejše z njim, ni mislil na take reči. Ponosil je najboljšo obleko v upanju, da bo dobil delo, tistih nekaj funtov, ki jih je imel, ko je stopil na kopno, pa je kaj kmalu skopnelo.

»Sporočil bi v Lambeth Bridge 427,« je rekel. Na misel mu je prišla trafika v bližini trenutnega prenočišča. Trafikant je sprejemal nanj naslovljena pisma. »Kaj menite, ali bi se dobilo kakšno delo?«

»Morda bi bilo kaj,« je odgovoril Wantage, potem ko si je zapisal naslov. »Svoje zunanjosti ne smete spreminjati.«

»Ne bom,« je rekel Flower in se od srca zasmejal. »Zdaj vidim, da me zunanjosti ni treba biti sram.«

Wantage je še vedno vrtel zvezek med prsti. »Ali bi bili užaljeni, če bi vam ponudil pet funtov za čas, ko boste čakali, da boste imeli več sreče?«

»Ali na pósodo?«

»Vzemite, kakor vas je volja.« Tudi Wantage se je znal smehljati, vendar je bil njegov nasmeh malce porogljiv. »Ali pa pojmujte ta denar kot neke vrste odkupnino tistega, ki ni verjel v naključje, pa se je zmotil.«

»Še najraje bi ga vzel kot posojilo, čeprav ne vem, kdaj ga bom povrnil.«

»Tudi prav,« je rekel Wantage, potem ko je dal Flowerju denar.

»Hvaležen sem vam, vendar vedite, da ne prosim vbogajme. Kam naj vam pošljem denar? Ne dotaknem se ga, dokler ne bom zares v stiski.«

»Če vam bom pisal, vam bom seveda poslal naslov.«

2. POGLAVJE,

»Zdravo, Jim! Kako je bilo?«

»Zanič. Prišel sem tri ure prepozno.«

»Upam, da so ti vsaj stroške povrnili.«

»Ne. Nekaj sem namignil, pa so rekli, da sem bil dovolj neumen, ko sem kar prišel, ne da bi poprej pisal.«

»Hudič, vsi so enaki! Če dobijo, kar bi radi, se ne menijo za nobeno reč več.«

»Tako so povedali.«

»Jim, ne godi se ti še dovolj slabo. Kako pa z večerjo? Lahko greš z menoj, nič te ne bo stalo.«

»To pa se lepo sliši. Mar si se seznanil z milijonarjevo kuharico?«

»Pojdi, pa boš videl.«

Ko je Jim Flower prišel v Lambeth, je zavil v zakotno ulico, kjer je imel skromno bivališče. V tisti hiši se je bil seznanil z Dickom Calderjem, novinarjem po poklicu. Pa je bil bolj poklic kot resničnost. Pri štiridesetih letih je bil Calder še vedno tak kot pri dvajsetih: nikjer ni imel pravega obstanka. Delo je dobil, obdržal pa ga ni. Neodvisen je hotel biti. Če je imel v žepu kaj cvenka, je bil ves svet njegov. Ko je šilingov zmanjkalo, je Calder spet pokazal nekaj smisla za red. Spretno je znal opisati življenje in ljudi v njem. Tako je včasih prodal kako reč. O sebi je govoril, da študira življenje, vendar v glavnem življenje okoli na pol praznega lonca. Kadar ni imel praznih žepov, je rad hodil v družbo manj srečnih znancev.

Zoran Jerin:

NA TRISUL

Iz dnevnika himalajske odprave

● 27. aprila – Ghes

Nobenega glasu od izvidnice. Ko bi vsaj vedeli, katera pot je boljša, saj se na zemljevide lahko zanesemo le približno. Ne mika nas preveč, da bi lezli onstran Kail Gange, zlasti še, ker je pot po oni strani gotovo daljša. Stane me meče ob pol sedmih iz postelje: »Pojdi gledat Trisul!«

Saj vem, da se lepo vidi, in razumem njegovo jutranje navdušenje, ker ga vsi še niso videli iz take bližine — včeraj popoldne so ga zakrivali oblaki — jaz ga gledam že dva dni in si želim naprej.

Jutranji mimohod krav pripelje v taborišče roje muh, ki jih po šotorih masakriramo s flitom, pri zajtrku pa smo proti njim čisto brez moči. Potem se vsi porazgubimo — zvečer bo šel v dolino tekač in bo vzel našo pošto. Andrej ima ob devetih odprto ordinacijo. Nabere se pisana množica bolnikov in radovednežev; celo vaški poglavar si da izdreti zob. Vse se dogaja sredi taborišča in muh. Bliskajo se klešče v zobeh, Andrej si je zavihal rokave.

Stane: »Pomisli, dohtar je, pa se ti spravi z vso nesnago h kuhinji ...« Prav ima. Postranska ugotovitev: ljubek otročiček pod cipreso ima morje uši!

Popoldne se nadaljuje pisarija, ob štirih pa imamo posvet z vaščani, ki so že bili na pašnikih pod ledenikom Kail, kamor smo namenjeni. Odločno priporočajo nadaljnjo pot po levi strani Kail Gange; krajša je in boljša. Posvetovanje in slednjič ugotovitev: če smo že poslali izvidnico, bi bilo res dobro počakati na sporočilo. Toda izgubljamo čas, zato se odločimo, da bomo čakali le še en dan.

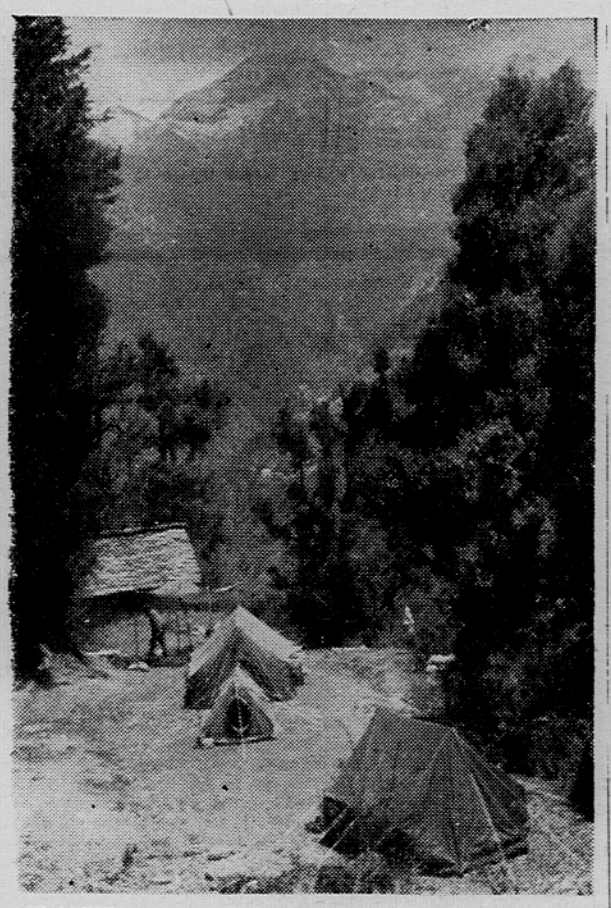
Pred mrakom odhaja tekač s pošto v dolino. V petek bo v Gwaldamu, kjer bo pobral za nas še paradižnik. Fant je očitno bister in si naša naročila vestno zapisuje. Za prihodnjo pot pa bo dobil pomočnika, ker se dva vedno laže prebijeta skozi nevarnosti. Mimogrede bosta nabirala še drva za taborišče. Ko sedimo pri večerji, se luščijo iz teme v odeje zavite postave. Poglavar prireja ples nam na čast.

Daleč iz doline je slišati bobne, ob pol desetih se v luči butanske svetilke zavrtijo prvi plesalci, šolski otroci. Dvignejo oblake prahu, da je slika podobna zboru v Dantejevem peklu. Nato ples, ki neverjetno spominja na »Teškoto« pa spet preprosto kolo brez bobnov, le ob enolični melodiji in prav takem besedilu: »Fant je šel z vozom po cesti, pa se mu je primerila nesreča ...« Nato nastopijo še plesalke, vendar jih zaradi prahu skoraj ne vidimo.

Za slavnostni zaključek smo delili cigarete in sladkarije. Prvi so bili seveda postreženi moški, dekleta so dobila šele na našo izrecno zahtevo dvojno porcijo sladkarij. Poglavar, ki je sedel z vaškim lovcem v prvi vrsti, se nam je ganljivo zahvalil in pozval vaščane: »Naj ne bo nobenega moškega, razen bolnih, ki ne bi bil pojutrišnjem pripravljen na pohod s prijatelji iz daljne dežele tja gor na pašnike Rudikhotija!«

Nato se je razlil čez taborišče molk, ki ga je motilo le Andrejevo smrčanje.

Ob petih me budi Venod in pravi, če bi šel z njim na divje koze. Nak, ne grem ... Sredi noči budijo človeka. Zunaj se junaško odpravljajo vaški lovec, Andrej, Stane in Venod.

IZ ALBUMA HIMALAJSKE ODPRAVE: Naše taborišče v Ghesu (Foto: Z. Jerin)

Diamant z Bornea

V bližini indonezijskega mesta Banjarmasa so izkopali velik diamant, ki je menda vreden 400 tisoč dolarjev. Pred sto leti so našli na tem diamantnem polju 49-karatni diamant, potem pa so iskalci dragih kamnov tako rekoč vsako leto množično prihajali na tisto področje.

Nenavadna zbirka

Mitar Ljubenović, vratar v opatijskem hotelu »Dubrovnik«, ima v zanimivi zbirki 12 tisoč najrazličnejših predmetov, ki jih je zbral v 30 letih, med drugim 900 zavojčkov za britvice, polno omaro lepakov, preciznomehanične in radiotehnične predmete, nalivna peresa, igralne karte in štiri kilograme težko vrečico najrazličnejših gumbov. Med drugim ima tudi vžigalnike, in sicer take na elektriko in na plin, z grbi reklamami in okraski. Nekateri kažejo čas, drugi pa cenijo fotografirajo ali igrajo.

Zakon proti starim vozilom

Francozi so s posebnim zakonom določili »življenjsko dobo« vozil posameznih znamk. Policija je dobila pooblastilo, da sme odstraniti iz prometa vsa motorna vozila, ki so starejša od 25 let.

PRVAK

Na tekmovanju v pogrinjanju miz v Vestfaliji je zmagal 18-letni rudar Hans Müller, ki je nastopil med številnimi gospodinjami. Njegovi zmagi se je najbolj čudila mati, ker fant ni doma baje nikoli pogrinjal mize za kosilo.

PONAREJENI SKALPI

Neki Crane iz Toronta je vložil večino svojih prihrankov v indijanske skalpe, ki jih je kupil v starinarni. Ko je nedavno zaradi denarne stiske ponudil skalpe na dražbi, so strokovnjaki ugotovili, da je vseh 72 lasulj spretno ponaredil neki lasuljar.

KAVBOJ

V Los Angelesu se je hotel Black Hodge obnašati kakor v filmu. S konjem je pridrvel v bar in naročil vhisky s sodo. Občinstvo se je najprej ustrašilo, potem pa je tako vneto ploskalo, da je konj zbezljal, vrgel s sebe jezdeca, s kopiti stolkel klavir in skočil v plesno dvorano, kjer je pomendral nekaj ljudi. S težavo so natakarji umirili konja in ga skupaj s kavbojem izročili policiji.

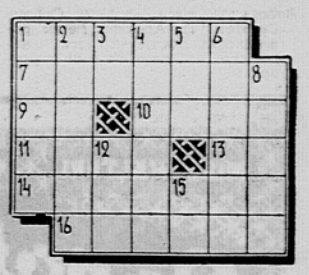
AMERIČANKA

Ameriški statistiki so zbrali nekaj podatkov o povprečni Američanki, ki se poroči pri 23 letih, tehta 60.5 kg, se po dvakrat na mesec sprička z možem, živi pet let dlje kot on, gre 3027-krat v kino in telefonira skupno tri leta in osem mesecev.

LEVO KRILO

Neki severnonemški nogometaš, ki zdaj služi vojaški rok, je pobegnil iz vojašnice, da bi lahko nastopil kot levo krilo v svojem moštvu. V odmoru sta prišla ponj podoficirja in ga odpeljala v vojašnico. Občinstvo je ugovarjalo oslabljeno moštvo pa je izgubilo tekmo.

križanka

VODORAVNO: 1. drugo ime za Formozo; 7. modro cvetoča zdravilna rastlina alpskih pašnikov; 9. tuja in naša črka; 10. novinarska izmišljotina; 11. ime skladatelja Hačaturjana; 13. začetnici sodobnega ruskega skladatelja, ki živi v Ameriki (»Žar ptica«); 14. cepljenje, kalanje; 16. okamenela smola iglavcev.

NAVPIČNO: 1. največja zvezna država ZDA; 2. moško ime; 3. začetnici našega največjega pisatelja; 4. prenos z ene postavke proračuna na drugo; 5. vzdevek Goethejeve matere; 6. narod; 8. predsednik Združene arabske republike; 12. pristanišče v Izraelu; 15. dva različna soglasnika.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. pozdrav, 8. avditor, 9. tirs, 10. na, 11. dota, -g, -m, 14. brst, 16. or, 18. Isar, 20. toikala; 22. Opatija.

OPOZORILO

V nekaterih izvodih nedeljskega DELA pri nagradni zlogovnici zaradi slabega tiska ni mogoče dobro prebrati zlogov na začetku vrst, zato jih tu navajamo: ba - em - ja - le - o - n. Prosimo reševalce, da to upoštevajo.

Delavsko upravljanje v gozdarstvu

Ekonomske enote in obratni delavski sveti

na območju Gozdnega gospodarstva Celje bodo že čez kakšna dva meseca imeli obratne delavske svete — Ekonomska enota, osnovna proizvodna celica — Gozdnim gospodarstvom naj bi zaupali več sredstev iz gozdnega sklada

Gospodarjenje z gozdnim bogastvom sodi nedvomno med zelo pomembne veje narodnega gospodarstva in mu zato tudi gre ustrezna skrb bodisi v obliki načrtnega izkoriščanja, pogozdovanja, varstva in nege ter podobno. — Večino teh nalog dokaj uspešno opravljajo kolektivi gozdnih gospodarstev in sicer v obsežnih gozdovih splošnega ljudskega premoženja. Ko smo se pred kratkim mudili na obisku v enem teh kolektivov — v Gozdnem gospodarstvu Celje, smo imeli priložnost seznaniti se med drugim še z zanimivimi dejstvi, kot so ekonomske enote, problemi delovne sile, priprave za snovanje delavskih svetov po ekonomskih enotah in drugem, o čemer še vse premalo slišimo in pišemo.

Celjsko gozdno gospodarstvo s 530 zaposlenimi (za območje Savinjske doline, južnega Pohorja, Rogaške Slatine in Laškega), obsega 14 tisoč hektarov gozdov SLP. Pet gozdnih obratov v Celju, Slovenskih Konjicah, Jurkloštru, Vitanju in v Rogaški Slatini tvori samostojne ekonomske enote z ustreznim operativnim načrtom, ki izhaja iz okrajnega družbenega načrta. Prav tako sta režijska gradbena skupina ter avtopark z mehanično delavnico samostojni ekonomski enoti. Delitev operativnega načrta gospodarstva na posamezne obrate, seveda z njihovo soglasnostjo, nadalje specificiran načrt stroškov in drugi momenti so nedvomno prispevali, da so se posamezne enote začele vživljati v svojo ekonomsko problematiko. Če je prej bilo vseeno, kdo, oziroma točneje, kateri gozdni obrat je dosegel večji uspeh, sedaj to ni več. Pri delitvi dela ustvarjenega dohodka prej ni bilo dovolj objektivnosti, vtem ko sedaj ekonomski uspeh in prihranek na stroških v posamezni ekonomski enoti daje dovolj objektivno sliko, kdo več prispeva in kdo mora za to tudi več prejeti. Žal seveda v minulem letu zaradi tesne finančne realizacije vsi ti činitelji niso mogli dovolj učinkovito nastopiti. Razumljivo, gozdno gospodarstvo ima strogo začrtan obseg proizvodnje, les morajo prodajati po evidentiranih cenah predvsem na svojem območju, omejena pa je tudi participacija iz gozdnega sklada, tako da je s tem tudi obseg dohodka bolj ali manj vezan. Gospodarstvo pač ne more dovolj svobodno razvijati svoje dejavnosti in s tem povečevati tudi dohodka.

Če se ponovno vrnemo k ekonomskim enotam, moramo omeniti, da so kolektivi po enotah redno seznanjeni s finančnim stanjem obrata, za kar skrbi direkcija. Vsako tromesečje posebej obravnava vsaka enota tromesečni obračun in dá tudi svoje pripombe delavskemu svetu podjetja. Posamezni obrati — ekonomske enote imajo le pomožno knjigovodstvo.

V gozdarski proizvodnji se med drugim srečujejo tudi z nizom problemov, kot je na primer uvajanje mehanizacije, odpiranje še neizkoriščenih gozdov ipd. S časom bo slišati zmeraj manj odmevanja sekir in monotonega petja ročnih žag, ker bodo le te zamenjali stroji. Z žičnicami bo moč povsod tja, kjer bi gradnja gozdnih cest terjala prevelike investicije. Za delno rešitev tega namerava Gozdno gospodarstvo Celje najeti 130 milijonov dinarjev investicijskega posojila. K temu sili ne nazadnje tudi pomanjkanje gozdnih delavcev. Povprečna starost delavca Gozdnega gospodarstva Celje je 42 let. Mladih ljudi pride v gozdove zelo malo in če, tedaj le začasno, dokler si ne poiščejo dela v industrije. Ostalejo le stari.

Kajpada bodo ti in podobni problemi slej ko prej neštetokrat na dnevnih redih bodočih obratnih delavskih svetov, ki jih bodo čez kakšna dva meseca ustanovili v vseh ekonomskih enotah Gozdnega gospodarstva. Za novo obliko delavskega upravljanja je med delavci v vseh obratih veliko zanimanja. In njihove pristojnosti, naloge...? Vsekakor je vnaprej težko natančneje razčleniti, zato le nekaj okvirnih zamisli.

Obratni delavski sveti po ekonomskih enotah, kot so si jih zamislili v Gozdnem gospodarstvu Celje, naj bi obravnavali dnevne, tekoče probleme, neposredneje bi skrbeli za pravilnejšo individualno stimulacijo iz deleža čistega dohodka, prav tako pa bo obratnim delavskim svetom na voljo del sredstev iz sklada za prosto razpolaganje. Ta sredstva naj bi pač porabili po svojem prevdarku za tiste potrebe, ki so najbolj nujne v kraju, kjer kolektiv ustvarja in živi.

Spričo dinamike razvoja družbeno ekonomskih odnosov je neposredno uveljavljanje demokratičnih pravic in njihovo širjenje tudi v slednji, še tako odmaknjen gozdni obrat, logično in nujno. Ob taki rasti naj bi gozdarskim kolektivom sprostili v mejah zakonitih predpisov tudi več finančnih sredstev.

F. Krivec

Izvolili so nov delavski svet

Maribor, 18. maja. V Tovarni železniških vozil »Boris Kidrič« v Mariboru so danes izvolili izmed 103 kandidatov 70-članski delavski svet, ki se bo moral takoj po začetku svoje mandatne dobe ukvarjati z razširitvijo podjetja. Sindikalna podružnica je razpisala tekmovanje med posameznimi volišči v volilni udeležbi, okrasitvi volišč in v pravočasnem poročanju.

V koprski tovorni luki — Kjer stoji traktor, je sedaj konec operativne obale. Do letošnjega Dneva republike bo podaljšana (v isti smeri) za 140 m, tako da bosta ob njej lahko obenem pristajali 2 veliki čezoceanski ladji (do 12.000 BRT). Morski bazen, ki ostane desno od sedanje obale, bodo zasuli. — (Foto: Darko Likar).

NADALJNJIH 140 M OPERATIVNE TOVORNE OBALE V KOPRU

Še letos druga vez

V prvih štirih mesecih in pol je doseglo koprsko pristanišče lanski promet — Letna skupščina Združenja pomorskih pristanišč letos v Portorožu

Pred nekaj dnevi so se Koprčani radovedno spraševali, čemu neki bo služil veliki leseni plot, s katerim so delavci oddelili velik del ploščadi v stari koprski potniško-tovorni luki. Čas je, da njim in drugim bralcem našega »Dela« povemo, da pripravlja podjetje »Gradis« za tem plotom betonarno, v kateri bodo njegovi delavci izdelovali 100 ton (5 m x 3,20 m x 2,40 m) težke betonske bloke, ki jih bodo potrebovali pri gradnji nadaljnjih 140 m operativne tovorne obale. Gradnja je izlicitirana, pogodba je sklenjena, rok dograditve je določen (29. november 1960) in financiranje je tudi urejeno. S tem se bo nova koprska tovorna luka povečala tako, da bosta ob njeni operativni obali lahko obenem pristajali dve veliki čezoceanski ladji, skratka koprska luka bo dobila, kot pravimo, še drugo vez.

Gradnja bo nekoliko drugačna, kot je bila predlanskim pri prvih 135 m operativne obale. Tedaj so pravokotno na obalo zgradili najprej nosilne stebre, nato pa so čeznje položili prečne nosilce in zabetonirali ploščad. Tokrat bodo istočasno betonirali v podaljšku sedanje obale pod vodo nosilne temelje in že omenjene betonske bloke, nakar bodo te položili na temelje ob pomoči že starega koprskega znanca — plovnega žerjava »Velega Jožeta«. Tudi z njim je pogodba že sklenjena in pride na to delo v Koper proti koncu avgusta. — Vsega skupaj bo potrebnih 180 blokov. Na dan jih bodo izdelali po dva, polaganje pa bo šlo hitreje od rok: dnevno jih bodo položili vsaj pet.

K delom, ki jih je prevzel »Gradis«, spada še kamniti zasip na notranji strani nove obale, tako da bo znašal skupni obseg del (betonskih blokov in zasipa) okrog 27.000 kub. metrov. Morski bazen, ki ostane po teh delih v smeri do sedanjega kopnega, bo zasipal investitor sam, t. j. podjetje »Pristanišča - Koper«. Omenimo naj le še to, da je izkop morskega dna ob črti podaljšane obale letos že opravil drugi dobri koprski znanec, namreč sesalni bager »Peter Klepec«.

Druga vesela novica je ta, da je podjetje »Pristanišča - Koper« do sredine tega meseca opravilo blagovni promet, ki je celo nekoliko večji od vsega lanskoletnega prometa. Letošnjih prvih 4,5 mesecev je torej enakih vsakemu lanskemu letu. Glede na letošnji plan pa predstavlja ta promet skoraj 60 odstotkov. Torej ni nobene bojazni, da letošnjega plana ne bi bilo mogoče izpolniti in to je bilo primerno poudarjeno tudi na nedavni seji občinskega zbora proizvajalcev, ki je razpravljal o izpolnjevanju letošnjega družbenega plana koprske komune v prvem četrtletju.

Za konec naj omenimo še to, da bo letna skupščina Združenja pomorskih luk Jugoslavije letos meseca junija v Portorožu. To bo velik dogodek za našo obalo in potrjuje pomen in ugled, ki si ga je pridobila v kratkem času v našem pomorskem prometu. Dve leti nazaj je bila koprska luka po blagovnem prometu na 10. mestu v državi, lani je že zasedla 8. mesto, letos pa se ji obeta že šesto ali vsaj sedmo mesto.

F. M.

Žirovske perspektive

Žirovska občina — šteje vsega 3.600 prebivalcev — je menda najmanjša v Sloveniji. Žirovci pravijo, da jim je komuna potrebna, ker so stisnjeni med hribe, predaleč od ostalih središč. Najtrdnejši materialni temelj predstavlja »Alpina«, iz majhnih podjetij pa raste nova industrija, ki daje slutiti razveseljive žirovske perspektive.

Nisem poklican, da bi razglabljal o perspektivah Žirov s stališča, ali ima občina pogoje za nadaljnji obstoj ali ne. Namen tega sestavka je, razgrniti pred bralce prizadevanja Žirovcev za hitrejši, vsestranski napredek. »Alpina« ni več osamljena. Pridružila so se ji nekatera druga podjetja, ki zaenkrat resda še ne nosijo imena industrije, postajajo pa iz dneva v dan pomembnejša.

Mizarstvo zaposluje komaj 38 delavcev, čez leto, dve pa bo kolektiv štel že okrog 100 ljudi. Povečanje zaposlenih bo omogočil prehod na serijsko proizvodnjo. — Podjetje »Kladivar«, ki ima zdaj samo 12 delavcev, bo čez pol leta, ko bo začelo izdelovati šestila za tovarno »Niko« v Železnikih, zaposlevalo že 50 ljudi. Nova opekarna, zgrajena lani, bo omogočila gradbenemu podjetju podvojitev števila zaposlenih. Nedolgo tega ustanovljeno obrtno podjetje »Trakotkalnica« zaposluje za začetek samo 9 ljudi, čez nekaj let pa bo prišlo na 50 zaposlenih. Tudi obrat ljubljanskega podjetja »Modna oblačila« bo do konca leta toliko razširil svojo dejavnost, da bo lahko povečal število zaposlenih od sedanjih 65 na 100.

Žirovski primer kaže, da tudi iz malega nekaj nastane. Če bi se Žirovci zanašali samo na velike industrijske objekte, bi najbrž še dolgo čakali, medtem bi jim pa ušle možnosti za ustanavljanje ali pa razširitev manjših obratov. Konec leta bo v žirovski občini prišlo na prebivalca že nad 170.000 din narodnega dohodka, deloma zaradi začete mehanizacije »Alpine«, deloma pa zaradi razširjene dejavnosti ostalih podjetij.

V Žireh je zadnje čase bolj razgibano kulturno-prosvetno življenje, ker imajo zanj tudi večje možnosti, kot so jih imeli prej. Prvega maja so izročili namenu novo dvorano, brčas najlepšo v kranjskem okraju. Nad dvorano so uredili klubske prostore, ki bodo, če bo v njih organizirano bogato, koristno življenje, pritegnili ljudi, zlasti mladino iz zakajenih gostiln. Doslej pa se zaradi pomanjkanja prostorov človek ni imel kam dati in mu je bila gostilna zatočišče, kjer je našel nekaj bornega razvedrila.

Tovarna »Alpina« dograjuje stanovanjski blok, zgradila pa bo še enega. Tudi občinski ljudski odbor namerava zgraditi stanovanjsko hišo, ker se zaveda, da bo dobil tako potrebne kadre le, če jim bo lahko nudil primerne pogoje za življenje.

Stanovanjska graditev pomeni letos prelomnico. Usmerjenost v gradnjo samo malih stanovanjskih hišic se je naposled umaknila spoznanju, da bi Žiri pri taki gradnji postajale vedno bolj in bolj razvlečena vas, v kateri tudi pri večjem narodnem dohodku nikoli ne bi bilo dovolj sredstev za ceste, elektriko, kanalizacijo, vodovod in druge potrebe, ki jih ima vsako delavsko naselje. Prihodnost Žirov mora biti sodobno naselje, kjer bo zaradi strnjenosti laže reševati komunalne in druge probleme.

F. Šetinc

Žirovski motiv (Foto: F. Šetinc)

Rak na želodcu med najhujšimi problemi zdravstvene službe

V zadnjem času umre v Sloveniji letno nad pet sto oseb za rakom na želodcu, izmed katerih je vsaka tretja mlajša kot 60 let. Pravtako, kot raste pogostnost nekaterih drugih oblik raka, posebno hitro rak na pljučih, opažamo pri želodčnem raku sicer bolj počasno, vendar vztrajno povečevanje števila obolenj.

Slovenija je po smrtnosti te bolezni nekako v sredini med Japonsko, kjer je želodčnega raka največ, in ZDA, kjer ga je najmanj. Značilno je, da je bolj pogost v deželah, ki so bolj oddaljene od ekvatorja.

O vzrokih nastanka te bolezni ne vemo nič. Znano je, da je bolj pogosta med osebami s hudo malokrvnostjo in pri osebah s pomanjkanjem želodčne kisline. Vemo tudi, da se nagnjenje k tej bolezni do neke mere podeduje. Mnogo so pisali o slabem vplivu zelo pregrete masti, čezmernega uživanja močnih alkoholnih pijač, uporabi tekočega parafina kot odvajalnega sredstva in o kajenju. Vendar vseh teh hipotez še niso dokazali.

V svetovni epidemiološki sliki želodčnega raka pa je v zadnjih desetletjih nastala velika sprememba, ki pa se je pokazala v izraziti obliki predvsem v ZDA. Želodčni rak, ki ga je bilo pred tridesetimi leti tam še prav toliko kot v Angliji, se je v zadnjih letih glede števila takih bolnikov zmanjšal za več kot polovico. Še več, te bolezni je tem manj, čimboljše ekonomske pogoje imajo osebe, ki jih opazujemo. Tako je v ZDA polovico večja smrtnost med črnci kot med belci; med belci pa najnižja ravno med osebami z zelo visokim življenjskim standardom.

Izmed vseh teorij, ki poskušajo razjasniti vzroke te bolezni, bo verjetno še najbolj držala tista, ki govori o odločilni vlogi prehrane. Seveda pri tem ne mislijo na direktni škodljivi vpliv določenih jedil, pač pa na celotno škodljivo delovanje hrane slabe kvalitete, ki znižuje obrambne sile organizma.

V ZDA, kjer je umrljivost za rakom na želodcu najnižja in še nadalje hitro upada, so se izvršile v zadnjih desetletjih občutne spremembe v prehrani prebivalstva. Zelo je narastla poraba pomaranč, ki so v jedilnikih bogatih družin že izpodrinile jabolka in drugo sadje. Zelje in podobno zelenjavo slabe kvalitete je izpodrinila solata, povečala se je poraba paradižnikovega soka in drugih visokokvalitetnih rastlinskih sokov. Čedalje več uživajo govedine in mleka, vedno manj pa krompirja in kruha. To pomeni, da prav tistih jedil ne jedo več, od katerih živi v marsikateri drugi državi večina prebivalstva. Nihče ne trdi, da je znižanje umrljivosti za rakom na želodcu posledica izboljšanja prehrane, vendar so raziskovalci posvetili vso potrebno pozornost analizi prehrane v najrazličnejših delih sveta in njeni zvezi z rakom na želodcu.

V Sloveniji so razlike med prizadetostjo posameznih področij. Prednjači hriboviti del Prekmurja, Goričko, kjer je te bolezni največ, nato slede gorata področja alpskega dela Slovenije, deli Pohorja in Posavja, nato ravninski kraji in končno kraški predeli, kjer je raka na želodcu najmanj. O vzrokih tega pojava ne vemo še mnogo, vendar bodo analize pojavljanja te bolezni v zvezi s prehrano prebivalstva, v primerjavi s podobnimi analizami drugod po svetu, verjetno nakazale pot za nadaljnja raziskovanja in privedle do izdelave uspešnih preventivnih ukrepov.

Dr. J. K.

III. MEDNARODNI LESNI SEJEM V LJUBLJANI

V znamenju sodobnega pohištva

LJUBLJANA, 18. aprila. Na Gospodarskem razstavišču se mrzlično pripravljajo na III. mednarodni lesni sejem, ki bo letos podal širok prerez čez vso jugoslovansko lesno industrijsko proizvodnjo, zlasti tudi pohištveno, razen tega pa bo prikazal ob znatni udeležbi inozemskih razstavljavcev najsodobnejšo strojno opremo za lesno industrijo.

Vsega bo na sejmu razstavljajo 186 podjetij, ki so zasedli prav ves razpoložljivi prostor. Zastopane so vse republike. Tako bo med 149 domačimi razstavljalci 63 iz Srbije, 41 iz Slovenije, 34 iz Hrvatske, ostali pa iz Bosne in Hercegovine, Makedonije in Črne gore. Med 37 inozemskimi razstavljavci jih bo 22 iz Zahodne Nemčije, 5 iz Italije in 3 iz Anglije.

Za večino obiskovalcev bo seveda najprivlačnejša razstava pohištva in stanovanjske opreme, tembolj, ker bo na sejmu razstavljenih 16 prototipov sodobnega pohištva, izdelanih po načrtih, ki jih je pred meseci nagradila petčlanska mednarodna žirija v okviru prvega natečaja za sodobno jugoslovansko pohištvo. Ta žirija je ocenila nad sto predloženih načrtov in med njimi nagradila omenjenih šestnajst. Tako bo letošnji sejem pomemben korak k preorientaciji naše pohištvene industrije, da se bo v večji meri lotila proizvodnje sodobnega praktičnega, cenenega, pa vendar visokokvalitetnega pohištva, ki ustreza sodobnim zahtevam potrošnika in je hkrati v skladu s sodobno stanovanjsko graditvijo. Doslej se sodobno pohištvo ni moglo uveljaviti, ker je bilo zaradi izdelave na obrtniški način dražje. Bistveno pa se bo lahko pocenilo, če ga bo industrija začela izdelovati serijsko. Zato bodo razstavljavci prototipov nagrajenega pohištva sprejemali na sejmu naročila, in sicer po določeni nizki ceni, ki pa bo veljala pogojno, če bodo naročila dosegla določeno število, ki pride v poštev za serijsko proizvodnjo. Na sejmu bodo imeli potrošniki tudi možnost neposredno kupiti drobne lesne galanterijske predmete, kakor so ležalni stoli, likalne mize, sušilna stojala, obešalniki in razni leseni gospodinjski predmeti.

V sejemskih dneh se bodo zbrali v Ljubljani predstavniki lesne industrije iz vse države. Dan po otvoritvi bo v Festivalni dvorani letna skupščina Združenja lesne ndustrije Jugoslavije, med sejmom pa bo imelo v Ljubljani svojo skupščino tudi Poslovno združenje lesne industrije Srbije. Sklicana bodo tudi razna posvetovanja o problematiki lesno predelovalne industrje s posebnim ozirom na mehanizacije.

fs

Izvoz izdelkov strojne industrije

Beograd, 18. maja (Tanjug) V prvem četrtletju letos je bil plan izvoza izdelkov strojne industrije presežen za 33 %. Njegova vrednost je znašala v tem obdobju 2,4 milijarde deviznih dinarjev.

Ali poznate svoje pravice in dolžnosti

Turistične takse niso dolžni plačevati lastniki letnih hišic v turističnih krajih

Na podlagi uredbe o pravici ljudskih odborov, da lahko predpisujejo občinske takse, je občinski ljudski odbor v nekem turističnem kraju s svojim odlokom predpisal, da morajo plačevati turistično takso tudi lastniki počitniških hišic in njihove družine. Veliko ljudi si je namreč postavilo v turističnih krajih svoje počitniške hišice, ki jim služijo za oddih med dopustom, ob nedeljah in ob podobnih prilikah. Ljudski odbor jih je zato smatral za osebe, ki kot turisti ali potniki samo začasno bivajo v teh turističnih krajih. Izdal jim je odločbe, na podlagi katerih so dolžni plačati turistično takso zase in za člane svoje družine za 30 dni bivanja letno v počitniški hišici. Plačila takse za nad 30 dni pa po veljavnih predpisih ni mogoče predpisati. Zoper tako odločitev občinskega ljudskega odbora so se prizadeti pritožili na tajništvo za finance pristojnega okrajnega ljudskega odbora, ki pa je njihove pritožbe zavrnilo.

V upravnem sporu je Vrhovno sodišče LRS ugodilo tožbam lastnikov letnih hišic in odpravilo izpodbijane odločbe. Res ni v nobenem predpisu predvidena oprostitev plačila turistične takse za lastnike zgradb v turističnih krajih, če tu prebivajo le začasno. Dejstvo pa je, da plačujejo za to nepremično premoženje ustrezni davek in so zaradi tega izenačeni s stalnimi prebivalci v teh krajih, čeprav v letnih hišicah ne prebivajo stalno. Po pravilniku o prijavljanju stalnega in začasnega bivališča lastniki letnih hišic in njihovi svojci tudi niso dolžni prijavljati začasnega prebivališča. Zaradi tega po mnenju senata za upravne spore Vrhovnega sodišča LRS ni mogoče šteti lastnika letne hišice za turista, pa čeprav prebiva v tej hišici letno le okoli 30 dni.

Glede na to, da so pri upravnih sporih upravni organi vezani na sodbe pristojnega vrhovnega sodišča, bo moral ljudski odbor upoštevati odločitev sodišča in izdati novo ustrezno odločbo.

Zadnji dan v Parizu

Včeraj so bili v francoskem glavnem mestu na vrsti poslednji stiki in poslovilni obiski pred odhodom Hruščeva, Eisenhowerja in Macmillana

PARIZ, 18. maja. (Tanjug). Po burnem začetku s preliminarnimi razgovori v ponedeljek in včerajšnjem dnevu, ki je bil določen za »razmišljanje« in iskanje morebitnega izhoda, so bili danes na vrsti poslednji stiki in poslovilni obiski, ki hkrati pomenijo tudi konec konference na najvišji ravni. Tako se je konferenca, kakor poudarjajo številni komentatorji, končala, še preden se je dejansko začela.

Današnji stiki in obiski so bili le še formalni. Sovjetski premier Hruščev je danes dopoldne obiskal britanskega ministrskega predsednika Macmillana. Z njim sta bila obrambni minister maršal Malinovski in zunanji minister Gromiko. Hruščev je Macmillana obiskal v britanskem veleposlaništvu. Potem je bil sovjetski premier tudi pri predsedniku francoske republike de Gaullu. Sestanek je bil v delovnem kabinetu francoskega predsednika in mu je razen Malinovskega in Gromika prisostvoval še sovjetski veleposlanik v Parizu Vinogradov.

Kakor se je zvedelo, bo Hruščev jutri dopoldne odpotoval iz Pariza in se bo na poti v Moskvo ustavil v Berlinu.

Predsednik Eisenhower je danes kosil pri francoskem predsedniku de Gaullu. Na kosilu v Elizejski palači so bili francoski premier Michel Debré, zunanja ministra Herter in Couve de Murville, ameriški obrambni minister Gates in drugi.

V Elizejski palači so se ob 17. uri sestali Eisenhower, de Gaulle in Macmillan. To je bil zadnji sestanek treh zahodnih državnikov. Eisenhower in Macmillan bosta jutri odpotovala iz Pariza. Eisenhower bo odpotoval v Lizbono in bo prispel v Washington v petek.

Trije zahodni zunanji ministri Herter, Lloyd in Couve de Murville so se sestali sinoči, danes dopoldne in popoldne. Jutri dopoldne se bodo udeležili izrednega sestanka stalnega sveta Atlantske zveze, na katerem bodo poročali o zadnjih dogodkih v zvezi s pariško konferenco. Na sinočnjem sestanku so se sporazumeli, da se mora ženevska konferenca o opustitvi atomskih poskusov nadaljevati ne glede na neuspeh predsedniške konference. Francoski predstavnik za tisk je novinarjem izjavil, da so trije ministri na dopoldanskem sestanku razpravljali o možnosti, da bi Sovjetska zveza sklenila ločeno mirovno pogodbo z Vzhodno Nemčijo. Predvsem pa so razpravljali o jutrišnjem sestanku sveta Atlantske zveze. Couve de Murville se je po današnjem ministrskem sestanku sestal z zahodnonemškim zunanjim ministrom von Brentanom.

Sprejem pri Aleksandru Rankoviću

Beograd, 18. maja. (Tanjug). Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta in predsednik Zvezne komisije za jedersko energijo Aleksander Ranković je sprejel generalnega sekretarja Nacionalnega komiteja za jedrske raziskave Italije prof. ing. Felice Ipolita, ki vodi prvo uradno delegacijo tega komiteja, ki se mudi v naši deželi

Nova država v Afriki

Port Lemi, (Čad), 18. maja. (Reuter). — Predsedniki vlad Konga, Centralne afriške republike in Čada so sinoči objavili, da bodo ustanovili novo afriško državo, Ekvatorialno unijo.

Republika Gabon se ni hotela pridružiti novi uniji. Ekvatorialna unija in Gabon bosta konec junija zahtevali popolno neodvisnost v okviru Francoske skupnosti kot dve posebni državi.

Izjave politikov v svetu

Pariški dogodki silno odmevajo po vsem svetu — Številni državniki in politiki izražajo svoje mnenje o neuspehu konference na vrhu

NEW YORK, 18. maja. (Reuter). Po neuspehu pariške konference pričakujejo v OZN, da bi Sovjetska zveza in ZDA lahko kaj ukrenile. Tako sodijo glede na nedavno izjavo ministrskega predsednika Hruščeva, da bo Sovjetska zveza pri Varnostnem svetu sprožila vprašanje incidenta z ameriškim letalom U-2. Kar zadeva morebitne ameriške ukrepe, omenjajo pri tem načrt predsednika Eisenhowerja o »odprtem nebu«, vštevši predlog o ustanovitvi enote OZN za varstvo pred nenadnim napadom.

Tukajšnji krogi sodijo, da ne kaže, da bi Varnostni svet sprejel bodisi sovjetsko ali pa ameriško zahtevo. ZDA se bodo uprle sovjetskemu predlogu, medtem ko menijo, da bo Sovjetska zveza, če bo potrebno, stavila veto k ameriškemu predlogu o »odprtem nebu«.

Voditelj ameriške Demokratske stranke Adlai Stevenson je izjavil, da je neuspeh predsedniške konference resen dogodek, ki močno vznemirja ves svet. Dejal je: »Vsi, ki menijo, da je treba neutrudno težiti za mirom v tem atomskem stoletju, se morajo združiti da bi našli pot k zboljšanju položaja in odnosov.«

Generalni sekretar italijanske Socialistične stranke Pietro Nenni je menil, da bi bilo napačno misliti, da je neuspeh konference v Parizu povzročil izključno incident s sestreljenim ameriškim letalom. Nenni pravi v izjavi, ki jo objavlja »Avanti«, da je pariška konferenca doživela neuspeh tudi zaradi nepopustljivega stališča zahodnih držav glede Berlina. Prav tako pravi, da bi bila zelo nevarna vsaka enostranska pobuda Sovjetske zveze o nemškem vprašanju, ki bi prizadela koristi drugih.

Danski zunanji minister Krag je izjavil, da sta danska vlada in ljudstvo z največjim obžalovanjem sprejela vesti o neuspehu pariške konference. Rekel je, da je podoba, da so bili meseci pogajanj in priprav zaman in da so se pričakovanja narodov izjalovila. Izrazil je željo Danske, da bi bili čimprej obnovljeni prekinjeni stiki med Vzhodom in Zahodom.

Norveški zunanji minister Lange je odpovedal svoj obisk v Moskvi, napovedan za konec tega meseca. Po vesteh poučenih krogov je ta sklep posledica novega položaja v zvezi z neuspehom pariške konference.

Kanadski delegat na paritetni konferenci o razorožitvi v Ženevi general Burns je danes izjavil, da možnosti za nadaljevanje razgovorov na razorožitveni konferenci zdaj niso zelo velike. (Paritetna konferenca desetih držav o razorožitvi v Ženevi je prekinila delo 29. aprila zaradi predsedniške konference in bi se morala nadaljevati 7. junija).

Kakor poročajo iz Bonna, se je zahodnonemška vlada danes dopoldne sestala na redni seji, na kateri so v glavnem razpravljali o položaju po prekinitvi predsedniške konference. Govor kanclerja Adenauerja je slonel na obširnem pismenem poročilu zunanjega ministra von Brentana iz Pariza. Prvo uradno reagiranje vlade pričakujejo danes popoldne, ko bo državni sekretar von Eckart, eden zahodnonemških opazovalcev na pariški konferenci, govoril domačim in tujim novinarjem. Pričakujejo, da bo nocoj po radiu in televiziji govoril tudi kancler Adenauer. Zunanji minister pa je zaenkrat ostal v Parizu, kjer bo skušal danes s tremi zahodnimi zunanjimi ministri izmenjati gledišča o nastalem položaju.

Novozelandski ministrski predsednik Walter Nash, ki se je v Londonu udeležil konference ministrskih predsednikov Commonwealtha, je danes na londonskem letališču izjavil, da je vzlic »nerazumljivi« prekinitvi predsedniške konference še vedno prepričan, da bo prišlo do te konference. Po njegovem mnenju mora priti do konference na najvišji ravni, če »prenehamo govoriti slabe stvari drug o drugem«. Dejal je: »Tedaj bomo lahko začeli urejati berlinsko in nemško vprašanje.« Izrazil je prepričanje, da bo v naslednjih letih dosežena razorožitev. Kar zadeva incident z ameriškim letalom »U-2«, je menil, da tiči za neuspehom pariške konference globlji vzrok, kot pa je ta incident.

Vršilec dolžnosti indonezijskega zunanjega ministra Leimena je izrazil obžalovanje zaradi prekinitve v Parizu. Dejal je, da bi morali biti prihodnji sestanki vodilnih državnikov Vzhoda in Zahoda pod okriljem OZN. Zaradi neuspeha v Parizu ni hotel obsoditi nobene strani, poudaril je, da si je treba nadalje prizadevati, da bi dosegli razumevanje med velesilami zaradi ohranitve miru na svetu.

Pomočnik madžarskega zunanjega ministra Janos Peter je v članku, ki ga objavlja glasilo Socialistične delavske partije Madžarske »Nepszabadsag«, izrazil prepričanje, »da dela Hruščev v korist miru in vsega človeštva.« Janos Peter pozdravlja »pogumna dejanja Hruščeva, ki razkrinkava in obsoja provokativne namere ZDA«.

Kitajska agencija Hsinhua objavlja izjave raznih kitajskih voditeljev, ki so podprli stališče sovjetskega ministrskega predsednika Hruščeva. Razen tega so ostro obsodili ameriški imperializem. Predsednik Vsekitajske sindikalne federacije Liu Ning Ji je med drugim dejal, da se bosta kitajsko in sovjetsko ljudstvo »še bolj združila in nadaljevala boj do konca proti ameriškemu imperializmu, za svetovni mir.« Predsednik Kitajskega komiteja za mir Ku Mo Džo je dejal, da »ameriški imperializem nikakor noče ohranitve miru«

V Moskvi je na skupni seji Akademije znanosti ZSSR govoril njen predsednik Nesmejanov, ki je med drugim dejal, da sovjetski znanstveniki izražajo »najgloblje nezadovoljstvo zaradi provokatorske dejavnosti ZDA, ki ni usmerjena v podžiganje hladne, ampak vroče vojne'«. Sovjetski znanstveniki izražajo v pozivu znanstvenikom sveta prepričanje, da znanstveniki sveta, tudi ameriški, ne morejo ostati ravnodušni spričo nevarnih akcij militaristov in da bodo združili svoje napore ter »ukrotili vojne blazneže«.

V sovjetskih podjetjih nadalje prirejajo zborovanja, na katerih podpirajo stališče ministrskega predsednika Hruščeva (Ta zborovanja so se začela eno uro po govoru Hruščeva v ponedeljek. Op. ur.)

TISKOVNA KONFERENCA SOVJETSKEGA PREMIERA

Hruščev pred novinarji

»Obtožujejo nas,« je dejal Hruščev, »da smo povzročili neuspeh konference, ker se je nismo hoteli udeležiti, čeprav je krivda na ameriškem ravnanju« — Sovjetski premier je izjavil , da namerava ZSSR skleniti mirovno pogodbo z Vzhodno Nemčijo in da bo sam določil datum sklenitve

PARIZ, 18. maja. (AFP). Sovjetski ministrski predsednik Hruščev je danes na sestanku z novinarji v palači Chaillot, na kateri je najprej prebral kratko, vnaprej pripravljeno izjavo, dejal, da bi se voditelji štirih držav lahko ponovno sestali v šestih do osmih mesecih, »ko bodo zahodne države ustvarile neogibne pogoje«. Pripomnil je: »Ta trenutek je lahko blizu.« Na tiskovni konferenci so bili tudi obrambni minister maršal Malinovski, zunanji minister Gromiko in sovjetski veleposlanik v Parizu Vinogradov.

Sovjetski ministrski predsednik je izjavil: »Ponavljamo, da je Sovjetska zveza za miroljubno koeksistenco, za razgovore in za sporazume, sprejemljive za ves svet. Mi smo tako delali in radi bi verjeli, da bodo tudi druge države delale v tem smislu.«

»Obtožujejo nas, da smo povzročili neuspeh konference vodilnih predstavnikov s tem, da se je nismo hoteli udeležiti.« je dejal Hruščev, »čeprav je krivda na ameriškem ravnanju.«

»Še vedno nismo prepričani, da se ameriški vohunski poleti ne bodo ponovili. Herterjeva izjava z dne 11. maja je bila arogantna. Eisenhower naj bi jo drugega dne potrdil. Toda predsednik ZDA potrjuje, da so vohunski poleti ustavljeni in da jih ne bodo obnovili. Ta zadnja izjava predsednika Eisenhowerja je morda lahko zadovoljila hlapce imperializma. Ko je predsednik Eisenhower 16. maja izjavil, da agresivnih poletov ne bodo obnovili, dokler bo on opravljal svoje predsedniške funkcije, to ne pomeni, da so se dokončno odrekli poletom, marveč samo da bi bili začasno ustavljeni do januarja 1961. Mednarodni odnosi ne morejo sloneti na trajanju predsedniškega mandata.«

Sovjetski ministrski predsednik je tudi izrazil zahvalo predsedniku de Gaullu za vlogo, ki jo je odigral in za njegova prizadevanja, da bi se konferenca na najvišji ravni začela tako, kakor je bilo v načrtu. »Ko sem se danes sestal z njim, da bi se pozdravila,« je pripomnil Hruščev, »sva se strinjala, da bova nadaljevala prizadevanja za razvijanje odnosov in za ublažitev napetosti.«

Potem ko je izrazil zahvalo predsedniku de Gaullu, se je premier Hruščev zahvalil tudi predsedniku britanske vlade Macmillanu za takšne poskuse. Pripomnil je: »Toda ne morem si kaj, da ne bi hkrati izrazil tudi določenega obžalovanja, da predsedniku francoske republike in britanskemu premieru ni uspelo, da bi proučevala stvari z dovolj objektivnosti, in da sta bila prepaslena z obveznostmi svojega zavezništva.«

Ko je Hruščev govoril o incidentu z ameriškim letalom »U-2«, je dejal, da bo Sovjetska zveza, če bi Američani radi opravljali polete nad sovjetskim ozemljem, ustrezno sprejemala njihova letala in jih uničevala, kakor bo uničila tudi oporišča, iz katerih vzletijo.

»Kaže,« je nadaljeval, »da so dežele, ki dajejo svoja ozemlja na voljo drugim, da bi organizirali agresivne polete proti Sovjetski zvezi, zdaj prisiljene, da se ne strinjajo z ameriško politiko in da začenjajo razumevati, da je takšna politika nevarna.«

Hruščev je potem odgovarjal na vprašanja novinarjev. Na neko vprašanje je odgovoril, da bo Sovjetska zveza še nadalje sodelovala na ženevskih razgovorih o razorožitvi in o opustistvi atomskih poskusov. Sporazum o opustitvi poskusov je po njegovem mnenju možen, če se Američanom odpro oči. Toda »če Eisenhower sklene obnoviti poskuse, potem bomo to storili tudi mi«. Pripomnil pa je, da je prepričan, da bo na koncu moč skleniti sporazum.

»Imamo vtis,« je nadaljeval, »da naši sobesedniki dejansko nočejo razorožitve, ampak kontroliranje oborožitve, to je špijonažo v naši državi. Nasprotno pa mi želimo razorožitev s kontrolo, tako da bi preprečili, da bi se države na skrivnem oboroževale. Kakor smo ugotovili, se v Ženevi stvar počasi razvija, in če se bo tako nadaljevalo, se bomo obrnili na OZN in bomo rekli, da naši nasprotniki nočejo razorožitve, ter bomo zahtevali od Generalne skupščine, naj vprašanje prouči.

Glede Berlina je Hruščev dejal, da še nadalje vztraja pri predlogu, da mora zahodni Berlin postati svobodno mesto, kar ima za »edino pametno rešitev«. Zahodni Berlin, kjer vlada kapitalistični sistem, je sredi DR Nemčije, socialistične države, in to mora nujno izzvati spopad. Najboljša rešitev je torej, ustanoviti svobodno mesto, tuje čete pa naj se umaknejo iz njega ter bodo njegovi prebivalci lahko sami po svoji želji izbrali politični in socialni režim.

Hruščev je pripomnil, da namerava Sovjetska zveza skleniti mirovno pogodbo z Vzhodno Nemčijo in da bo sam določil datum sklenitve. »Naši načrti so pripravljeni in jih je treba samo podpisati. Storili bomo tisto, kar so ZDA sklenile z Japonsko«, je nadaljeval Hruščev. »Skupaj smo se vojskovali proti Japonski, ZDA pa so sklenile mir brez nas.«

Neki novinar je vprašal Hruščeva, s katerim ameriškim predsednikom bi se najraje razgovarjal. Hruščev je odgovoril: »Spominjam se velikega Američana in velikega državnika predsednika Roosevelta. Z dostojanstvom je zastopal kapitalistični svet, prav tako pa je bila v njem potrebna modrost, da je razumel neogibnost koeksistence. Z njegovo smrtjo je umrla tudi njegova politika. Toda mislimo, da bodo nekega dne v ZDA prišli na oblast ljudje, s katerimi bomo lahko navezali ne samo dobre, ampak tudi prijateljske stike. Tisto, kar najbolj želimo, je, da bi bili v prijateljskih stikih z ZDA. Nimamo nobenih protislovnih interesov. Edina stvar, ki nas loči, je razlika v političnih sistemih. Če prihodnji predsednik ZDA ne bo razumel neogibnosti koeksistence, lahko Sovjetska zveza počaka tudi tretjega predsednika.«

Novinarju, ki ga je vprašal, kaj si je obetal, ko je prišel v Pariz, je sovjetski ministrski predsednik odgovoril; »Prišli smo v Pariz očitno vedoč, kakšno je stališče ZDA v zvezi z letalom »U-2«. Prišel sem, ker sem mislil, da se bodo Američanom v zadnjem trenutku odprle oči.« Rekel je, da je namen lekcije, ki so jo dobili v zvezi s prvomajskim incidentom in ki se bo ponovila, če bodo Američani »spet pomolili nos na naše ozemlje,« doseči, da bodo ZDA razumele, kje so meje Sovjetske zveze. Toda ni treba nadaljevati s tem, ampak je treba »normalizirati odnose, tako da bi živeli v miru in v prijateljstvu. Prepričan sem, da tudi de Gaulle misli tako, vendar je njegov položaj težaven.«

Hruščev je nadaljeval, da je de Gaulle človek načel, da pa ima opraviti z zaveznikom, ki se ima za vodilnega. Toda »ko bi eden naših zaveznikov storil nekaj podobnega, bi mu rekli, da nima prav in da se mora opravičiti«.

Hruščeva so vprašali, kako bo razvoj dogodkov v Parizu vplival na sovjetsko-francoske odnose. Odgovoril je: »Mislim, da to ne bo imelo nobenega vpliva. Rekel sem že, da sem se danes razgovarjal z generalom de Gaullom, in rekel sem, da sem bil zelo zadovoljen s tem sestankom. Čutil sem, da general de Gaulle želi, da bi se nadalje zboljšali odnosi med našima dvema državama.

Do Francije, francoskega ljudstva in njegove kulture gojimo največje spoštovanje,« je nadaljeval. »Osebno gojim največje spoštovanje do generala de Gaulla. Ko odhajam iz Francije, sodim, da se naši odnosi gotovo ne bodo poslabšali, ampak se bodo nasprotno zboljšali.«

Hruščev je potem dejal, da bi rad zaključil tiskovno konferenco. Izrazil je zahvalo francoski vladi in Parižanom ter dejal:

»Potrjujem, da namerava Sovjetska zveza nadalje uveljavljati politiko koeksistence med socialističnimi in kapitalističnimi državami in politiko miru. Sodimo, da je treba mednarodna vprašanja urejati s pogajanji, ne pa z vojno, toda trdno se bomo držali politike obrambe našega ozemlja.«

Tiskovna konferenca predsednika sovjetske vlade je trajala dve uri in 20 minut. Iz palače Chaillot je predsednik Hruščev odšel v sovjetsko veleposlaništvo.

Lippmannovo mnenje

NEW YORK, 18. maja. (Tanjug). Vprašanje, ob katerem je propadla pariška konferenca, je vohunska naloga letala »U-2« ali točneje povedano stališče, ki sta ga zavzela ameriški predsednik in njegova vlada, piše komentator Walter Lippmann v »New York Herald Tribune«.

Ne smemo pozabiti, piše Lippmann, da je Hruščev, ko je bilo letalo zajeto, začel napad, ki bi lahko pomenil za predsednika Eisenhowerja diplomatski izhod. Vsekakor je Hruščev vedel, da je Eisenhower moral dati dovoljenje za splošen načrt poletov, še bolj pa bi rad prepustil predsedniku možnost, da zanika dovoljenje konkretno za ta polet. Diplomatski odgovor bi bil v tem, da bi organizirali anketo o incidentu. Namesto tega je Eisenhower odgovoril, da je odgovoren, da so takšni poleti potrebni in je bil v javnosti ustvarjen vtis, čeprav to ni bilo izrecno rečeno, da se bodo podobni poleti nadaljevali. To je zaprlo vrata.

Neprijeten položaj, ustvarjen z vohunsko operacijo, se je pretvoril s tem v neposredno ogrožanje suverenosti Sovjetske zveze, piše Lippmann. Obotavljanje predsednika ZDA, da bi uporabil diplomatske konvencionalnosti in priznal napako, je bila usodna zmota, ker je omogočila Hruščevu iti mimo afere. Če bi Hruščev to napravil, bi se znašel v položaju, da bi pred svetom in sovjetskim ljudstvom priznal, da odstopa ZDA pravico do kršitev sovjetskega ozemlja. Noben državnik ne more živeti v nobeni državi po takšnem priznanju, piše Lippmann.

Ko opozarja na nadaljnji potek dogodkov, zlasti na to, da se je ameriška vlada umaknila, oziroma da je predsednik Eisenhower v Parizu sporočil, da se poleti nad Sovjetsko zvezo ne bodo nadaljevali, piše Lippmann: »Ta umik je prišel prepozno in ni zadostoval.«

Konference nibilo

Pariz, 18. maja. Pariz ni bil mesto zgodovinskega sestanka, na katerem naj bi začeli reševati probleme, ki morijo svet. Ladja, s katero so štirje nesložni kapitani mislili zapluti na gladino, je naredila napačen manever in se potopila. V prizidanem delu palače Chaillot, ki je leta služila za sedež Atlantske zveze, se je danes odigralo zadnje dejanje drame, ki se je tako nesrečno končala: predsednik sovjetske vlade je imel v prostrani dvorani 4. nadstropja tiskovno konferenco, ki se je končala prav tedaj, ko sta Eisenhower in Macmillan še enkrat prišla v Elizejsko palačo na poslednji razgovor z generalom de Gaullom.

To je bilo z ene in druge strani opravljanje neuspešne bilance, seveda z obtoževanjem nasprotnika za neuspeh. Hkrati pa so se vsiljevala vprašanja: Kaj se bo zgodilo? Kaj je treba storiti?

Kar je polomljeno, tega ni moč popraviti, toda stvari ni treba nadalje kvariti. Sodeč po poslednjih izjavah, bi lahko rekli, da se državniki, ki tokrat niso izpolnili pričakovanj, zavedajo tega. Uteha je slaba, vendar je uteha.

Štiri velike dvorane, označene s po eno prvo črko abecede, so bile v tem času polne novinarjev, ki so izbirali med štirimi vrati v četrtem nadstropju palače Chaillot, bodisi ghede na to, kakšen jezik govore, bodisi glede na to, kaj so od katere delegacije v danem trenutku pričakovali. V središču pozornosti je bil zdaj Hagerty, zdaj Harlamov, zdaj Russel, zdaj Baraduc.

Od vodilnih osebnosti je prišel v dom tiska edino sovjetski premier. Za njegovo konferenco je bila pripravljena dvorana, vsa v steklu, s pogledom na Seino in Effelov stolp. Tisti, ki so zasedli mesta vsaj pol ure pred prihodom Hruščeva v palačo Chaillot, so poslušali njegove besede in spremljali kretnje in izraz obraza iz bližine, neposredno. Tisti, ki so zamudili in ostali v ozadju dvorane, daleč od govorniškega odra, za katerim so zavzeli mesta Hruščev, Gromiko, Malinovski, Harlamov in dva prevajalca, so uvideli, da bo bolje konferenco spremljati na televizijskem zaslonu. Bili so, čeprav v dvorani, v enakem položaju, kakor tisoči televizijskih gledalcev v Bordeauxu in Strasbourgu.

Navzlic vsemu se na obeh straneh slišijo še ostre besede, ki ne ustrezajo niti času niti pomenu sestanka. Še vedno kaže, da je glavna skrb posvečena temu, da bi prevalili odgovornost na drugo stran, ne pa ustvarili vzdušje, da bi popravili tisto, kar je bilo zgrešeno.

Značilen je tudi primer z glavnima naslovoma v dveh velikih pariških listih. V »Humaniteju« se glasi: »Eisenhower je torpediral konferenco«, v »Auroru« pa: »Hruščev je torpediral konferenco«. Direktor »Monda« pa je napisal takole: »Gospod Strauss in general Franco sta morda edina, ki lahko občutita zadovoljstvo zardi tega, kar se je zgodilo v Parizu.«

Eisenhower, Macmillan in Hruščev jutri odpotujejo. Z njimi tudi več kot 1500 novinarjev, ki so skupaj s tistimi, ki stalno žive v Parizu, upali, da bodo vsaj sedem dni iz doma za tisk v palači Chaillot pošiljali v svet poročila o težkih, napornih, pa čeprav skromnih uspehih s posvetovanja štirih odgovornih državnikov.

Konference, za katere sklicanje je bilo vloženo toliko truda, ni bilo.

Pariz se vrača v normalno življenje.

Slobodan Glumac

NOVICE S PETIH CELIN

CIPER

TEŽAVE NA OTOKU

Nikozija, 18. maja (AFP) — Ciprski nadškof Makarios davi ni hotel prisostvovati seji začasne vlade, ki jo je sklical ciprski guverner Foot. Na dnevnem redu seje so bila razna vprašanja, med njimi tudi brezposelnost.

V uradnih krogih ne komentirajo te Makariosove geste. Politični krogi v Nikoziji pa spravljajo stališče ciprskega nadškofa v zvezo z razgovori o britanskih bazah na otoku. Ti razgovori so obstali na mrtvi točki.

ZAHODNA NEMČIJA

LEMMER V BERLINU

Bonn, 18. maja — DPA — Zahodnonemški minister za splošna nemška vprašanja Lemmer bo jutri odpotoval v Berlin. Ta sklep so sprejeli v sporazumu s kanclerjem Adenauerjem na današnji seji zahodnonemške vlade.

DPA poudarja, da bo Lemmer vodil svoje ministrstvo iz pisarne v Zahodnem Berlinu v času, ko bo premier Hruščev v Berlinu.

TURČIJA

STUDENTOVSKE DEMONSTRACIJE

Izmir, 18. maja (Reuter) — Sinoči je policija razgnala kakih 500 študentov, ki so v Izmiru demonstrirali proti politiki turške vlade. Študenti so manifestirali skozi mesto, prepevali nacionalne pesmi in vpili proti vladi. Pred guvernerjevo palačo jih je zaustavila policija. Študenti so zahtevali ostavko turške vlade. Ob tej priložnosti jih je sedem zaprla

ZDA

STAVKA V HOLLYWOODU

Hollywood, 18. maja AP — Hollywoodski scenaristi so včeraj zavrnili zadnjo ponudbo filmskih družb, ki je imela za cilj, da bi se končala stavka scenaristov, ki traja že od 16. januarja. Predstavnik združenja filmskih scenaristov je dejal, da je na sestanku, na katerem so zavrnili ponudbo filmskih kompanij, prisostvovalo več kot 300 scenaristov od skupnega števila 450, kolikor jih šteje združenje.

Stavkujoči zahtevajo minimalne plače in odškodnino za njihove filme, ki jih pozneje filmske družbe prodajo televizijskim družbam. Producenti so te zahteve odklonili.

JUŽNA RODEZIJA

NAJVEČJA AFRIŠKA CENTRALA

Kariba, 18. maja (AP) - Včeraj so izročili namenu hidrocentralo Kariba v Južni Rodeziji, ki je največji hidroelektrični objekt v Afriki.

Pri gradnji hidrocentrale so sodelovale italijanske firme; njihovi predstavniki so skupno s predstavniki italijanske vlade prisostvovali na včerajšnjih slovesnostih.

Nehru obžaluje

Kairo, 18. maja. (Reuter) — Indijski ministrski predsednik Nehru, ki je na obisku v ZAR, je danes izrazil obžalovanje zaradi neuspeha pariške konference. Rekel je, da iz jeze nikoli ne more priti nič dobrega, pa čeprav je jeza upravičena.

Nehru je dejal, da nima pravice predlagati sklicanja nove konference na najvišji ravni, da pa je potrebno sprožiti tak predlog v ugodnejših pogojih.

Odpovedan miting

BERLIN, 18. maja (AFP-Reuter). Vzhodnoberlinski radio je nocoj objavil, da je odpovedan miting, napovedan za jutri popoldne na čast prihoda premiera Hruščeva. Računajo, da bo miting na Trgu Marxa-Engelsa v vzhodnem Berlinu v petek.

Odmevi na Pariz

Ves svetovni tisk obširno komentira neuspeh pariške konference šefov in predsednikov vlad štirih velikih sil; kot je znano, se je konferenca razšla, še preden se je začela. Komentarji se lotevajo vprašanja, kje je krivda za neuspeh, in kakšne so perspektive za prihodnost.

FRANCOSKI TISK

Pariz, 18. maja (AFP). V komentarju o neuspehu konference v Parizu meni pariški »Libération«, da sta notranji razvoj v ZDA in želja Sovjetske zveze ugotoviti, kdo dejansko vodi politiko v ZDA, tista vzroka, ki sta onemogočila konferenco na vrhu. Po mnenju lista se je namreč v zadnjih mesecih pokazalo, da obstojita dve ameriški politiki, politika popuščanja napetosti in politika čvrste smeri.

Razen glasila KP Francije trdi danes pariški tisk, da je za neuspeh konference odgovorna Sovjetska zveza. »Aurore« meni, da kaže ta neuspeh težave v sporazumevanju med Vzhodom in Zahodom,« ker se ZSSR ni odrekla poizkusom razbiti zahodno zvezo«.

Zmerni »Paris jour« poudarja, da so se zahodni zavezniki dobro držali pred napadi, katerih namen je bil napraviti razkol med njimi. »Zahod je danes bolj združen kakor preteklo soboto, ko je prispel Hruščev v Pariz,« piše list.

Glasilo KP Francije »Humanité« pa piše, da je prva ugotovitev, ki se vsiljuje, da politika miroljubne koeksistence v nobenem primeru ni ogrožena. List poudarja, da je svet šel skozi dramatično etapo boja za mir in pripominja, da je ogorčenje razumljivo, da pa bi bil obup neoprostljiv. »Humanité« zaključuje, da mora biti sedaj vsemu svetu jasno, da grožnje z vojno ne vplivajo na Sovjetsko zvezo.

BRITANSKI TISK

London, 18. maja (Reuter). Britanski tisk je komentiral davi konferenco v Parizu z mešanim nezadovoljstvom nad stališčem sovjetske delegacije in z ugibanji o možnostih mednarodnega razvoja po neuspehu v Parizu. Razočaranje je grenko — ugotavlja »Times« — in je mogoče, da se bo obnovila živčna vojna iz preteklosti«. Po mnenju tega lista je edino zdravilo proti nezaželenemu razvoju v mednarodnem položaju nedvoumno poudarjanje pripravljenosti za pogajanja, kadarkoli se bo pokazala resna priložnost. Po mnenju tega neodvisnega londonskega dnevnika se mora Zahod bolj kakor kdaj prej zavedati svoje odgovornosti, ker je zamisel o konferenci na vrhu že dobila korenine in se lahko ponovno razcvete.

Neodvisni »Manchester Guardian« je mnenja, da vzbuja sedaj pozornost obisk ministrskega predsednika Hruščeva v Vzhodnem Berlinu, kar lahko prinese prve »hladne valove« v mednarodnih odnošajih. Po mnenju lista je Sovjetska zveza priborila pomembno koncesijo in uspeh z izjavo predsednika Eisenhowerja da se bodo končali ogledni poleti nad sovjetskim ozemljem.

Kakor laburistični »Daily Herald« tudi vsi konservativni listi zvračajo v celoti odgovornost za neuspeh konference na sovjetskega ministrskega predsednika.

AMERIŠKI TISK

New York, 18. maja (Reuter). Ameriški listi zvračajo danes odgovornost na sovjetskega ministrskega predsednika Hruščeva za neuspeh konference. Po mnenju »New York Timesa« konferenca ni nikdar imela upanja v uspeh, toda odgovornost za njen neuspeh »pada nedvomno na človeka, ki je do nedavnega najbolj glasno razglašal zamisel o njenem sklicanju.« List trdi, kakor tudi ostali ameriški tisk, da pojasnila za ta neuspeh ni treba iskati v incidentu z ameriškim ogledniim letalom, temveč v nekaterih mednarodnih in notranjih sovjetskih elementih razvoja.

»Chicago Tribune« presoja dogodke v Parizu v luči incidenta z ameriškim letalom in piše, da je ameriška kršitev sovjetskega zračnega prostora »našla primeren odmev« v izjavi sovjetskega premiera, da bi se lahko konferenca sestala z večjim uspehom po šestih ali osmih mesecih. List je mnenja, da pomeni ta izjava poizkus vplivati na ameriške predsedniške volitve in zaradi tega tudi »poizkus vmešavanja v notranje zadeve ZDA«.

SOVJETSKI TISK

Moskva, 18. maja (Tass). Ko komentira neuspeh pariške konference, opozarja moskovska »Pravda« danes na upanje narodov iz vsega sveta v konferenco, na kateri bi morali začeti reševati najvažnejše mednarodne probleme. V uvodniku poudarja, da se je Sovjetska zveza dolgo in resno pripravljala na sestanek s svojimi zahodnimi tekmeci in proučevala vrsto važnih predlogov za ohranitev miru in mednarodno sodelovanje.

»Ko pa se je približeval dan začetka konference,« piše list, »je postalo jasno, da se desničarski krogi ZDA ne nameravajo resno baviti z reševanjem najvažnejših mednarodnih problemov. Začeli so gonjo za izpodkopavanje konference na vrhu, ter vere v možnost mirne koeksistence držav«.

List vprašuje, kako bi mogli koristno razpravljati in obravnavati probleme, ko je eden izmed udeležencev pogajanj — ZDA — naravnost izjavlja, da je njegova uradna politika vdiranje na ozemlje drugega udeleženca konference ZSSR — z vohunsko diverzantskimi nameni. List meni, da je bila v takih okoliščinah konferenca najvišjih zastopnikov že vnaprej obsojena na neuspeh.

»Pravda« opozarja na zahtevo ZSSR, da bi morale ZDA, ako so se odločile obsoditi vdore ameriških vojaških letal v zračni prostor Sovjetske zveze, izreči javno obžalovanje zaradi tega. Dokler pa to ne bo uradno storjeno, pristavlja list, se sovjetska vlada ne more koristno pogajati na konferenci najvišjih zastopnikov.

Ko omenja izjavo predsednika Eisenhowerja od 16. maja, poudarja »Pravda«, da se v njej vidi namen ZDA, da bi ob pomoči OZN vodile politiko zavestnih provokacij namerno surovega teptanja mednarodnega prava in suverenosti držav. Eisenhower je obljubljal, da bo predlagal »uvedbo letalskih poletov za odkrivanje naprav za napad«. »Pravda« piše, da žele krogi v Pentagonu s tem dejansko legalizirati zbiranje vohunskih podatkov pod prikrivanjem »mednarodnih sil«.

Po pisanju lista podpira svetovna javnost v celoti pravično zahtevo sovjetske vlade proti vladi ZDA. Izpolnitev ieh zahtev bi omogočila pogajanja za ureditev mednarodnih problemov. Kar se tiče sovjetske vlade bo storila še nadalje vse, kar lahko pripomore k zmanjšanju mednarodne napetosti in ureditvi problemov, ki ločijo svet. »Pri tem bodo za ZSSR glavno vodilo interesi miru na podlagi mirne koeksistence držav z različnimi socialnimi ureditvami.«

VZHODNONEMŠKI TISK

Berlin, 18. maja. (Reuter). Ko piše o bližnjem obisku premiera Hruščeva v Berlinu, opozarja današnji »*Neues Deutschland*«, glasilo Enotne socialistične stranke, da so »nerazumni« glasovi, ki krožijo v Parizu da bi lahko sovjetski ministrski predsednik pripravil ali pa celo podpisal separatno pogodbo o miru. List poudarja v poročilu svojega glavnega urednika Hermana Axena, ki se mudi v Parizu, da pred novo konferenco na vrhu ne bo podpisana separatna mirovna pogodba.

»O mirovni pogodbi, pravi nadalje, se lahko pogajajo in jo podpišejo na mirovni konferenci, ki bi ji prisostvovale vse države, ki so za to pripravljene. Mirovno pogodbo z nemško demokratično republiko lahko sklenejo Sovjetska zveza in druge države edinole, ako propadejo pogajanja med obema nemškima državama o sklenitvi mirovne pogodbe.«

»Mirovna pogodba, piše nadalje Axen, je zadeva dnevnega reda konference na vrhu, ta pa se ni začela.« Kakor trdi Axen je postala nemogoča zaradi veta z ameriške strani.

»Toda hotel bi jasno poudariti, piše ob koncu Axen, kar je že dejal 8. maja Ulbricht, namreč da ne bomo neskončno čakali na sklenitev mirovne pogodbe.«

ZAHODNONEMŠKI TISK

Bonn, 18. aprila. (Tanjug). Neuspeh pariške konference komentirajo zahodnonemški listi z izrazito zaskrbljenostjo. V prvih komentarjih poudarjajo, da bi lahko dogodki v francoskem glavnem mestu pomenili zaostritev napetosti na svetu.

»Najtežje spoznanje po neuspehu pariške konference — piše Die Welt — je to, da sta lahko mir na svetu in usoda narodov odvisna od dobre ali slabe volje, od dobrih ali slabih navad nekaterih.«

Ta vplivni list meni, da je odgovorna za neuspeh v Parizu Sovjetska zveza.

»General Anzeiger«, ki je blizu ministrstvu za zunanje zadeve je menil, da je novi položaj preveč nejasen, da bi lahko že sedaj izvajali sklepe. V tem trenutku je zanesljivo samo to, da je razkol na konferenci napovedal zaostritev mednarodnih odnošajev.

»Deutsche Zeitung« izraža prepričanje, da bo ta razvoj dogodkov škodljivo vplival ne samo na odnošaje po svetu, temveč tudi na položaj v Berlinu.

Vladi naklonjeni listi zlasti naglašajo tezo o nekoristnosti razgovorov z Vzhodom. — »Frankfurter Allgemeine Zeitung« piše, da se bo Zahod po pariškem pouku znebil prave manije konferiranja, ki ga je obsedla in da se smatra duh Camp Davida za mrtvega.«

Leopoldville: med zadnjimi neredi v mestu

Belgijski Kongo:

Težave pred neodvisnostjo

V času, ko se Belgijski Kongo pripravlja, da bo čez mesec in pol postal neodvisna država, se je položaj v tej deželi ponovno začel zaostrevati. Iz glavnih mest kakor tudi podeželja prihajajo poročila o oživljanju aktivnosti proti belgijskim oblastem in novih incidentih. V glavnem mestu Leopoldvillu je bilo pred dnevi ubitih nekaj oseb in precej ranjenih; vojaštvo je zasedlo strateške položaje v črnskih predelih mesta. Iz Belgije so poslali nove okrepitve padalskim četam, prav tako tudi poročajo, da je morala v kolonialnih enotah, v katerih so domačini, zelo padla z ozirom na perspektivo, da bodo kmalu dobili novo poveljstvo.

Do nadaljnjega se ne sme sestajati ali zbirati več kot pet oseb. Prišlo je tudi do posameznih izpadov proti katoliški cerkvi, ki ima v Kongu precejšen vpliv ter je med poglavitnimi stebri belgijskih kolonialnih oblasti. Med drugim so svoje nezadovoljstvo in nerazpoloženje do katoliške cerkve pokazali tudi s tem, ko so vdrli v cerkev v Kadutu, odnesli kipe, duhovniku pa povedali, da po proglasitvi neodvisnosti ni več zaželen. Evropski funkcionarji, ki so se med svojim službovanjem kompromitirali, so dobili pisma, naj zapustijo deželo, in kot poročajo, se nekateri že pripravljajo za odhod.

Kot je znano so na konferenci za »okroglo mizo« v Bruslju, ki je trajala od 20. januarja do 20. februarja sprejeli zgodovinski sklep, da bo Kongo dobil neodvisnost 30. junija letos. Takrat so se tudi dogovorili, da se bo izvršila preobrazba iz kolonialne uprave klasičnega stila v upravo neodvisne države postopoma in na miren način, ter se bodo skušali izogniti raznim izpadom in obračunavanjem. V ta namen so se dogovorili za postopek, po katerem naj bi uresničili ta načrt v več etapah. Med drugim so že marca letos pritegnili domačine k sodelovanju v izvršne organe oblasti na vseh stopnjah. Osrednja oblast je v rokah kolegija v Leopoldvillu, v katerem je šest Kongoležanov in generalni sekretar, medtem ko v Bruslju pomaga ministru za kolonije devet Kongoležanov.

V skladu s tem načrtom se je že 10. aprila začela kampanja za splošne volitve, na katerih bodo izvolili narodno skupščino in lokalne svete, odnosno provincijske svete. To bodo prve splošne volitve v Kongu. Kampanja je zelo razgibana in kot poročajo, je prišlo do raznih izpadov in tudi krvavih obračunavanj.

Druga etapa naj bi se začela po proglasitvi neodvisnosti 30. junija. Takrat naj bi na zasedanju obeh domov izvolili novega šefa države in se odločili za republiko ali monarhijo.

V okvir postopnih priprav za proglasitev neodvisnosti prištevamo tudi nedavno konferenco v Bruslju, na kateri so razpravljali o prihodnosti Konga, predvsem pa o gospodarskih, finančnih in vojaških vprašanjih. Konferenca se je končala pred dnevi, toda kot poročajo, se praktično o mnogih vprašanjih niso sporazumeli. To vse kaže na nove težave v urejanju odnosov med metropolo in bodočim neodvisnim Kongom.

Na konferenci za »okroglo mizo« v Bruslju je zmagala realistična usmeritev tistih belgijskih krogov, ki niso vztrajali na prejšnjih načrtih, ko so odlagali proglasitev neodvisnosti v daljno prihodnost. Hkrati pa se je na tej konferenci pokazalo, da predstavniki Konga niso bili enotni ter se je zataknil med drugimi tudi v pripravah za izdelavo procedure, kako naj bi kolonija Kongo postala neodvisna država. Ta nesoglasja so Belgijci izkoristili ter so skušali združiti vse tiste Kongoležane, ki bi bili pripravljeni sodelovati tudi v prihodnosti z belgijsko vlado.

Poleg tega tudi še ni enotnega pojmovanja med belgijskimi vodilnimi političnimi strankami, na kakšni podlagi naj bi uredili novo neodvisno državo Kongo.

Po vsej verjetnosti bi lahko tudi na teh področjih iskali korenine za ponovno nezadovoljstvo in grožnjo za nove nemire v tem obdobju priprav za proglasitev neodvisnosti Konga. Ni nobenega dvoma, da ta nasprotja izkoriščajo v Bruslju, ter se skušajo prilagoditi novim pogojem do take meje, da bi v spremenjenem položaju lahko čim dlje obdržali svoje pozicije v tej bogati koloniji. Sodeč po izjavi Patrice Lumumbe, šefa nacionalnega gibanja Konga in kandidata za predsednika vlade neodvisnosti republike Konga, domačini nimajo zaupanja v sedanjo upravo. Lumumba je pozval belgijsko vlado, naj takoj brez odlaganja izroči oblast v roke Kongoležanom, če ne želi, da bi prišlo do novih zaostritev. Hkrati pa Lumumba nastopa pomirjevalno ter skuša blažiti razne strasti. »Predolgo smo se borili za svobodo v Kongu in sedaj, ko smo si jo priborili, moramo ohraniti mir,« je izjavil Lumumba množici v Steuvillu.

Pot do neodvisnosti ni lahka in je zapletena. To je videti tudi pot težavah v Belgijskem Kongu, ki je že na pragu neodvisnosti. V ponovni zahtevi naj belgijske oblasti takoj izročijo oblast domačinom, to se pravi, že pred proglasitvijo neodvisnosti, se kaže nezadovoljstvo prebivalstva v zvezi s sedanjimi postopnimi pripravami, kjer imajo poglavitno besedo še vedno kolonialne oblasti, četudi so pritegnili k sodelovanju domačine. Za vsem tem se po eni strani skriva preračunana igra belgijskih kolonialnih oblasti, katera je pa v tolikšni meri olajšana, ker med političnim strankami Konga, ki sicer imajo avtoriteto na posameznih področjih, ni enotnih pogledov. Brez dvoma bi šlo vse hitreje in bolj gladko, če bi politične stranke Konga nastopale enotno, kot so boju za dosego neodvisnosti.

Sič

Pozornost po svetu

(Nadaljevanje s 1. strani)

sedniški konferenci, v prihodnje ne smejo omejiti na vlogo ravnodušnega opazovalca, ampak se morajo boriti proti novi napetosti odnosov in proti vsakemu morebitnemu poslabšanju mednarodnega položaja. List piše: »Tito je pozval štiri velike, naj se prenehajo ukvarjati z vprašanjem svojega prestiža, tako da bi našli realistične rešitve. Izrazil je upanje, da bo prevladal razum, obsodil vdor ameriškega letala v sovjetski zračni prostor, pripomnil pa, da nesoglasja zaradi tega incidenta ne bi smela tako narasti.«

Predsednikovo izjavo so objavili prav tako francoski, britanski in ameriški listi. Današnji »New York Herald Tribune« citira del izjave predsednika Tita, ki se nanaša na OZN. Ameriške radijske postaje so objavile Titovo izjavo v včerajšnjih popoldanskih oddajah. »Columbia Broadcasting System« izjave predsednika Tita, ki se nanaša na OZN.

Današnji londonski »Times« objavlja dele izjave pod naslovom »Predsednik Tito zahteva intervencijo OZN«.

Pariški list »Le Monde« objavlja nocoj poročilo svojega beograjskega dopisnika pod naslovom »Maršal Tito: vprašanje prestiža je treba pustiti ob strani«.

»Medtem ko poročila tujih agencij potrjujejo, da je izgubljeno vsako upanje za rešitev konference najvišjih predstavnikov — piše list — je predsednik Tito sinoči izrazil veliko vznemirjenost zaradi smeri, v katero so krenili dogodki.«

List nadaljuje, da je predsednik Tito obsodil prelet sovjetskega ozemlja po ameriškem letalu in poskus, da bi tako prakso opravičili in uzakonili, ter opozarja, da je voditelj jugoslovanske države jasno povedal, da to ni bistvo krize.

Navzlic resnosti dogodkov, nadaljuje »Monde«, meni jugoslovanski predsednik, da je minil čas reševanja mednarodnih problemov s silo in da bo zdrav razum zmagal. Mednarodnemu javnemu mnenju, zlasti pa javnemu mnenju dežel, ki niso bile zastopane v Parizu, pošilja nujen apel za akcijo, da bi se odločno postavili v bran zoper vsako poslabšanje mednarodnega položaja.

Na koncu »Monde« opozarja, da je predsednik Tito vztrajal na tem, da se je treba obračati na Organizacijo Združenih narodov v boju proti politiki in ozračju hladne vojne, ki se ponovno pojavlja na obzorju.

Francoski list »Combat« poudarja, da je predsednik Tito pozval štiri državnike, naj jim ne bo mar samo prestiža, tako da bi našli pot k ureditvi poglavitnih problemov. »Figaro« poudarja Titove besede, da bi bila prekinitev predsedniške konference zelo nesrečen dogodek.

Ameriška agencija Associated Press posebej poudarja, da je predsednik Tito apeliral na OZN in da vesti iz Pariza vzbujajo hudo zaskrbljenost. Človeštvo si je od predsedniške konference mnogo obetalo.

Radijske postaje v New Delhiju, Londonu, radio Kossuth in druge so prav tako objavile dele Titove izjave direktorju Tanjuga. Radio Kossuth poudarja v današnjih oddajah v madžarščini, da je predsednik Tito ostro obsodil vdor ameriškega letala v zračni prostor Sovjetske zveze kot tudi prizadevanja ZDA, da bi opravičile te polete. Radio New Delhi poudarja, da predsednik Tito sodi, da bi morala OZN nekaj ukreniti in da ne verjame, da bi bila v OZN večina, ki bi bila za nadaljevanje politike in vzdušja »hladne vojne«.

Današnji zahodnonemški list »Die Welt« opozarja na pobudo predsednika Tita, naj OZN posreduje v krizi v Parizu. List piše, da je jugoslovanski predsednik obsodil kršitev sovjetskega zračnega prostora, da pa je zastavil vprašanje, ali je to zdaj sploh poglavitno in ali sme to biti povod za tolikšno nesoglasje.

Švedski list »Svenska Dagbladet« objavlja odlomke iz Titove izjave pod naslovom »Tito poziva OZN, naj posreduje v sporu«.

Prav tako objavljajo odlomke iz včerajšnje Titove izjave bejrutski listi na prvih straneh, pri čemer predvsem poudarjajo, da predsednik Tito poziva OZN, naj posreduje, in da izraža zaskrbljenost zaradi negativnega začetka konference v Parizu.

ZADNJI DOGODKI DOMA IN PO SVETU

Usoda človeštva

naj bo v rokah vseh narodov, je izjavil predsednik republike Gane dr. Nkrumah

LONDON, 18. maja (Tanjug). Predsednik republike Gane dr. Nkrumah je izjavil, da bi bilo zgrešeno dovoliti, da bi o usodi vsega človeštva odločali politični manevri štirih velikih sil. Treba je, je rekel, da se v sedanjem najkritičnejšem obdobju svetovne zgodovine sliši kolektivni in složni glas malih narodov.

Ko je govoril na sestanku irskega združenja za Združene narode v Dublinu, je Nkrumah rekel, da položaj po neuspehu pariške konference vzbuja skrb, in pozval vse male države, naj store skupne korake in onemogočijo velikim silam, da bi se igrale z usodo človeštva.

»Zgrešeno je,« je poudaril, »da tudi ostali svet ne sodeluje pri reševanju problemov, od katerih je odvisna usoda človštva in da odločitve o tem prepuščamo političnim manevrom štirih velikih sil. Ostali narodi, ki tvorijo večino svetovnega prebivalstva, morajo podvzeti korake proti temu, da bi se velike sile lahko igrale z usodo človeštva samo zato, ker imajo jedrsko orožje.«

Na koncu je Nkrumah izrazil mnenje, da je ravnanje štirih velikih sil narekovano po trenutnih političnih potrebah in da »nikakor ni v skladu z blaginjo človeštva«.

Sporočilo o zadnjem sestanku

PARIZ, 18. maja (AFP). — Francoski predstavnik za tisk Chauveau je nocoj sporočil, da so predsednik Eisenhower, predsednik de Gaulle in premier Macmillan na današnjem sestanku »proučili splošni položaj o dogodkih zadnjih dni in potegnili zaključke«.

Sestanku treh zahodnih državnikov, ki je trajal nekaj več kakor eno uro, so prisostvovali tudi francoski premier Debré ter zunanji ministri Herter, Lloyd in Murville.

Izjava ameriške delegacije

Pariz, 18. maja (AFP) — Uradni predstavnik ameriške delegacije je nocoj novinarjem sporočil, da ni treba pričakovati nobenega ameriškega komentarja o izjavah premiera Hruščeva na današnji tiskovni konferenci. Ameriški predstavnik je rekel, da po vsem tem, kar se je te dni zgodilo, ameriška delegacija sodi, da ni treba dodati nobene besede«.

Nixon o sovjetskih vohunih

Buffalo, 18. maja (AFP) — Ameriški podpredsednik je nocoj izjavil, da dvojice sovjetskih državljanov, ki so jih zasačili pri vohunjenju, niso aretirali, da bi se izognili diplomatskim incidentom med lanskim obiskom Hruščeva v ZDA.

Nixon je rekel, da so »obstojali vsi razlogi za aretacijo«, da pa do tega ni prišlo zaradi »dobre volje vlade ZDA« nasproti osebnosti sovjetskega premiera.

Še en južnokorejski minister aretiran

Seul, 18. maja (Reuter). Bivši južnokorejski pravosodni minister Jin Ki je bil aretiran pod obtožbo, da je sodeloval pri ponarejevanju predsedniških volitev 15. marca. To je tretji član bivšega Sing Man Rijevega kabineta, ki je bil aretiran zaradi nerednosti na volitvah. Že prej so zaprli notranjega ministra Čoj In Kjuja in finančnega ministra Song In Sanga.

Miha Marinko bo govoril ob otvoritvi delavskega doma v Zagorju

ZAGORJE, 18. maja. Na nocojšnjem razgovoru z novinarji so sporočili, da se bo nedeljske otvoritve novega delavskega doma v Zagorju udeležilo nad sedem tisoč delovnih ljudi iz Zagorja, Zasavja in ostale Slovenije. Na velikem zborovanju bo govoril predsednik Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije Miha Marinko. Zvečer bo slavnostna uprizoritev Cankarjevega »Pohujšanja v dolini Šentflorjanski« v izvedbi igralske skupine zagorske »Svobode« 25. maja pa se bo začela I. okrajna zabavno-glasbena revija, združena z več posvetovanji o novih oblikah kulturno-prosvetnega dela.

Novi delavski dom v Zagorju bo močno popestril družbeno, kulturno in izobraževalno dejavnost v revirju. V novem domu se bodo šele prav uveljavile številne sekcije »Svobode« in najrazličnejši klubi, kjer se udejstvuje predvsem mnogo zagorske mladine.

Jak

Štafeta pomorščakov na Reki

REKA, 18. maja (Tanjug). — Potniška ladja »Novi Sad« je pripeljala danes v reško pristanišče pozdrave pomorščakov predsedniku Titu. Štafeti pomorščakov so na Reki pripravili prisrčen sprejem.

Letošnja štafeta pomorščakov je šla na pot sredi aprila z Daljnega vzhoda in ima za seboj okoli 9000 morskih milj dolgo pot. Štafetno palico so vozile ladje »Piran«, »Avala« in »Rumija«, v Kvarnerskem zalivu pa jo je prevzela ladja »Novi Sad«.

Povratek gospodarske delegacije iz Belgije

Beograd, 18. maja (Tanjug) V Beograd se je vrnila iz Belgije delegacija jugoslovanskih gospodarstvenikov, ki se je s sekretarjem Zvezne industrijske zbornice inž. Zvonkom Moričem na čelu mudila dva tedna v tej deželi. Med bivanjem v Belgiji so se jugoslovanski gospodarstveniki razgovarjali s predstavniki belgijske industrije in izvozniki o razširitvi medsebojnih odnosov.

Seminar o prekvalifikaciji invalidov

DUBROVNIK, 18. maja. V Dubrovniku se [illegible] ljeval mednarodni seminar o prekvalifikaciji in [illegible] invalidov, ki se je 16. maja začel v Zagrebu.

Današnjo sejo je otvoril namestnik generalnega sekretarja Svetovne federacije bivših borcev Norman Acton. Udeležence iz 12 držav in opazovalce je nato pozdravil predsednik ljudskega odbora Dubrovnika Vilko Betica. Zatem je direktor selekcijske službe v francoskem ministrstvu za socialno skrbstvo Frederik Simon predaval o profesionalni preusmeritvi oseb z zmanjšanimi fizičnimi sposobnostmi.

Seminar bo trajal do 24. maja.

Z včerajšnjega atletskega mitinga v Ljubljani